

การศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพตามแนว
ทฤษฎีบุคลิกภาพของไอเซนเบิร์ก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในจังหวัดราชบุรี

ปริญญานิพนธ์
ของ
ดวงใจ บุญยะภาส

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการวัดผลการศึกษา
กันยายน 2543
ลิขสิทธิ์เป็นของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

153.44

๑๑๖๕๗

๖๖

การศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพตามแนว
ทฤษฎีบุคลิกภาพของไอเซนค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในจังหวัดราชบุรี

บทคัดย่อ

ของ

ดวงใจ บุญยะภาส

๔๖ ม.ค. ๒๕๔๗

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการวัดผลการศึกษา

กันยายน 2543

149652

๑๑/๑๐/๒๕

ดวงใจ บุญยะภาส. (2543). การศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพตาม
แนวทฤษฎีบุคลิกภาพของไอเซนค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในจังหวัดราชบุรี.
ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : รองศาสตราจารย์อังคณา สายยศ, รองศาสตราจารย์
ชูศรี วงศ์รัตน์.

การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ
ตามแนวทฤษฎีบุคลิกภาพของไอเซนค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา
เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดราชบุรี ภาคเรียนที่ 1
ปีการศึกษา 2543 จำนวน 2,214 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษามีจำนวน
2 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 เป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และฉบับที่ 2 เป็นแบบทดสอบที่แปลมาจากแบบ
สอบถามวัดบุคลิกภาพของไอเซนค์ฉบับปรับปรุง โดยวัดคุณลักษณะใน 3 ด้าน คือ ด้านการแสดงตัว
ด้านอารมณ์แปรปรวน และด้านพฤติกรรมทางจิต

ผลการศึกษาพบว่า ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพตามแนวทฤษฎี
บุคลิกภาพของไอเซนค์ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการแสดงตัว ด้านอารมณ์แปรปรวน และด้านพฤติกรรมทางจิต
มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ .60, -.60 และ -.60 ตามลำดับ เมื่อทดสอบด้วยดัชนีวัดระดับความกลมกลืนมีค่า
เท่ากับ 1.0 แสดงว่าแบบทดสอบในแต่ละด้านมีโครงสร้างสอดคล้องตามแนวทฤษฎีของไอเซนค์ ส่วนความ
เที่ยงตรงเชิงโครงสร้างที่วิเคราะห์ด้วยวิธีหลายลักษณะหลายวิธี พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงเหมือน
อยู่ระหว่าง .564 ถึง .632 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงจำแนกมีค่าอยู่ระหว่าง -.016 ถึง .381 ซึ่งมีค่า
ต่ำกว่าความเที่ยงตรงเชิงเหมือน แสดงว่าแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

A STUDY OF CONSTRUCT VALIDITY OF THE PERSONALITY TEST
ACCORDING TO EYSENCK'S PERSONALITY THEORY FOR
MATHAYOM SUKSA 4 STUDENTS IN RATCHABURI PROVINCE

AN ABSTRACT
BY
DAUNGJAI BOONYAPHAT

Presented in partial fulfillment of requirements
for the Master of Education degree in Educational Measurement
at Srinakharinwirot University
September 2000

Daungjai Boonyaphat. (2000). *A Study of Construct Validity of The Personality Test According to Eysenck's Personality Theory for Mathayom Suksa 4 Students in Ratchaburi Province*. Master Thesis, M.Ed. (Educational Measurement). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Assoc. Prof. Aungkana Saiyos, Assoc. Prof. Chusri Wongrattana.

The purpose of this research was to study construct validity of The Personality Test according to Eysenck's personality theory for Mathayom Suksa 4 Students. The sample sizes were 2,214 Mathayom Suksa 4 students selected by stratified random sampling technique from public school in the first semester of the academic year 2000 in Ratchaburi Province. The instruments of this study were personality tests. The first form was constructed by the researcher and the second form was translated from The Eysenck's Personality Questionnaire – Revised (EPQ – R). Both personality tests consisted of 3 traits about of Extraversion, Neuroticism and Psychoticism.

The results of the study showed that the construct validity test consisting of Extraversion, Neuroticism and Psychoticism had factor loading of .60, -.60 and -.60 respectively. The goodness of fit index (GFI) was equal to 1 according to Eysenck's Personality Theory. The construct validity of the test using the Multitrait Multimethod validity had coefficient convergent validity ranging from .564 to .632 and coefficient discrimination validity ranging from -.016 to .381 ; which was lower than coefficient convergent validity. Therefore, the personality test which the researcher constructed had construct validity.

ปริญญานิพนธ์

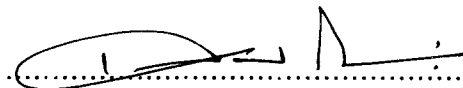
เรื่อง

การศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพตามแนว
ทฤษฎีบุคลิกภาพของไอเซนค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในจังหวัดราชบุรี

ของ

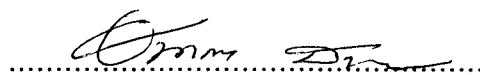
นางสาวดวงใจ บุญยะภาส

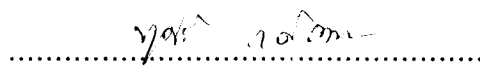
ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการวัดผลการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

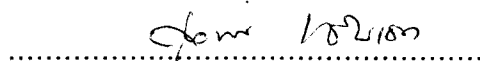
 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

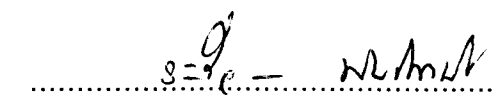
วันที่ ๕๓ เดือน กันยายน พ.ศ. 2543

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

 ประธาน
(รองศาสตราจารย์อังคณา สายยศ)

 กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตน์)

 กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ ดร. สุวพร เข้มเฮง)

 กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ระวีวรรณ พันธุ์พานิช)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ได้รับความอนุเคราะห์ช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์อังคณา สายยศ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่กรุณาช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาแนะนำ ทั้งยังได้แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดีเสมอมา

ในการสอบปริญญานิพนธ์ ได้รับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งจาก อาจารย์ ดร. สุวพร เข้มเฮง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ระวีวรรณ พันธุ์พานิช ที่ได้รับเป็นกรรมการในการสอบปริญญานิพนธ์

ในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้รับความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ล้วน สายยศ รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์ อาจารย์ ดร. สุวพร เข้มเฮง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ระวีวรรณ พันธุ์พานิช และอาจารย์ชวลิต รวยอาจิน เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะ ในการแก้ไขปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

ในกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้รับความช่วยเหลือและร่วมมืออย่างดียิ่งจาก ผู้บริหาร ผู้ช่วย ฝ่ายวิชาการ คณะอาจารย์ ตลอดจนนักเรียนทุกคน

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี คุณค่าและประโยชน์อันเกิดจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมรำลึกและบูชาพระคุณแต่ บิดา มารดา และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ สนับสนุน ตลอดจนเป็นกำลังใจด้วยดีเสมอมา

ดวงใจ บุญยะภาส

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า	2
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	2
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	3
	นิยามศัพท์เฉพาะ	3
	สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	4
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
	ความหมายของบุคลิกภาพ	5
	แนวคิดเกี่ยวกับบุคลิกภาพ	6
	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ	7
	ทฤษฎีบุคลิกภาพ	8
	การวัดบุคลิกภาพ	16
	ประเภทของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ	17
	วิธีสร้างเครื่องมือวัดบุคลิกภาพ	19
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ	21
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ	25
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	29
	การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง	29
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	30
	วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	31
	วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล	36
	การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	36
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	39
	สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	39
	การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	40
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	40

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5	
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	43
สังเขป ความมุ่งหมายและวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	43
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	45
อภิปรายผล	46
ข้อเสนอแนะ	46
บรรณานุกรม	47
ภาคผนวก	53
ภาคผนวก ก	53
ภาคผนวก ข	57
ภาคผนวก ค	61
ภาคผนวก ง	71
ประวัติย่อผู้วิจัย	73

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงมิติของบุคลิกภาพ	12
2	แสดงค่าสหสัมพันธ์ภายในของข้อสอบแต่ละข้อ	23
3	แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) ของแบบทดสอบวิชาวิทยาศาสตร์	23
4	แสดงความเที่ยงตรงแบบหลายลักษณะหลายวิธีในค่า ความเที่ยงตรงเชิงเหมือนและเชิงจำแนก	24
5	แสดงกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา	30
6	ค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและแบบทดสอบที่แปลมาจาก แบบสอบถามวัดบุคลิกภาพของไอเซงค์	40
7	ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของ แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นด้วยวิธีวิเคราะห์แบบ Maximum Likelihood method)	41
8	ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยวิธีวิเคราะห์หลายลักษณะหลายวิธี	42
9	ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญของแบบทดสอบ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นด้านการแสดงตัว	54
10	ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญของแบบทดสอบ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นด้านอารมณ์แปรปรวน	55
11	ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญของแบบทดสอบ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นด้านพฤติกรรมทางจิต	56
12	ค่า t ของแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ด้านการแสดงตัว	58
13	ค่า t ของแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ด้านอารมณ์แปรปรวน	59
14	ค่า t ของแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ด้านพฤติกรรมทางจิต	60

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ตัวอย่างแสดงการจัดระบบชั้นบุคลากรภาพ	12
2 แสดงลำดับขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	31

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในปัจจุบันการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าในด้านต่างๆ เพื่อให้ทันกับกระแสโลกาภิวัตน์ ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในสังคมโลก ทั้งด้านประชากร สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการเมืองซึ่งการที่จะพัฒนาในด้านต่างๆ นั้น จำเป็นต้องอาศัยการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพมีความสามารถเต็มตามศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540)

ในการพัฒนาการศึกษานั้น การพัฒนาเกี่ยวกับผู้เรียนนับได้ว่าเป็นสิ่งที่สำคัญ โดยจะต้องเริ่มกันที่เยาวชน เพราะเยาวชน คือ อนาคตที่สำคัญของชาติในการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าต่อไปในอนาคต (ทัศนีย์ แสนผลพัฒน์. 2541 : 1 ; อ้างอิงจาก เดช กาญจนางกูร. 2539. *บทบาทในเศรษฐกิจของเยาวชนชนบท จังหวัดเชียงใหม่*. หน้า 84 - 88) ดังนั้นโรงเรียนหรือสถาบันต่างๆ ในสังคมจึงควรจะต้องร่วมมือกันพัฒนาเยาวชนให้เจริญขึ้น และส่วนหนึ่งของการพัฒนาเยาวชน คือ การพัฒนาให้มีบุคลิกภาพที่ดี ดังที่ เดโซ สวานานท์ (2523 : 22) กล่าวว่าว่าการประสบความสำเร็จ หรือล้มเหลวของบุคคลทั้งด้านการศึกษา การดำรงชีวิตในสังคม การประกอบอาชีพ ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถ และบุคลิกภาพของบุคคลนั้นด้วย เพราะบุคลิกภาพ คือ คุณลักษณะที่ทำให้บุคคลเป็นที่สะดุดตา และมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น

การศึกษามุขบุคลิกภาพจะทำให้ทราบลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ของบุคคล ซึ่งแต่ละบุคคลจะมีลักษณะเฉพาะแตกต่างกันไป (Schultz & Schultz. 1998 : 8) การที่บุคคลที่มีบุคลิกภาพไม่เหมาะสมจะก่อให้เกิดปัญหาทั้งต่อตนเองและสังคม การพัฒนาบุคลิกภาพจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งโดยเฉพาะกับเด็กวัยรุ่น โดยเด็กในวัยนี้จะมีการแสดงออกทางบุคลิกภาพบางส่วนออกมาให้เห็น เช่น อารมณ์ร้อน วิตกกังวล บางคนเกิดความเครียด ชอบกระทำพฤติกรรมแปลกๆ (หุทัย อติชาตพงศ์. 2525 : 252) เนื่องจากเป็นวัยที่กำลังก้าวไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ เป็นวัยแห่งการปรับตัว เป็นวัยแห่งปัญหา มีความเครียดทางอารมณ์ ตลอดจนเป็นวัยที่มีการแสวงหาเอกลักษณ์ของตน

มีนักจิตวิทยา และนักการศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับองค์ประกอบและการจัดกลุ่มบุคลิกภาพไว้หลายท่านด้วยกัน อาทิ ไอเซนค์(Eysenck) ได้ศึกษาค้นคว้างานด้านบุคลิกภาพของบุคคลต่างๆ แล้วนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบ และพบว่ามิติของบุคลิกภาพว่ามีอยู่ 3 มิติ คือ มิติแสดงตัว – เก็บตัว (Extraversion - introversion) มิติอารมณ์แปรปรวน - อารมณ์มั่นคง (Neuroticism – emotional stability) และมิติพฤติกรรมทางจิต - บังคับตนเองได้ (Psychoticism – impulse control) (Schultz & Schultz. 1998 : 268) โดยที่เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเรื่องบุคลิกภาพ ได้แก่ แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ อาทิ แบบสำรวจบุคลิกภาพของไอเซนค์ (The Eysenck Personality Inventory : EPI), แบบสอบถามบุคลิกภาพของไอเซนค์ (The Eysenck Personality Questionnaire : EPQ), แบบสำรวจบุคลิกภาพมอดสเลย์ (The Maudsley Personality Inventory), แบบสอบถามบุคลิกภาพของไอเซนค์ฉบับปรับปรุง (The Eysenck Personality Questionnaire - Revised : EPQ - R) (Pervin & Wiley. 1989 : 295)

ในการวัดผลการศึกษา เครื่องมือที่ใช้มีความสำคัญมาก ซึ่งการใช้เครื่องมือเหล่านั้นควรจะคำนึงถึงคุณภาพของแบบทดสอบด้วย เพราะคุณภาพของเครื่องมือเป็นส่วนสำคัญที่ชี้ไปถึงความน่าเชื่อถือของผลที่ได้จากการวัด คุณภาพของเครื่องมือวัดที่ดีจะต้องประกอบด้วยคุณสมบัติต่างๆ ดังนี้ ความเที่ยงตรง ความเชื่อมั่น ความยากง่าย อำนาจจำแนก และความเป็นปรนัย (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 :192) สำหรับคุณสมบัติที่จำเป็น และมีความสำคัญที่สุดของเครื่องมือวัด ได้แก่ ความเที่ยงตรง (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2524 : 284) เพราะความเที่ยงตรงจะเป็นสิ่งที่บอกว่าเครื่องมือนั้นสามารถวัดได้ตรงตามความมุ่งหมายที่จะวัด และจากการศึกษาเกี่ยวกับความเที่ยงตรงพบว่าได้มีการแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) และความเที่ยงตรงตามเกณฑ์สัมพันธ์ (Criterion – Related Validity) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 208) โดยการสร้างเครื่องมือที่ต้องการให้มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างส่วนใหญ่จะเป็นการทดสอบทางจิตวิทยาหรือทางบุคลิกภาพซึ่งเป็นนามธรรม เนื่องจากการทดสอบที่ต้องการให้วัดได้ตามโครงสร้างหรือทฤษฎีที่จะวัด (ทิตินา แคมมณี และสร้อยสน สกลรักษ์. 2540 : 407)

ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าเครื่องมือวัดทางด้านบุคลิกภาพ คุณภาพที่เน้นคือความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ซึ่งการคำนวณความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างมีวิธีการคำนวณหลายวิธี ได้แก่ วิธีคำนวณจากค่าความสัมพันธ์ วิธีคำนวณจากหลายลักษณะหลายวิธี วิธีคำนวณจากการวิเคราะห์องค์ประกอบ และวิธีคำนวณจากกลุ่มที่รู้จักอยู่แล้ว (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2539 : 259 - 264)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพตามแนวทฤษฎีของไอเซนคด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเพื่อพิสูจน์และยืนยันทฤษฎีบุคลิกภาพของไอเซนค และการวิเคราะห์หลายลักษณะหลายวิธีเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยนำ แบบทดสอบที่แปลมาจากแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพของไอเซนคฉบับปรับปรุง (The Eysenck Personality Questionnaire - revised : EPQ - R) (Eysenck & Eysenck. 1993) มาเป็นเครื่องมือในการศึกษา โดยศึกษากับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งผลจากการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการศึกษา และพัฒนาคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบอื่นๆ รวมทั้งสำหรับการทำการศึกษาคุณลักษณะของนักเรียน นักศึกษาเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพตามแนวทฤษฎีบุคลิกภาพของไอเซนคด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน
2. เพื่อศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพตามแนวทฤษฎีบุคลิกภาพของไอเซนคด้วยวิธีวิเคราะห์หลายลักษณะหลายวิธี

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

จากการศึกษาครั้งนี้ จะทำให้ทราบค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพตามแนวทฤษฎีบุคลิกภาพของไอเซนคจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเพื่อพิสูจน์และยืนยันทฤษฎีบุคลิกภาพของไอเซนค และการวิเคราะห์หลายลักษณะหลายวิธีเพื่อศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง อันจะเป็นแนวทางในการสร้างและพัฒนาแบบวัดบุคลิกภาพอื่นๆ ต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชายและหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดราชบุรี จำนวน 26 โรงเรียน 123 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 4,777 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชายและหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดราชบุรี จำนวน 65 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 2,214 คน ซึ่งเลือกมาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) มีขนาดโรงเรียนเป็นชั้น (Strata) และมีห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit)

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะที่บุคคลแสดงออกมาทั้งทางกิริยา ท่าทาง ตลอดจนสิ่งที่บ่งบอกถึงสภาพอารมณ์และจิตใจ ด้านความรู้สึก ความคิดที่แสดงออกจากการกระทำ ทั้งที่เปิดเผยและซ่อนเร้น อันเป็นผลจากพันธุกรรม การเรียนรู้ และสิ่งแวดล้อม ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้ศึกษาบุคลิกภาพตามแนวทางทฤษฎีของไอเซนเบิร์ก ดังนี้

1.1 ด้านการแสดงตัว (Extraversion : E) หมายถึง การแสดงลักษณะนิสัยของบุคคลที่ชอบเข้าสังคม ชอบการพบปะสังสรรค์หรือพูดคุยกับผู้อื่น ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ง่าย มีมนุษยสัมพันธ์ ชอบกิจกรรมที่ตื่นเต้นโลดโผน และกล้าแสดงออกต่อหน้าผู้อื่น

1.2 ด้านอารมณ์แปรปรวน (Neuroticism : N) หมายถึง การแสดงลักษณะนิสัยของบุคคลที่มักจะวิตกกังวล หวาดกลัว ตื่นเต้นตกใจง่าย มีอารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย อ่อนไหว บางครั้งอาจหงุดหงิด หรือรู้สึกไม่พอใจอย่างไม่มีเหตุผล ตลอดจนรู้สึกเหงา ไม่มีชีวิตชีวา ท้อแท้ โดดเดี่ยว

1.3 ด้านพฤติกรรมทางจิต (Psychoticism : P) หมายถึง การแสดงลักษณะนิสัยของบุคคลที่ชอบต่อต้านสังคม ไม่สนใจกฎระเบียบของสังคม ไม่ชอบร่วมมือกับผู้อื่น ก้าวร้าว ชอบวางอำนาจ มักขัดแย้งกับผู้อื่น เอาแต่ใจตนเอง

2. วิธีวัด หมายถึง วิธีที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยใช้วิธีวัด 2 วิธีคือ

2.1 แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งวัดคุณลักษณะตามแนวทางทฤษฎีบุคลิกภาพของไอเซนเบิร์ก

2.2 แบบทดสอบที่แปลจากแบบสอบถามบุคลิกภาพของไอเซนเบิร์กฉบับปรับปรุง (The Eysenck Personality Questionnaire - Revised : EPQ - R)

3. ความเที่ยงตรง (Validity) หมายถึง คุณสมบัติของแบบทดสอบที่สามารถวัดในสิ่งที่ต้องการวัดได้ถูกต้องตามความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้ศึกษาความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face Validity) และความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity)

3.1 ความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face Validity) หมายถึง คุณสมบัติของแบบทดสอบที่สามารถวัดพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกได้ตรงในแต่ละด้าน โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พิจารณาความสอดคล้องกับลักษณะ (Trait) ที่ต้องการวัดโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency : IOC)

3.2 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง หมายถึง คุณภาพของเครื่องมือที่สามารถวัดได้ตรงตามลักษณะหรือตามทฤษฎีต่างๆ ของโครงสร้าง ในที่นี้ได้ศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยใช้วิธีวัด 2 วิธี คือ

3.2.1 วิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) หมายถึง วิธีการทางสถิติที่ศึกษาตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กัน แล้วนำไปวิเคราะห์เพื่อยืนยัน หรือทดสอบสมมติฐานว่ามียุคประกอบในลักษณะนั้นจริงๆ โดยตรวจสอบจากจำนวนองค์ประกอบรวม ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ และค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตแต่ละตัว

3.2.2 วิธีวิเคราะห์หลายลักษณะหลายวิธี (Multitrait Multimethod) หมายถึง การหาค่าสหสัมพันธ์จากการวัดลักษณะสองลักษณะหรือมากกว่าสองลักษณะและมีวิธีวัดสองวิธีหรือมากกว่าสองวิธี ซึ่งจะได้ค่าความเที่ยงตรง 2 ชนิด ดังนี้

3.2.2.1 ความเที่ยงตรงเชิงเหมือน (Convergent Validity) หมายถึง การวัดในลักษณะเดียวกันด้วยวิธีเดียวกันหรือต่างวิธีกัน จะมีค่าสหสัมพันธ์กันสูง

3.2.2.2 ความเที่ยงตรงเชิงจำแนก (Discriminant Validity) หมายถึง การวัดลักษณะต่างกันด้วยวิธีเดียวกันหรือต่างวิธีกันจะมีค่าสหสัมพันธ์กันต่ำ ความเที่ยงตรงเชิงจำแนกจะมีค่าต่ำกว่าความเที่ยงตรงเชิงเหมือน

4. ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) หมายถึง คุณสมบัติของข้อสอบแต่ละข้อสอบที่สามารถจำแนกผู้ตอบออกเป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำตามบุคลิกภาพของผู้ตอบได้ ซึ่งคำนวณโดยใช้สถิติ $t - test$ แล้วเลือกข้อที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ความเชื่อมั่น (Reliability) หมายถึง คุณสมบัติของแบบทดสอบที่สามารถวัดบุคลิกภาพของนักเรียนได้คงที่แน่นอน ซึ่งคำนวณโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

6. ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้ที่มีวุฒิตั้งแต่ปริญญาโทขึ้นไป สาขาการวัดผลการศึกษาและจิตวิทยาการศึกษา ที่มีประสบการณ์ในการทำงานอย่างน้อย 5 ปี จำนวน 5 ท่าน ซึ่งจะเป็นผู้ประเมินแบบทดสอบ เพื่อหาค่าความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face Validity)

สมมติฐานที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพที่สร้างขึ้นมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างตามแนวทฤษฎีบุคลิกภาพของไอเซนเบิร์ก

2. แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพที่สร้างขึ้นมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างตามแนวทฤษฎีบุคลิกภาพของไอเซนเบิร์กเมื่อวิเคราะห์โดยวิธีหลายลักษณะหลายวิธี โดยมีความเที่ยงตรงเชิงเหมือนสูงกว่าความเที่ยงตรงเชิงจำแนก

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการวิจัย โดยนำเสนอตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. ความหมายของบุคลิกภาพ
2. แนวคิดเกี่ยวกับบุคลิกภาพ
3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ
4. ทฤษฎีบุคลิกภาพ
5. การวัดบุคลิกภาพ
6. ประเภทของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ
7. วิธีสร้างเครื่องมือวัดบุคลิกภาพ
8. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ

ความหมายของบุคลิกภาพ (Personality)

ความหมายของคำว่า บุคลิกภาพ ในความเข้าใจของบุคคลโดยทั่วไป หมายถึง ลักษณะท่าทาง การแสดงออก ตลอดจนความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ซึ่งได้มีนักจิตวิทยาและนักการศึกษาหลายท่านให้ความหมายของ บุคลิกภาพ ดังต่อไปนี้

เชดวิกส์ โฆวาลินส์ (2520 : 3) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะนิสัยที่รวมกันเป็นแบบเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล และเป็นสิ่งที่ทำให้เห็นความแตกต่างระหว่างบุคคลซึ่งพิจารณาได้จากรูปแบบพฤติกรรมของบุคคลนั้นที่แสดงออกหรือตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อม

โสภา ชูพิกุลชัย (2529 : 163) ให้ความหมายของบุคลิกภาพว่า หมายถึง ลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ประจำตัวของแต่ละบุคคล ซึ่งหมายความรวมถึง ความสามารถ อารมณ์ และประสบการณ์ต่างๆ ที่ทำให้บุคคลนั้นเป็นอยู่ในลักษณะที่เห็นอยู่ในปัจจุบัน

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2530 : 5 – 6) ให้ความหมายของบุคลิกภาพว่า หมายถึง ลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลในด้านต่างๆ ทั้งส่วนภายนอกและส่วนภายใน โดยที่ส่วนภายนอก คือ ส่วนที่มองเห็นได้ชัดเจน เช่น รูปร่างหน้าตา กิริยามารยาท การแต่งตัว วิธีพูดจา การนั่ง การยืน ฯลฯ และส่วนภายใน คือ ส่วนที่มองเห็นได้ยาก แต่อาจทราบได้โดยการอนุมาน เช่น สติปัญญา ความถนัด ลักษณะอารมณ์ประจำตัว ความใฝ่ฝัน ปรารถนา ปรัชญาชีวิต ค่านิยม ความสนใจ

จุฑา บุรีภักดี (2533 : 11) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะส่วนรวมของแต่ละบุคคล ซึ่งประกอบด้วยระบบทางร่างกายและจิตใจ ที่กำหนดให้บุคคลนั้นมีการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างจากบุคคลอื่น พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกมาทั้งลักษณะภายนอกที่มองเห็น และลักษณะภายในที่แสดงออกทางด้านสติปัญญา อารมณ์และจิตใจ

สิริชัย ประทีปฉาย (2533 : 3) กล่าวว่า บุคลิกภาพ คือ ลักษณะโดยส่วนรวมของแต่ละบุคคล ซึ่งมีอิทธิพลต่อผู้พบเห็น

สตีต วงศ์สุวรรณ (2540 : 4) กล่าวว่า บุคลิกภาพ คือ ลักษณะโดยส่วนรวมของแต่ละบุคคล ทั้ง ลักษณะภายนอก ภายใน และปัจจัยต่างๆ อันมีอิทธิพลต่อความรู้สึกของผู้ที่พบเห็น

แคทเทล (Cattell. 1950 : 2) กล่าวว่า บุคลิกภาพ คือ สิ่งที่ใช้ในการทำนายว่าบุคคลจะทำอะไรต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

ฮิลการ์ด (Hilgard. 1962 : 447) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะของบุคคลและวิธีการแสดงออกซึ่งกำหนดการปรับตัวของแต่ละบุคคล

กอร์ดอน (Gordon. 1963 : 38) กล่าวว่า บุคลิกภาพ คือ ผลรวมของพฤติกรรมทั้งหมดที่เป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล

อนาสตาซี (Anastasi. 1968 : 11) กล่าวว่า บุคลิกภาพเป็นผลรวมของพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม

มันน์ (Munn. 1969 : 687) กล่าวว่า บุคลิกภาพ คือ ลักษณะที่รวบรวมความเป็นเอกลักษณ์ทั้งในด้านพฤติกรรม ความสนใจ ความถนัด เจตคติ และความสามารถของบุคคล

มอร์แกน (Morgan. 1971 : 364) กล่าวว่า บุคลิกภาพเป็นคุณลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล

แซมมวล (Samuel. 1981 : 3) กล่าวว่า บุคลิกภาพ คือ ลักษณะทางจิตวิทยาเฉพาะตัวบุคคลแต่ละคน ซึ่งจะแสดงออกให้เห็นทางด้านพฤติกรรมและความคิด

อับราฮัม (Abraham. 1982 : 268) กล่าวว่า บุคลิกภาพ คือ คุณลักษณะที่เป็นรูปแบบเฉพาะของบุคคลที่จะกระทำต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น

บาร์อน (Baron. 1992 : 482) กล่าวว่า บุคลิกภาพ คือ รูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์ที่สัมพันธ์กับพฤติกรรม ความคิด และความรู้สึก

มอร์ริส (Morris. 1996 : 264) กล่าวว่า บุคลิกภาพ คือ รูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับการคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมที่แสดงออกในสถานการณ์ต่างๆ

จากความหมายของบุคลิกภาพที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะที่บุคคลแสดงออกมาทั้งทางกายภาพ ท่วงท่า ตลอดจนสิ่งที่บ่งบอกถึงสภาพอารมณ์และจิตใจ ด้านความรู้สึก ความคิดที่แสดงออกจากการกระทำทั้งที่เปิดเผยและซ่อนเร้น อันเป็นผลจากพันธุกรรม การเรียนรู้ และสิ่งแวดล้อม

แนวคิดเกี่ยวกับบุคลิกภาพ

แนวคิดเกี่ยวกับบุคลิกภาพได้มีผู้กล่าวไว้หลายแนวคิดด้วยกัน

1. แนวคิดจากพระไตรปิฎก (ล้วน สายยศ. 2543 : 69 ; อ้างอิงจาก สาโรช บัวศรี. 2530. *สรุปคำบรรยายเรื่อง Moral Education*.) ขั้นตอนการเกิดความรู้สึกตามแนวพุทธปรัชญามีอยู่ในพระไตรปิฎกชื่อว่า “ปฏิจสุมุปปาท” ซึ่งมีความหมายว่าเกิดขึ้นโดยอาศัยซึ่งกันและกันโดยสามารถอธิบายในแง่จิตวิทยาได้ว่า

1.1 ผัสสะ ปัจจยา เวทนา หมายความว่า การสัมผัสเป็นเหตุให้เกิดความรู้สึก

1.2 เวทนา ปัจจยา ตัณหา หมายความว่า ความรู้สึกเป็นเหตุให้เกิดความต้องการ

1.3 ตัณหา ปัจจยา อุปาทาน หมายความว่า ความต้องการเป็นเหตุให้เกิดความยึดมั่นถือมั่นหรือ

คำนิยม

1.4 อุปาทาน ปัจจยา ภพ หมายความว่า ความยึดมั่นถือมั่นเป็นเหตุให้เกิดสภาพที่รุ่มร้อนภายในหรือเจตคติ

1.5 ภพ ปัจจยา ชาติ หมายความว่า เจตคติเป็นเหตุให้เกิดการสำแดงอาการออกมาภายนอกหรือการกระทำนั่นเอง

จากที่กล่าวมาแล้วแสดงแนวโน้มของความคิดนี้ว่าการแสดงการกระทำอยู่บ่อยจนเป็นนิสัยประจำคือ บุคลิกภาพ ชาติจึงน่าจะเป็นบุคลิกภาพ

2. แนวคิดของแคธวอลและคณะ (ล้วน สายยศ. 2538 : 69 ; อ้างอิงจาก Krathwohl. 1964. *Methods of educational and social research : an integrated approach.*) แคธวอลและคณะมองมโนภาพลำดับการเกิดความรู้สึกอีกแบบหนึ่ง คือ เริ่มจากการรับรู้ การตอบสนอง การรู้คุณค่า การจัดระบบคุณค่า และลักษณะนิสัย จากลำดับอันนี้จะทำให้เกิด ความสนใจ ความซาบซึ้ง เจตคติ คุณค่า และการปรับตัว ซึ่งก็คือบุคลิกภาพนั่นเอง

3. แนวคิดของไอเซนเบิร์ก (ล้วน สายยศ. 2538 : 69 ; อ้างอิงจาก Eysenck. 1954. *The Psychology of Politics.*) ไอเซนเบิร์กได้เสนอระดับความรู้สึกของมนุษย์เริ่มจากความเชื่อ จากความเชื่อหลายๆ อย่างไปรวมกันเป็นเจตคติ จากเจตคติหลายๆ อย่างไปรวมกันเป็นคุณค่า หรือค่านิยม จากค่านิยมหลายๆ อย่างไปผสมกลมกลืนเป็นบุคลิกภาพ

จากแนวคิดทั้ง 3 กลุ่ม จะเห็นได้ว่าการที่บุคลิกภาพจะเกิดขึ้นได้นั้นต้องผ่านความรู้สึกตั้งแต่เริ่มแรกก่อน จนก่อตัวเป็นความสนใจ เป็นเจตคติ ค่านิยม แล้วจนถึงขั้นสุดท้ายเป็นบุคลิกภาพ เพราะบุคลิกภาพเป็นลักษณะเด่นชัดของคนที่มีความคงเส้นคงวามาก เปลี่ยนแปลงยาก

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ

การที่บุคคลแต่ละคนมีบุคลิกภาพแตกต่างกันนั้น มีผู้กล่าวถึงที่มาของบุคลิกภาพไว้แตกต่างกัน ดังนี้ กาญจนาคำนวณ (พรทิพย์ เขียวไพสิฐ. 2542 : 11 . อ้างอิงจาก กาญจนาคำนวณ. 2524. *จิตวิทยาเบื้องต้น*. หน้า 192-193) กล่าวว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพมี 2 ปัจจัย ดังนี้

1. พันธุกรรม ได้แก่ รูปร่าง หน้าตา ท่าทาง ผิวพรรณ ความสมบูรณ์ หรือความพิการของร่างกาย
2. สิ่งแวดล้อม ได้แก่ ดินฟ้าอากาศ ที่อยู่อาศัย สถานการณ์ สภาพแวดล้อม บุคคลที่ใกล้ชิด ตลอดจนประสบการณ์ที่บุคคลในสังคมเดียวกันได้รับ เช่น ขนบธรรมเนียมประเพณี ค่านิยม ความเชื่อ ทัศนคติ คำสั่งสอน การอบรม และการเลี้ยงดู

ล้วน สายยศ (2538 : 69 – 70) ได้กล่าวถึงที่มาของบุคลิกภาพว่าเกิดจากปัจจัยดังต่อไปนี้

1. พันธุกรรม หมายถึง ลักษณะบางอย่างที่ติดมาแต่กำเนิด สิ่งที่มีผลมากที่สุดคือลักษณะทางกายภาพ เช่น รูปร่าง หน้าตา สีผิว สถานะทางเพศ อารมณ์ การทำงานของกล้ามเนื้อระดับพลังงาน โครงสร้างชีวภาพ สิ่งสำคัญในการนำลักษณะโครงสร้างเหล่านี้สืบต่อกันมาก็คือ ยีนส์ กล่าวกันว่ายีนส์ควบคุมโฮโมนโฮโมนควบคุมลักษณะของร่างกาย ลักษณะร่างกายสร้างบุคลิกภาพ

2. สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งที่อยู่รอบๆ ตัวเรา การเรียนรู้ การรู้คุณค่า การยึดถือปฏิบัติจะทำให้เกิดเป็นบุคลิกภาพ ส่วนใหญ่เป็นทางด้านจิตใจ สิ่งสำคัญในการสร้างบุคลิกภาพคือ วัฒนธรรม คุณธรรม และจริยธรรม บรรทัดฐาน ครอบครัว เพื่อนและกลุ่มสังคม คนเราจะอยู่ในสิ่งแวดล้อมแบบใดมักจะมีบุคลิกแบบนั้น จะเห็นว่าลูกคนรวยกับลูกของคนจนบุคลิกจะต่างกัน ลูกชานากับลูกพ่อค้าบุคลิกจะแตกต่างกัน แม้กระทั่งคนภาคต่างๆ ประเทศต่างๆ ยังมีบุคลิกแตกต่างกัน สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อบุคลิกอย่างมาก

3. สถานการณ์ หมายถึง สถานการณ์เฉพาะอย่างที่เกิดขึ้นสามารถเปลี่ยนบุคลิกภาพเดิมได้ สถานการณ์ที่ว่านี้จะต้องแปลกหรือเด่น เช่น การเสียของรัก การได้ของรัก การเปลี่ยนแปลงกระตือรือร้น การตกใจอย่างแรง อาการช็อค ฯลฯ เหตุการณ์เหล่านี้ทำให้แต่ละคนเกิดบุคลิกภาพที่เปลี่ยนไปได้ เช่น บางคนเคยเป็นคนร่าเริงอาจจะกลายเป็นคนลักษณะซึมเศร้า บางคนเคยมีจิตใจอ่อนโยนอาจเป็นคนลักษณะดุร้ายได้

สตีต วงศ์สุวรรณ (2540 : 6 - 49) กล่าวถึงที่มาของบุคลิกภาพไว้ว่าเกิดจากอิทธิพลของ 2 สิ่ง ได้แก่

1. อิทธิพลจากพันธุกรรม (Heredity) หรือศักยภาพที่มีมาแต่กำเนิด เป็นสิ่งที่ติดมากับทารกตั้งแต่เกิด กล่าวคือลักษณะต่างๆ ที่บุคคลได้รับถ่ายทอดจากบิดามารดาโดยสายเลือด ทางจิตวิทยาเรียกว่าพันธุกรรม เช่น รูปร่าง หน้าตา สีของผผม นัยน์ตา ผิวพรรณ ขนาดของร่างกายเมื่อเจริญเต็มที่ (สูง เตี้ย) ชนิดของโลหิต

2. อิทธิพลจากสิ่งแวดล้อม (Environment) สิ่งแวดล้อมเป็นตัวกำหนดขอบเขตการพัฒนางานของบุคคล สภาพแวดล้อมที่ต่างกันทำให้บุคลิกภาพของคนต่างกัน สิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมเป็นบุคลิกภาพที่สำคัญ เช่น บ้าน ได้แก่ ลักษณะการเลี้ยงดู ความรัก ความเอาใจใส่ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัว ตลอดจนสภาพความเป็นอยู่ของบ้าน การปลูกฝังความเชื่อ และแนวทางปฏิบัติของสังคม นอกจากนี้ยังมีสิ่งแวดล้อมอื่นๆ เป็นต้นว่าสภาพทางภูมิศาสตร์ สถาบันต่างๆ ภายในสังคม โรงเรียน เพื่อนบ้าน อาหารการกิน โรคภัยไข้เจ็บ ประสบการณ์ทางการศึกษา สิ่งต่างๆ เหล่านี้มีอิทธิพลอย่างยิ่งในการพัฒนาบุคลิกภาพและพฤติกรรม

จากปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพที่กล่าวมา สรุปได้ว่าการที่บุคคลมีบุคลิกภาพแตกต่างกันนั้นเกิดจากปัจจัยด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สติปัญญา การเรียนรู้ และสภาพแวดล้อม

ทฤษฎีบุคลิกภาพ

ทฤษฎีบุคลิกภาพเป็นทฤษฎีที่พยายามอธิบายถึงและสรุปลักษณะโครงสร้าง และการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลให้เป็นระบบ มีแบบแผนรัดกุม เข้าใจได้ ซึ่งแต่ละทฤษฎีจะมีหลักการ เหตุผล และความเชื่อที่มีความแตกต่างกันไป ทำให้การจัดประเภทของทฤษฎีบุคลิกภาพมีหลายแบบ ขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่จะใช้ในการจัดประเภท ซึ่งโลมา ซูพิกลชัย (2529 : 100 - 105) ได้เสนอการจัดระบบของทฤษฎีบุคลิกภาพไว้ ดังนี้

1. ทฤษฎีแบ่งประเภท (Type Theory)
2. ทฤษฎีเกี่ยวกับลักษณะนิสัย (Trait Theory)
3. ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง (Dynamic Theory)
4. ทฤษฎีส่วนรวมทั้งร่างกายและจิตใจ (Organismic Theory)
5. ทฤษฎีที่เน้นทางสังคมและสิ่งแวดล้อมของสังคม (Social Determinants)

1. ทฤษฎีแบ่งประเภท (Type Theory)

ทฤษฎีนี้เชื่อว่าบุคลิกภาพของมนุษย์สามารถแบ่งเป็นหมู่ หรือพวกได้ (Hilgard. 1962 : 468) นักจิตวิทยากลุ่มนี้ที่สำคัญได้แก่ เครทส์ชเมอร์ (Kretschmer), เซลดัน (Cheldon) และจุง (Jung) เป็นต้น

1.1 เครทส์ชเมอร์ (Hilgard. 1962 : 468 - 469 ; citing Kretschmer. 1925. *Physique and character.*) ได้แบ่งบุคลิกภาพของบุคคลตามลักษณะโครงสร้างทางกายเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1.1.1 ประเภทผอมสูง (Asthenic) มีลักษณะค่อนข้างเก็บตัว คิดมาก เจ็บขริ่ม

1.1.2 ประเภทอ้วนเตี้ย (Pyknic) มีลักษณะชอบแสดงตัว อารมณ์อ่อนไหวเปลี่ยนแปลง

ง่าย

1.2 เซลดัน (Hilgard. 1962 : 469 ; citing Sheldon. 1954. *Atlas of men : a guide for somatotyping the adult male at all ages.*) ได้แบ่งโครงสร้างของร่างกายออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1.2.1 ประเภทอ้วนเตี้ย (Endomorphic) มีลักษณะชอบการกิน ชอบสังคม อารมณ์ดี รักความสะดวกสบาย

1.2.2 ประเภทสมส่วน (Mesomorphic) มีลักษณะชอบการต่อสู้ผจญภัย ชอบความตื่นเต้น เปิดเผย

1.2.3 ประเภทผอมสูง (Ectomorphic) มีลักษณะเคร่งเครียด วิตกกังวล ช่างคิด อารมณ์อ่อนไหว ตื่นเต้นง่าย ชอบสันโดษ

1.3 จุง (Monte. 1995 : 316 – 323 ; citing Jung. 1917. *Two essays on analytical psychology.*) ได้ศึกษาจิตวิทยาในชื่อว่าทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Analytical Psychology) โดยเน้นถึงความสำคัญของจิตใต้สำนึก ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.3.1 โครงสร้างของบุคลิกภาพ โครงสร้างของบุคลิกภาพตามแนวคิดของจุง ได้แก่

1.3.1.1 อีโก้ (Ego) คือ จิตสำนึก ประกอบด้วยการรับรู้ ความจำ ความรู้สึกนึกคิด

1.3.1.2 จิตใต้สำนึกส่วนบุคคล (Personal Unconscious) คือ ประสบการณ์หรือความจำต่างๆ ที่ถูกเก็บกด หรือลืมไป แต่สามารถดึงขึ้นมาอยู่ในจิตสำนึกได้

1.3.1.3 จิตใต้สำนึกสะสม (Collective Unconscious) คือ จิตใต้สำนึกที่ถูกสะสมหรือได้ รับการถ่ายทอดมาตั้งแต่อดีต

1.3.1.4 เซโดว์ (Shadow) คือ ความรู้สึกนึกคิดที่ติดตัว เป็นสิ่งที่ถูกเก็บภายในจิตใต้สำนึก เช่น ความก้าวร้าว

1.3.1.5 แอนนิมัส และแอนนิมา (Animus & Anima) คือ บุคคลมีลักษณะความเป็นหญิงและความเป็นชายอยู่ในตัว

1.3.1.6 เพอร์โซนา (Persona) คือ พฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกตามความต้องการของสังคม

1.3.2 ประเภทของบุคลิกภาพ (Feist. 1990 : 172 – 173 ; citing Jung. 1961. *Memories, dream, reflections.* p. 188) จุงได้แบ่งบุคลิกภาพเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1.3.2.1 บุคลิกภาพประเภทเก็บตัว (Introvert Personality) มีลักษณะที่เห็นได้ชัดคือ ไม่ชอบยุ่งเกี่ยวกับคนอื่น ยึดมั่นในความคิดของตนเองเป็นหลัก ชอบคิด ช่างฝัน

1.3.2.2 บุคลิกภาพชอบแสดงตัว (Extrovert Personality) มีลักษณะที่เห็นได้ชัดคือ เปิดเผย สนใจสิ่งแวดล้อมรอบตัว ร่าเริง ชอบสัมพันธ์กับผู้อื่น

สรุปได้ว่า ทฤษฎีการแบ่งประเภทเป็นทฤษฎีที่เชื่อว่าบุคลิกภาพสามารถสังเกตได้โดยทั่วๆ ไป โดยแบ่งแยกเป็นประเภทต่างๆ ได้

2. ทฤษฎีเกี่ยวกับลักษณะนิสัย (Trait Theory)

ทฤษฎีนี้อธิบายบุคลิกภาพโดยพิจารณาคุณลักษณะ และพฤติกรรมของบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ ซึ่งแต่ละคนจะแสดงออกแตกต่างกัน (Hilgard. 1962 : 472.) นักจิตวิทยากลุ่มนี้ที่สำคัญ ได้แก่ ออลพอร์ต (Allport), แคทเทล (Cattell), ไอเซนค (Eysenck) และดิกแมน (Digman) เป็นต้น

2.1 ออลพอร์ต (Hilgard. 1962 : 472 ; citing Allport. 1961. *Pattern and growth in personality.*) มีแนวคิดที่ว่า บุคลิกภาพของบุคคลถูกกำหนดโดยลักษณะ (Traits) ได้แก่

2.1.1 ลักษณะ (Traits) แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

2.1.1.1 ลักษณะร่วม (Common Traits) ได้แก่ ลักษณะที่บุคคลมีร่วมกันในแต่ละวัฒนธรรม

2.1.1.2 ลักษณะเฉพาะบุคคล (Individual Traits) ได้แก่ ลักษณะที่แท้จริงของแต่ละบุคคล เป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลมีบุคลิกภาพแตกต่างกัน

2.1.2 บุคลิกภาพของบุคคลตามแนวคิดของฮอลพอร์ต (Hjelle & Ziegler. 1992 : 247 - 248 ; citing Allport. 1961. *Pattern and growth in personality*. p. 366) แบ่งได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

2.1.2.1 บุคลิกภาพตามลักษณะเด่น (Cardinal Dispositions) ได้แก่ ลักษณะที่แสดงเด่นชัดว่าเหมือนบุคคลใดบุคคลหนึ่ง

2.1.2.2 บุคลิกภาพกลางๆ (Central Dispositions) ได้แก่ ลักษณะร่วมที่มีเหมือนกับคนอื่นๆ เช่น ความรับผิดชอบ การรู้จักหน้าที่

2.1.2.3 บุคลิกภาพย่อยๆ (Secondary Dispositions) ได้แก่ ลักษณะของบุคคลที่จะกระทำต่อสถานการณ์ต่างๆ เช่น เจตคติ ความสนใจในเรื่องต่างๆ อาชีพ การแต่งกาย การกิน เป็นต้น

2.2 แคทเทิล (Schultz & Schultz. 1998 : 253 – 255 ; citing Cattell. 1965. *The scientific analysis of personality*.) ได้กล่าวถึงโครงสร้างของบุคลิกภาพโดยใช้วิธีการทางสถิติ คือ การวิเคราะห์องค์ประกอบซึ่งเขาได้จำแนกประเภทของลักษณะ (Traits) ดังนี้

2.2.1 ลักษณะผิว (Surface Traits) กับ ลักษณะต้นตอ (Source Traits)

2.2.1.1 ลักษณะผิว (Surface Traits) ได้แก่ ลักษณะที่เห็นได้ชัดเจน

2.2.1.2 ลักษณะต้นตอ (Source Traits) ได้แก่ ลักษณะที่ซ่อนอยู่ภายในตัวบุคคล ลักษณะนี้เป็นตัวกำหนดลักษณะพื้นผิว โดยแคทเทิลได้จำแนกลักษณะต้นตอ (Source Traits) เป็น 16 ลักษณะ ได้แก่

1. ชอบออกสังคม	-	เก็บตัว
2. สถิติปัญญาสูง	-	สติปัญญาต่ำ
3. อารมณ์มั่นคง	-	อารมณ์อ่อนไหว
4. รักษาสิทธิของตน	-	สุภาพ
5. ทำตามสบาย	-	สุขุมมีสติ
6. มีธรรมชาติ	-	เห็นแก่ได้
7. กล้าสังคม	-	ขี้อาย
8. จิตใจอ่อนไหว	-	จิตใจมั่นคง
9. หวาดระแวง	-	มีความเชื่อมั่น
10. เพ้อฝัน	-	ลงมือปฏิบัติ
11. ฉลาดมีเล่ห์เหลี่ยม	-	มั่นคงเปิดเผย
12. หวาดหวั่น	-	ประสาทมั่นคง
13. นักทดลอง	-	นักอนุรักษ์
14. ฟุ้งตนเอง	-	ฟังกลุ่ม
15. ควบคุมตนเองได้	-	ไม่มีกฎเกณฑ์
16. เคร่งเครียด	-	อารมณ์ผ่อนคลาย

2.2.2 ชีววิทยา (Constitutional Traits) กับ ลักษณะทางสิ่งแวดล้อม (Environmental Traits)

2.2.2.1 ลักษณะที่เป็นผลจากชีวภาพ (Constitutional Traits) ได้แก่ ลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่เกิดมาจากลักษณะทางชีววิทยาของบุคคล

2.2.2.2 ลักษณะที่เป็นผลจากสิ่งแวดล้อม (Environmental Traits) ได้แก่ ลักษณะของบุคคลที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมหรือสภาพสังคมเป็นตัวกำหนด

2.2.3 ความสามารถ (Ability), อารมณ์ (Temperament) กับ ลักษณะด้านแรงขับ (Dynamic Traits)

2.2.3.1 ความสามารถ (Ability) หมายถึง ทักษะหรือความชำนาญของบุคคลในการกระทำสิ่งต่างๆ เช่น ความถนัดทางดนตรี การใช้เครื่องมือ

2.2.3.2 อารมณ์ (Temperament) หมายถึง อารมณ์ของคน ซึ่งอารมณ์จะเป็นตัวที่ทำให้เกิดพฤติกรรม

2.2.3.3 ลักษณะด้านแรงขับ (Dynamic Traits) เป็นสิ่งที่กระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

2.2.4 ลักษณะร่วม (Common Traits) กับ ลักษณะเฉพาะ (Unique Traits)

2.2.4.1 ลักษณะร่วม (Common Traits) คือ ลักษณะของบุคคลที่เหมือนกันในวัฒนธรรมเดียวกัน เช่น ความภาคภูมิใจ การแสดงออก

2.2.4.2 ลักษณะเฉพาะ (Unique Traits) คือ ลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละบุคคล

2.3 ไอเซนค์ (Eysenck, 1970) ได้จัดมิติบุคลิกภาพเป็น 2 มิติในระยะแรกๆ โดยใช้วิธีวิเคราะห์องค์ประกอบ คือ มิติแสดงตัว - เก็บตัว กับ มิติอารมณ์แปรปรวน - อารมณ์มั่นคง ซึ่งแบ่งเป็นคุณลักษณะ 4 ด้าน ดังนี้ (Hjelle & Ziegler, 1992 : 281 ; citing Eysenck, 1975. *The inequality of man.*)

2.3.1 อารมณ์มั่นคง - แสดงตัว ได้แก่ เป็นผู้นำ อิสระ ชอบสบาย รับผิดชอบ ชอบคุยออกหน้าออกตา ชอบสังคม

2.3.2 อารมณ์มั่นคง - เก็บตัว ได้แก่ สุขุม เยือกเย็น ใจได้ ควบคุมตนเองได้ดี สงบ ไตร่ตรอง ระมัดระวัง ตามใจ

2.3.3 อารมณ์แปรปรวน - แสดงตัว ได้แก่ ใจน้อย หงุดหงิด ก้าวร้าว ตื่นเต้น ไม่แน่นอน หุนหัน มองโลกในแง่ดี คล่องแคล่ว

2.3.4 อารมณ์แปรปรวน - เก็บตัว ได้แก่ เจ้าอารมณ์ มีสติ วิตกกังวล ไม่ยืดหยุ่น มองโลกในแง่ร้าย สงบเสถียร ไม่ชอบสังคม เงียบ

ต่อมาไอเซนค์ได้ปรับปรุงลักษณะบุคลิกภาพโดยจัดเป็น 3 มิติ (Schultz & Schultz, 1998 : 268 - 270 ; citing Eysenck, 1985. *Personality and individual differences : A natural science approach.*) ดังนี้

1. แสดงตัว / เก็บตัว (Extraversion / introversion : E) บุคคลที่มีบุคลิกภาพแสดงตัวจะเป็นผู้ที่โน้มเอียงในการชอบเข้าสังคม มีความกระตือรือร้น กล้าแสดงออก ชอบผจญภัย ส่วนบุคคลที่มีบุคลิกเก็บตัวเป็นผู้ที่มีลักษณะตรงกันข้ามกับการแสดงตัว

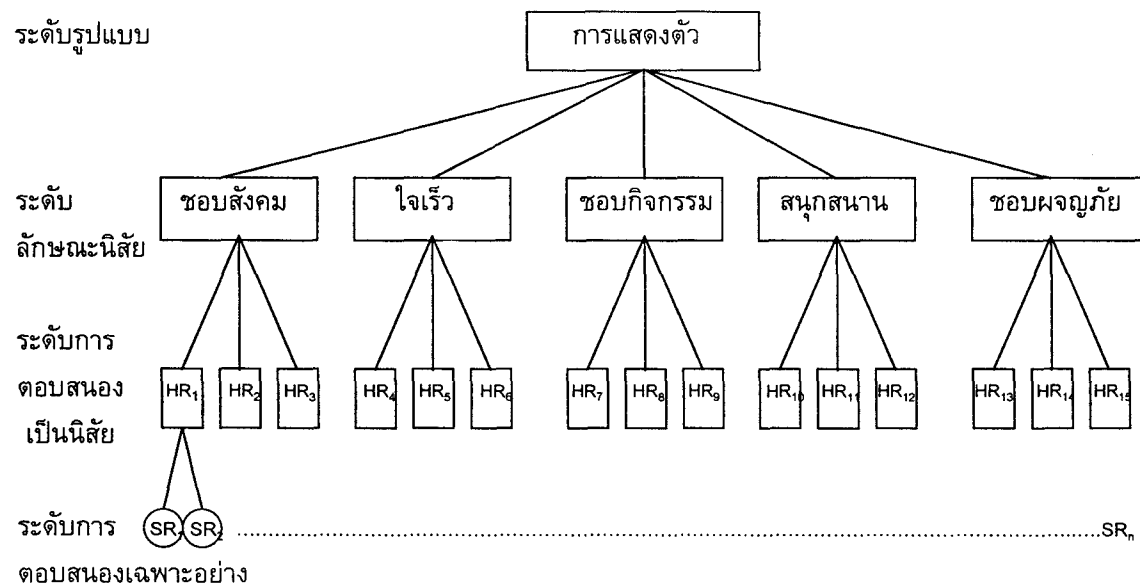
2. อารมณ์แปรปรวน / อารมณ์มั่นคง (Neuroticism / emotional stability : N) บุคคลที่มีอารมณ์แปรปรวนจะมีลักษณะวิตกกังวล ซึมเศร้า อารมณ์เปลี่ยนแปลงโดยไม่มีเหตุผล รวมทั้งเป็นผู้ที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ

3. พฤติกรรมทางจิต / บังคับตนเองได้ (Psychoticism / impulse control : P) บุคคลที่มีพฤติกรรมทางจิตเป็นผู้ที่มีความโน้มเอียงในทางก้าวร้าว ต่อต้านสังคม เอาแต่ใจตนเอง ซึ่งบุคลิกภาพเช่นนี้จะก่อให้เกิดปัญหาต่อสังคม โดยแต่ละมิติมีพฤติกรรมดังนี้

ตาราง 1 แสดงมิติของบุคลิกภาพ

Extraversion / introversion	Neuroticism / emotional stability	Psychoticism / impulse control
ชอบสังคม	วิตกกังวล	ก้าวร้าว
สนุกสนาน	ซึมเศร้า	เฉยเมย
ชอบกิจกรรม	รู้สึกผิด	ยึดตนเอง
กล้าแสดงออก	ความภูมิใจต่ำ	เอาแต่ใจ
ชอบคิด	มั่นคง	หุนหัน
อิสระ	ไม่มีเหตุผล	ต่อต้านสังคม
เป็นผู้นำ	ประหม่า	ความคิดสร้างสรรค์
ชอบผจญภัย	อารมณ์เสีย	ตามใจ

2.3.2 การจัดระบบระดับชั้นบุคลิกภาพ ไอเซนคได้จัดระบบชั้นบุคลิกภาพ (Eysenck & Eysenck, 1969 : 40 – 41) ว่าบุคลิกภาพประกอบด้วยพฤติกรรม 4 ระดับ โดยจัดจากระดับต่ำถึงสูงที่สุด ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 1 ตัวอย่างแสดงการจัดระบบชั้นบุคลิกภาพ

2.3.2.1 ระดับที่ต่ำที่สุด คือ ระดับการตอบสนองเฉพาะอย่าง (Specific Responses) ใช้สัญลักษณ์ $SR_1, SR_2, SR_3, \dots, SR_n$ พฤติกรรมในระดับนี้ คือ การแสดงออก (Acts) ต่างๆ เช่นการตอบสนองต่อการทดสอบในการทดลองต่างๆ การตอบสนองต่อประสบการณ์หรือเหตุการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวันพฤติกรรมนี้สามารถสังเกตเห็นได้อาจเป็นลักษณะ (Characteristics) ของบุคคลหรือไม่ก็ได้

2.3.2.2 ระดับที่สอง คือ ระดับการตอบสนองที่เป็นนิสัย (Habitual Responses) ใช้สัญลักษณ์ $HR_1, HR_2, HR_3, \dots, HR_n$ พฤติกรรมในระดับนี้ คือ การตอบสนองเฉพาะอย่าง ซึ่งมีแนวโน้มว่าจะเกิดขึ้นซ้ำภายใต้เหตุการณ์ที่คล้ายคลึงกัน

2.3.2.3 ระดับที่สาม คือ ระดับนิสัย (Traits) ใช้สัญลักษณ์ $T_1, T_2, T_3, \dots, T_n$ พฤติกรรมในระดับนี้เป็นพฤติกรรมมาจาก HR เป็นองค์ประกอบของกลุ่มโครงสร้างลักษณะนิสัย ที่ขึ้นอยู่กับค่าสหสัมพันธ์ภายในที่สามารถสังเกตได้ของ HR ตัวอย่างลักษณะนิสัย เช่น ชอบสังคม สนุกสนาน เป็นต้น

2.3.2.4 ระดับที่สี่ คือ ระดับบุคลิกภาพ (Types) ซึ่งจัดระบบมาจากลักษณะนิสัยหลายๆ ลักษณะที่รวมกันในตัวบุคคลทำให้บุคคลนั้นมีบุคลิกภาพแบบใดแบบหนึ่ง

2.3.3 เครื่องมือวัดบุคลิกภาพของไอเซนเบิร์ก ในการศึกษาเกี่ยวกับบุคลิกภาพนั้น ไอเซนเบิร์กได้สร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพหลายฉบับด้วยกัน ซึ่งแบบทดสอบต่างๆ นั้นต่างได้รับความนิยมในการนำมาใช้สำหรับวัดบุคลิกภาพในงานวิจัยเป็นจำนวนมาก (Pervin. 1993 : 283) ได้แก่

2.3.3.1 แบบสำรวจบุคลิกภาพมอดสเลย์ (The Maudsley Personality Inventory)

2.3.3.2 แบบสำรวจบุคลิกภาพของไอเซนเบิร์ก (Eysenck Personality Inventory : EPI)

2.3.3.3 แบบสำรวจบุคลิกภาพเด็กของไอเซนเบิร์ก (Junior Eysenck Personality Inventory : JEPI)

2.3.3.4 แบบสอบถามบุคลิกภาพของไอเซนเบิร์ก (Eysenck Personality Questionnaire : EPQ)

2.3.3.5 แบบสอบถามบุคลิกภาพของไอเซนเบิร์กฉบับปรับปรุง (Eysenck Personality Questionnaire - Revised : EPQ - R)

2.4 ดิกแมน (ลัวิน สายยศ. 2538 : 70 ; อ้างอิงจาก Digman. 1989. *Five Robust Trait Dimension Development, validity and utility.*) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบุคลิกภาพโดยได้สรุปบุคลิกภาพ ว่ามีอยู่ 5 อย่าง ดังนี้

2.4.1 การแสดงตัว (Extraversion) คือ ชอบการผจญภัย ชอบเข้าสังคม เปิดเผย ข้างพูด ตรงไปตรงมา

2.4.2 ด้านซื่อตรงต่อหน้าที่ (Conscientiousness) คือ มีความซื่อสัตย์ รับผิดชอบ ยุติธรรม ไว้วางใจได้ พึ่งพาได้

2.4.3 ด้านสุภาพอ่อนโยน (Agreeableness) คือ มีความเป็นมิตร ให้ความร่วมมือ สุภาพ เรียบร้อย ให้ความอบอุ่น อ่อนโยน

2.4.4 ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ (Emotional Stability) คือ มีลักษณะสุขุมเยือกเย็นหนักแน่น มั่นคง จิตใจสงบ

2.4.5 ด้านสติปัญญา (Intellect) คือ มีลักษณะฉลาด มองการณ์ไกล คิดริเริ่มสร้างสรรค์
รับฟังเหตุผล

สรุปได้ว่า ทฤษฎีเกี่ยวกับลักษณะนิสัยเป็นทฤษฎีที่เชื่อว่า บุคลิกภาพสามารถเห็นได้จากลักษณะและ
การแสดงออกของแต่ละบุคคล

3. ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง (Dynamic Theory)

ทฤษฎีนี้เชื่อว่าบุคลิกภาพมีความเปลี่ยนแปลงไม่คงที่ สิ่งที่มีมาแต่กำเนิดนั้นมีอิทธิพลต่อการ
เปลี่ยนแปลงของบุคลิกภาพ (Hilgard. 1962 : 483) นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้ ได้แก่ ฟรอยด์ (Freud)

3.1 ฟรอยด์ (Feist. 1990 : 31 - 41 ; citing Freud. 1933 / 1964. *New introductory lectures on psychoanalysis.*) มีแนวคิดเกี่ยวกับบุคลิกภาพ ดังนี้

3.1.1 ระดับจิตของมนุษย์ ฟรอยด์กล่าวว่าจิตของมนุษย์ประกอบด้วย 2 ระดับ ได้แก่

3.1.1.1 ระดับจิตไร้สำนึก (Unconscious) คือ ระดับที่ความทรงจำของคนเราได้ถูก
เก็บกดไว้ และจะไม่สามารถฟื้นขึ้นมาโดยง่าย

3.1.1.2 ระดับจิตสำนึก (Conscious) คือ ระดับที่เราเกี่ยวข้องกับสิ่งที่อยู่รอบๆ ตัวเรา
และสิ่งที่เราคิด

3.1.2 โครงสร้างของบุคลิกภาพ (Schultz & Schultz. 1998 : 48 – 50 ; citing Weiton. 1992. *Psychology: Themes & Variations.* p. 482) ฟรอยด์แบ่งโครงสร้างของจิตเป็น 3 ส่วน ได้แก่

3.1.2.1 อิด (Id) เป็นส่วนที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิด จะแสดงออกตามธรรมชาติตาม
สัญชาตญาณ กล่าวคือเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ เช่น ความต้องการทางเพศ

3.1.2.2 อีโก้ (Ego) เป็นส่วนของความมีเหตุผล อีโก้จะมีหน้าที่ยับยั้งและควบคุม
ความต้องการของอิด ให้แสดงออกในทางที่เหมาะสม อิดกับอีโก้มีความแตกต่างกัน คือ อิดจะตอบสนองความ
พึงพอใจของบุคคล แต่อีโก้จะควบคุมการแสดงพฤติกรรมให้เหมาะสม

3.1.2.3 ซุปเปอร์อีโก้ (Superego) เป็นส่วนที่ควบคุมให้บุคคลแสดงพฤติกรรมโดยยึด
มั่นในคุณธรรม ศีลธรรม ซุปเปอร์อีโก้จะบังคับให้บุคคลรู้จักทำในสิ่งที่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม

ฟรอยด์ เห็นว่า การทำงานของระบบทั้งสามนี้จะเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันเสมอ โดยอีโก้จะพยายามทำ
ให้สอดคล้องกับความต้องการของอิดภายใต้เหตุผล และสอดคล้องกับมาตรฐานที่ติงามของซุปเปอร์อีโก้ แต่ถ้า
บุคคลมีซุปเปอร์อีโก้มากเกินไปจะเป็นคนก้าวร้าว เห็นแก่ตัว ขาดความสุข บุคลิกภาพที่เหมาะสมในสังคมปัจจุบัน
ควรเป็นลักษณะที่ผสมผสานระหว่างอีโก้ กับซุปเปอร์อีโก้ (ฉวี วิชญเนตินัย. 2529 : 15)

สรุปได้ว่า ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงเป็นทฤษฎีที่เชื่อว่าการที่บุคคลมีบุคลิกภาพที่แตกต่างกันเกิดจากสิ่งที่
อยู่ภายในของแต่ละบุคคล

4. ทฤษฎีสวนรวมทั้งร่างกายและจิตใจ (Organismic Theory)

ทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่า ในการศึกษาบุคลิกภาพจะต้องศึกษาบุคคลโดยส่วนรวมทั้งหมดและเชื่อว่า
มนุษย์มีพื้นฐานของความดีควรได้รับการพัฒนาในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม (วันดี ระเจริญ. 2531 : 120)
นักจิตวิทยาในทฤษฎีนี้ ได้แก่ มาสโลว์ (Maslow) และโรเจอร์ (Roger)

4.1 มาสโลว์ (Carison. 1990 : 656 ; citing Maslow. 1970b. *Motivation and personality.*) มีความคิดที่มนุษย์มีแนวโน้มที่จะแสวงหาสิ่งที่ดีงาม และต้องการพัฒนาบุคลิกภาพไปสู่จุดที่สมบูรณ์ โดยแนวคิดที่สำคัญของเขา คือ ทฤษฎีลำดับขั้นของแรงจูงใจ (Maslow's hierarchical theory of motivation) (Carducci. 1998 : 184 – 186 ; citing Maslow. 1962. *Toward a Psychology of Being.*) ซึ่งกล่าวว่า แรงจูงใจมีลำดับขั้นตั้งแต่ขั้นต่ำจนถึงขั้นสูง ดังนี้

4.1.1 ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์เพื่อที่จะใช้ในการดำรงชีวิต

4.1.2 ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) เป็นความต้องการที่จะรักษาชีวิตของตนให้มีความมั่นคงปลอดภัย

4.1.3 ความต้องการความรักและเป็นเจ้าของ (Belongingness and love Needs) เป็นความต้องการที่ให้ผู้อื่นรัก และได้รับรักผู้อื่น

4.1.4 ความต้องการที่จะเป็นที่ยอมรับและได้รับการยกย่อง (Esteem Needs) เป็นความต้องการที่จะมีชื่อเสียงเป็นที่ยกย่องนับถือ

4.1.5 ความต้องการที่จะตระหนักในความสามารถของตนเองหรือรู้จักตนเอง (Self -Actualization Needs) เป็นความต้องการที่จะรู้ถึงระดับความสามารถขั้นสูงสุดของตน

4.2 โรเจอร์ (Feist. 1990 : 614 – 616 ; citing Rogers. 1959. *A theory of therapy, personality, and interpersonal relationship, as developed in the client - centered framework.*) มีความเชื่อว่าการที่บุคคลมีบุคลิกภาพแบบใดนั้นขึ้นอยู่กับ การรับรู้ตนเอง (Self Concept) โรเจอร์แบ่งตัวตนของบุคคลเป็น 3 แบบ ดังนี้

4.2.1 ตนที่ตนมองเห็น (Self concept) คือ ภาพตามที่ตนมองเห็น

4.2.2 ตนที่เป็นจริง (Real self) คือ ลักษณะที่เป็นจริงของบุคคล

4.2.3 ตนตามอุดมคติ (Ideal Self) คือ สิ่งที่บุคคลอยากเป็น

สรุปได้ว่า ทฤษฎีส่วนรวมของร่างกายและจิตใจเป็นทฤษฎีที่เชื่อว่าบุคลิกภาพขึ้นอยู่กับลักษณะโดยรวมของบุคคลนั้นๆ

5. ทฤษฎีที่เน้นทางสังคมและสิ่งแวดล้อมของสังคม (Social Determinants)

ทฤษฎีนี้เชื่อว่า สิ่งแวดล้อมมีความสำคัญและมีอิทธิพลโดยตรงต่อบุคลิกภาพของบุคคล (โสภา ชูพิกุลชัย. 2529 : 169) นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้ ได้แก่ แอดเลอร์ (Adler) และฟรอมม์ (Fromm)

5.1 แอดเลอร์ (Hjelle & Ziegler. 1992 : 141 – 152 ; citing Adler. 1964. *Social interest A challenge to mankind.*) มีแนวคิดที่สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพของมนุษย์ โดยเชื่อว่าอิทธิพลของสังคมและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลมีความสำคัญในการสร้างบุคลิกภาพ ดังนี้

5.1.1 ปมเด่น (Striving for Superiority) มนุษย์ทุกคนอยากมีความเด่นอย่างใดอย่างหนึ่งแตกต่างกันไป

5.1.2 ปมด้อย (Inferiority Feelings) หากคนเรามีปมด้อยก็จะแสวงหาแนวทางชดเชยปมด้อยด้วยการสร้างปมเด่น

5.1.3 วิธีชีวิต (Style of life) คือ แบบแผนในการดำเนินชีวิตของบุคคลซึ่งแต่ละบุคคลจะแตกต่างกันไป

5.1.4 ความสนใจสังคม (Social Interest) มนุษย์มีความปรารถนาที่จะมีสัมพันธภาพกับผู้อื่นในสังคม

5.1.5 ประสบการณ์ในวัยเด็ก (Birth Order) ประสบการณ์ในวัยเด็กมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพของบุคคลเมื่อเขาเติบโตขึ้น

5.2 ฟรอมม์ (Monte. 1995 : 589 – 593 ; citing Fromm. 1947. *Man for himself.*) มีความเชื่อว่าสังคมกำหนดแนวทางในการแสดงพฤติกรรมของมนุษย์ โดยฟรอมม์ได้แบ่งบุคลิกภาพของมนุษย์ออกเป็น 5 ประเภท ดังต่อไปนี้

5.2.1 ประเภทเอาเปรียบผู้อื่น (Receptive Orientation) มีลักษณะต้องอาศัยผู้อื่นรู้สึกอ้างว้าง ช่วยตนเองไม่ได้

5.2.2 ประเภทสะสม (Hoarding Orientation) มีลักษณะต้องการเป็นเจ้าของ ทำตามกฎระเบียบ ประหยัด

5.2.3 ประเภทขูดรีด (Exploitative Orientation) มีลักษณะชอบเอาเปรียบผู้อื่น ก้าวร้าว

5.2.4 ประเภทตลาด (Marketing Orientation) มีลักษณะนับถือวัตถุนิยมมากกว่าบุคคล

5.2.5 ประเภทผลิตผล (Product Orientation) มีลักษณะรักตนเอง ถ้อยทีถ้อยอาศัย

สรุปได้ว่า ทฤษฎีที่เน้นทางสังคมและสิ่งแวดล้อมทางสังคม เป็นทฤษฎีที่เชื่อว่าประสบการณ์ที่บุคคลได้รับจากสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ

การวัดบุคลิกภาพ

การวัดบุคลิกภาพเป็นสิ่งที่วัดได้ยาก นักจิตวิทยาได้พยายามสร้างเครื่องมือขึ้นมาเพื่อวัดบุคลิกภาพซึ่งก็มีหลายวิธีด้วยกัน ดังนี้

ทวี ท่อแก้ว และอบรม สันภิบาล (2517 : 121 – 122) ได้สรุปวิธีการวัดบุคลิกภาพว่ามี 5 วิธี ดังนี้

1. วิธีการสังเกต การสังเกตเป็นรากฐานของวิทยาศาสตร์ทุกแขนง ตั้งแต่ประสบการณ์อันซ้ำซ้อนอย่างเช่น พฤติกรรมของคนเป็นสิ่งที่ต้องสังเกต พิจารณาให้ได้เรื่องราวละเอียดถี่ถ้วนได้ยาก เราต้องเลือกสังเกตเพียงปฏิกริยาอันใดอันหนึ่งเป็นคราว ๆ ไป ดังนั้นการสังเกตพฤติกรรมและลักษณะทั่วไปที่บุคคลแสดงออกมีอยู่ 2 แบบด้วยกัน คือ การสังเกตแบบควบคุมเป็นการสังเกตการแสดงพฤติกรรมของบุคคลในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งที่จัดไว้โดยเฉพาะ อีกแบบหนึ่ง คือ การสังเกตทั่วไปในชีวิตประจำวันที่บุคคลแสดงออกทั้งสองแบบนี้ ต้องมีการบันทึกผลตรงตามที่เห็นโดยไม่นำความรู้สึกส่วนตัวเข้าไปเกี่ยวข้องและผู้สังเกตจะต้องฝึกฝนเป็นพิเศษจึงจะได้ผล

มีห์เรน (Mehrens) และคณะ ได้เสนอวิธีปฏิบัติในการสังเกต (สถิติ วงศ์สวรรค์. 2540 : 63 - 164) ไว้ดังนี้

1.1 วางโครงการไว้ล่วงหน้าว่าจะสังเกตอะไรบ้าง ควรจะสังเกตพฤติกรรมที่มีลักษณะสำคัญๆ เท่านั้น

1.2 ใช้วิธีสุ่มการสังเกต

1.3 สังเกตพฤติกรรมระหว่างร่วมกิจกรรมกัน

1.4 บันทึกและสรุปพฤติกรรมที่เกิดขึ้นทันที

1.5 เตรียมให้พร้อม

1.6 แปลความหมายของพฤติกรรมเมื่อรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตได้ครบแล้ว

2. วิธีการทดสอบ เป็นวิธีการที่นิยมกันมาก การทดสอบประกอบด้วยข้อความต่างๆ หลายสิบข้อที่ผู้ทดสอบตั้งขึ้น โดยถือเอาปกติวิสัยของคนทั่วไปเป็นมาตรฐานและหัวข้อคำถามหรือสถานการณ์ที่สร้างขึ้นมักจะเกี่ยวข้องกับความรู้สึกที่เกี่ยวกับผู้ถูกทดสอบเอง หรือสิ่งแวดล้อมหรือพฤติกรรมที่ทำอยู่เสมอๆ เมื่อตกอยู่ในสภาพนั้นๆ เช่น คำถามเกี่ยวกับความกลัว ความวิตกกังวล ความนิยมในลัทธิการเมืองหรือเศรษฐกิจ ความสนใจในสิ่งต่างๆ หรือปฏิกิริยาที่คนทำอยู่เสมอเป็นต้น ผู้ถูกทดสอบต้องร่วมมือร่วมใจกับผู้ทดสอบการตอบคำถามต่าง ๆ เพื่อให้การสอบได้ผลตามวัตถุประสงค์

3. วิธีการรายงานตนเอง มี 2 แบบคือ

3.1 การวิเคราะห์ตนเอง คือ การประมาณค่าตนเอง แบบวิเคราะห์ตนเองจะเป็นคำถามแบบปรนัยจะมีประโยชน์ในการเลือกอาชีพให้เหมาะสมกับบุคลิกภาพ

3.2 การสัมภาษณ์ หมายถึง การสนทนาระหว่างบุคคลสองคนอย่างมีจุดหมายโดยผู้สัมภาษณ์เตรียมคำถามมา และจดบันทึกประมาณค่า ผู้ถูกสัมภาษณ์จะไม่รู้ว่าถูกทดสอบบุคลิกภาพ การสัมภาษณ์นี้มีหลักการคล้ายๆ กับการวิเคราะห์ตนเอง จะต่างกันที่ผู้สัมภาษณ์มาตั้งคำถามให้เราคิดตามเพื่อวิเคราะห์ตนเอง ผู้สัมภาษณ์เป็นผู้จดบันทึกและประมาณค่าบุคลิกภาพ

4. วิธีการฉายภาพ (Projective Techniques) เป็นวิธีที่ผู้วัดได้จัดสิ่งเร้าขึ้นมาเพื่อให้บุคคลได้แสดงพฤติกรรมตอบสนอง เช่น เล่าเรื่องจากรูปที่นำมาให้ดู ตัวอย่างได้แก่ แบบทดสอบของโรชาร์ท และรูปภาพที่เกิดจากหยดหมึก ให้สร้างความสัมพันธ์ต่อเนื่องจากคำที่กำหนดให้เติมข้อความที่ไม่สมบูรณ์ ให้แสดงออกโดยการวาดรูป เป็นต้น แต่ต้องใช้ผู้ทดสอบที่ได้รับการฝึกมาอย่างดี

5. วิธีการศึกษาความเห็นจากคนอื่น เป็นวิธีการที่ผู้วัดสร้างแบบสอบถามขึ้นเพื่อถามบุคคลอื่นว่ามีความรู้สึกเกี่ยวกับบุคคลนั้นๆ อย่างไร เช่น ครู เพื่อน ผู้ปกครอง เป็นต้น

บุญส่ง นิลแก้ว (2519 : 145-146) ได้แบ่งวิธีวัดบุคลิกภาพเป็น 3 วิธี คือ

1. วิธีการสังเกต (Odservation) เป็นการเฝ้าดูพฤติกรรมที่บุคคลนั้นแสดงออกมาในสถานการณ์หนึ่งในระยะเวลาหนึ่ง และทำการจดบันทึกพฤติกรรมต่างๆ ที่บุคคลนั้นแสดงออกมาให้ละเอียดที่สุดเท่าที่จะสามารถกระทำได้ การสังเกตพฤติกรรมนี้อาจใช้วิธีการสัมภาษณ์เข้าร่วมด้วยหรือการสร้างสถานการณ์ต่างๆ ให้บุคคลได้เผชิญ

2. วิธีประมาณค่า (Rating) โดยการใช้ชุดของข้อความให้บุคคลอื่นกระทำ การประเมินตัดสินลักษณะพฤติกรรมของคนหนึ่งๆ ตามข้อความที่กำหนดให้ ซึ่งให้ผู้ประเมินนั้นพิจารณาบุคลิกของบุคคลนั้นแล้วทำการเช็คลงไปในสเกล (scale) ของข้อความแต่ละข้อความ ตามปกติแล้วสเกลข้อความหนึ่งๆ จะจัดสเกลได้ 5 - 7 สเกล วิธีการนี้จะได้ผลเป็นที่น่าเชื่อถือได้ถ้าใช้ผู้พิจารณาหลายๆ คน

3. การทดสอบ (Testing) เป็นการใช้แบบทดสอบให้บุคคลตอบเพื่อที่จะแสดงบุคลิกภาพของตน โดยแบบทดสอบที่ใช้วัดบุคลิกภาพแบ่งได้เป็นสองชนิดคือ ชนิดที่เป็นแบบสำรวจที่ประกอบด้วยข้อปัญหาหรือข้อความย่อยๆ หลายข้อ แล้วให้ผู้ได้รับการทดสอบรายงานสภาพตัวของเขาออกมา โดยการเขียนตามข้อความเหล่านั้น และอีกชนิดหนึ่งเป็นการผู้ตอบบรรยายหรือสร้างเรื่องราวจากแผ่นภาพที่เห็นได้อย่างอิสระเสรี ซึ่งเชื่อว่าผู้รับการทดสอบจะสร้างเรื่องราวจากพฤติกรรมซ่อนเร้นอันเป็นเบื้องหลังของเขา

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าการวัดบุคลิกภาพมีด้วยกันหลายวิธี ได้แก่ วิธีการสังเกต การทดสอบ รายงานตนเอง การฉายภาพ

✓ ประเภทของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ

สถิติ วงษ์สวรรค์ (2523 : 262) ได้กล่าวถึงประเภทของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ ดังนี้

1. แบบทดสอบให้รายงานตัวเอง (Self Report Test of Questionnaires) หรือเรียกว่า แบบทดสอบบุคลิกภาพ ประกอบด้วยชุดของข้อคำถาม หรือมีข้อความให้ผู้รับการทดสอบต้องอ่านแล้วเขียนข้อความเพื่อแสดงบุคลิกภาพของตนออกมาเป็นการรายงานลักษณะของตนเอง จำแนกออกเป็นชนิดต่างๆ ตามรูปแบบของการถาม คือ แบบสำรวจรายการ (Checklists) แบบสำรวจ (Inventory) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า ดังต่อไปนี้

1.1 แบบสำรวจรายการ (Checklists) เป็นชุดของข้อความที่ทำเป็นบัญชีรายการเกี่ยวกับบุคลิกภาพหรือการกระทำเกี่ยวกับบุคคลเรียงเอาไว้ให้ผู้ตอบตรวจสอบตัวเองว่าลักษณะตรงกับข้อใดในรายการนั้นบ้าง ถ้ามีความรู้สึกว่าข้อความใดตรงกับบุคลิกภาพลักษณะของตนก็กาเครื่องหมายลงที่ข้อความนั้น ตัวอย่างเช่น

แบบตรวจสอบปัญหาของมูนนี่ (The Mooney Problem Checklists)(บุญส่ง นิลแก้ว. 2519 : 217 – 220 ; อ้างอิงจาก Mooney & Gordon. 1950.) เป็นแบบสอบถามที่ใช้ในการให้คำปรึกษาแก่บุคคลแบ่งเป็น 4 ระดับ คือ ระดับมัธยมต้น, มัธยมปลาย, วิทยาลัย และระดับผู้ใหญ่ โดยรายการปัญหาที่ให้ตรวจสอบแบ่งเป็นด้านๆ ดังตัวอย่าง

ปัญหาด้านพัฒนาการด้านสุขภาพและร่างกาย เช่น น้ำหนักน้อยเกินไป น้ำหนักมากเกินไป
ปัญหาทางบ้านและครอบครัว เช่น ต้องทำงานบ้านมากเกินไป คนในครอบครัวมักจะเจ็บป่วยบ่อยๆ

1.2 แบบสำรวจ (Inventory) เป็นชุดของข้อความที่มีคำตอบให้เลือกตอบได้ 2 ตัวเลือก เช่น จริง – ไม่จริง ใช่ – ไม่ใช่ อาจจะมี 3 ตัวเลือกบ้าง เช่น เพิ่มคำว่าตัดสินใจไม่ได้ และในบางแบบสำรวจสร้างในรูปของบังคับให้ตอบ (Forced Choice) โดยจัดข้อความไว้เป็นคู่ ๆ เพื่อให้ผู้ตอบพิจารณาข้อความแต่ละคู่ว่าข้อความใดตรงกับลักษณะของตนมากที่สุด ซึ่งผู้ตอบจะต้องเลือกเอาข้อความใดข้อความหนึ่งถึงแม้ว่าข้อความทั้งคู่ไม่ตรงกับลักษณะของเขาก็ต้องเลือกข้อความที่ไม่ตรงกับเขาน้อยที่สุด ตัวอย่างเช่น

แบบสำรวจบุคลิกภาพของมินเนโซตา (Minnesota Multiphasic Personality Inventory – 2 : MMPI - 2) (Carducci. 1998 : 37 - 38) แบบสำรวจนี้ใช้วัดพฤติกรรมที่ผิดปกติของบุคคลมีจำนวน 567 ข้อ โดยข้อความประกอบด้วยลักษณะ 10 ลักษณะ อาทิ ความรู้สึกซึมเศร้า (Depression : D) ความหวาดระแวง (Paranoid : Pa) การเก็บตัวจากสังคม (Social Introversion : Si)

1.3 แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เป็นแบบที่ดัดแปลงมาจากแบบตรวจสอบรายการ โดยดัดแปลงรูปแบบคำตอบที่ให้ตอบเพียง ใช่ – ไม่ใช่ ชอบ – ไม่ชอบ จริง – ไม่จริง มาเป็นคำตอบที่มีน้ำหนักของการตอบ โดยมีการจำแนกความมากน้อยในการแสดงพฤติกรรมของตนได้ เช่น แบบสำรวจลักษณะนิสัยและเจตคติทางการเรียนของบราวน์และฮอลต์แมน (Brown and Holtzman. 1966) หรือแบบสำรวจนิสัยและเจตคติในการเรียน (The Survey of Study Habits and Attitude : SSHA)

2. แบบทดสอบประเภทการฉายภาพหรือกลวิธีให้บุคคลระบายความในใจ (Projective Technique) เป็นวิธีทดสอบเพื่อหารายละเอียดเกี่ยวกับบุคลิกภาพของบุคคลโดยใช้เครื่องกระตุ้นหรือเร้น ให้บุคคลระบายความรู้สึกที่แท้จริงออกมาแล้วแปลความหมายจากคำตอบ โดยจำแนกได้ 3 ประเภท คือ ประเภทที่ใช้รูปภาพ (Pictorial Technique) ประเภทที่ใช้ภาษา (Verbal Technique) ประเภทที่ใช้การแสดงออก (Expressive Technique)

2.1 ประเภทที่ใช้รูปภาพ (Pictorial Technique) คือ สมมติสถานการณ์ขึ้นให้ผู้ถูกทดสอบอธิบายออกมาตามที่ตนเห็นเป็นสิ่งที่เราที่ไม่ให้ความหมายแจ่มแจ้ง อาจจะจินตนาการไปได้นานาประการ อาจจะแปลความหมายได้มากกว่าหนึ่งอย่าง (Ambiguous) ดังนั้นการเปิดโอกาสให้ผู้ถูกทดสอบแสดงออกซึ่งความรู้สึกและสิ่งต่างๆ ออกมานั้นเป็นการแสดงให้เห็นบุคลิกลักษณะของเขา ตัวอย่างเช่น (Carducci. 1998 : 41 - 44)

2.1.1 แบบทดสอบหยดหมึกของโรชาร์ท (The Rorschach Ink Blot Test) ประกอบด้วยภาพหยดหมึกหลายภาพรวมเป็นชุด แบ่งเป็นภาพสี 5 ภาพ ภาพขาวดำ 5 ภาพ ซึ่งจะให้ผู้ถูกทดสอบดูแล้วบอกว่าเขาเห็นเป็นอย่างไร

2.1.2 แบบทดสอบการเล่าเรื่องหรือการบรรยายภาพที่มองเห็นของเมอร์เรย์ ที่เรียกว่า TAT (Thematic Apperception Test) มีลักษณะเป็นแผ่นภาพขาวดำ จำนวน 19 ใบ และแผ่นเปล่า 1 ใบโดยให้ผู้ถูกทดสอบดูภาพแล้วเล่าหรือผูกเป็นเรื่อง

2.2 ประเภทที่ใช้ภาษา (Verbal Technique) เป็นแบบทดสอบที่ใช้การเขียนตอบ และตอบปากเปล่า ที่ใช้ภาษาโดยตรงมี 2 ชนิด

2.2.1 ชนิดของคำสัมพันธ์ (Free Association) คือ การให้คำมา 1 คำ และให้ผู้ตอบหาคำมาสัมพันธ์กับคำๆ นั้น โดยคำที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นคำนาม เช่น ต้นไม้ เพื่อน โต๊ะ เกลียด ฯลฯ

2.2.2 ชนิดเติมประโยคให้สมบูรณ์ (Sentence Completion) เป็นการเขียนประโยคที่ยังไม่ครบข้อความให้ได้ใจความสมบูรณ์

2.3 ประเภทที่ใช้การแสดงออก (Expression Technique) คือ การให้ผู้ถูกวัดแสดงออกในรูปของการวาดรูป การเล่น หรือการแสดงละคร

3. แบบทดสอบประเภทให้พิจารณาจากสถานการณ์ต่าง ๆ (Situation Test) แบบทดสอบประเภทนี้นักจิตวิทยาหลายท่านจัดรวมในประเภทที่สอง คือ แบบการฉายภาพ (Projective Technique) แต่นักจิตวิทยาและนักวัดผลหลายท่านให้เหตุผลว่าแบบทดสอบประเภทฉายภาพเป็นกลวิธีที่ให้ผู้ถูกทดสอบบรรยายภาพ และข้อความที่คลุมเครือ ภาพต่างๆ ก็มีแต่ภาพเฉย ๆ ไม่มีความหมายชัดเจน ผู้ตอบต้องจินตนาการและสามารถแปลความหมายได้มากกว่าหนึ่งอย่าง (Ambiguous) แต่แบบทดสอบที่วัดจากสถานการณ์ต่างๆ นั้นเป็นการกำหนดสถานการณ์ และตัวละคร ให้ผู้ถูกทดสอบอ่านแล้ววัดโดยให้เขาแสดงความรู้สึกออกมาว่า ภายใต้สถานการณ์นั้นเขามีความรู้สึกเช่นไร โดยให้เขาตอบในฐานะบุคคลที่ปรากฏในเรื่องมี 2 ชนิด ดังนี้

3.1 สถานการณ์แบบรูปภาพ เป็นการกำหนดตัวละครในรูปภาพ อาจมีคำพูดหรือการบรรยายภาพประกอบบ้างเล็กน้อย แต่จะไม่เล่าเรื่องหรือบรรยายภาพทั้งหมด

3.2 สถานการณ์แบบข้อความ เป็นการกำหนดตัวละคร โดยการเขียนบรรยายหรือเขียนเล่าเรื่องอย่างสั้นๆ เป็นการใช้ภาษาเขียนหรือตัวหนังสือ

จากประเภทของแบบทดสอบวัดลักษณะนิสัยทั้ง 3 ประเภทดังกล่าว วิธีที่นิยมใช้ทางด้านจิตวิทยา ได้แก่ วิธีการฉายภาพ (Projective Technique) ส่วนทางด้านการศึกษาจะใช้วิธีให้รายงานตัวเอง (Self Report Test of Questionnaires) และแบบทดสอบให้พิจารณาจากสถานการณ์ต่างๆ (Situation Test)

❖ วิธีสร้างเครื่องมือวัดบุคลิกภาพ

1. การสร้างเครื่องมือวัดบุคลิกภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวัดบุคลิกภาพมีอยู่หลายแบบ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การรายงานตนเอง การจินตนาการ การศึกษาประวัติ และการวัดทางสรีรวิทยา เป็นต้น ในที่นี้จะกล่าวถึงเครื่องมือวัดแบบรายงานตนเองเท่านั้น ในการสร้างแบบวัดชนิดนี้อาศัยหลักการสร้างอยู่ 3 วิธี ดังนี้ (ลัวัน สายยศ. 2538 : 68 – 78.)

1.1 โดยยึดทฤษฎีเป็นฐาน (Theoretical Approach) วิธีการนี้เริ่มจากการนิยามบุคลิกภาพให้เห็นชัดตามทฤษฎีที่ยึดถือ หรือลักษณะบุคลิกภาพที่ต้องการจะวัดแล้วจึงเขียนข้อคำถามตามสิ่งที่ได้นิยามไว้ว่าจะเป็นข้อความ สถานการณ์ หรือภาพก็ได้ ต่อจากนั้นจึงนำไปหาคุณภาพต่อไป

1.2 โดยยึดการจำแนกสิ่งที่รู้ชัด (Empirical Approach) การสร้างแบบสอบถามโดยวิธีนี้เริ่มจากการสร้างตามวิธีที่ 1 แต่ต้องนำข้อคำถามมาศึกษาเกณฑ์ของแต่ละข้อว่า จำแนกได้เด่นชัดหรือไม่ ดังนั้นแต่ละข้อจะต้องศึกษาจากกลุ่มที่รู้เด่นชัดว่ามีสิ่งใดอยู่แล้ว และไม่มีสิ่งนั้น อาจหาได้โดยใช้วิธีทดสอบความแตกต่างหรือหาสหสัมพันธ์ก็ได้

1.3 โดยยึดความคงเส้นคงวภายใน (Internal Consistency Approach) การสร้างแบบนี้เริ่มจากการสร้างตามวิธีที่ 1 เช่นกัน แต่ต้องสร้างจำนวนข้อมาก ๆ แล้วนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบ เพื่อแยกว่าข้อใดอยู่ในองค์ประกอบใด เพื่อดูความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการกำหนดลักษณะขององค์ประกอบบุคลิกภาพแต่ละด้าน

2. ประเภทข้อความในแบบทดสอบ

2.1 ข้อความเดี่ยว เป็นการถามเพื่อจะดูว่าผู้ตอบมีสิ่งนั้นมืออยู่ในตัวหรือไม่ โดยมีข้อตกลงว่าผู้ตอบจะตอบสนองต่อสิ่งเร้าตามที่ตนมีอยู่จริง ข้อความจะเป็นตัวเร้า โดยมากจะเป็นประโยคง่ายๆ มีใจความกระชับรัด การตอบมีด้วยกันหลายรูปแบบ เช่น เห็นด้วย – ไม่เห็นด้วย จริง – เท็จ มี – ไม่มี ใช่ – ไม่แน่ใจ – ไม่ใช่ ฯลฯ ตัวอย่างเช่น

(0) ข้าพเจ้าอดใจเมื่อต้องพุดคุยกับคนอื่นนานๆ

() ใช่ () ไม่ใช่

(00) ข้าพเจ้าชอบความสงบ คิดอะไรทำอะไรมักอยู่คนเดียว

() ใช่ () ไม่ใช่

2.2 ประเภทข้อความคู่ การเขียนข้อความแบบนี้จะต้องกำหนดคุณลักษณะของบุคลิกภาพอย่างน้อย 2 คุณลักษณะขึ้นไป แล้วนำข้อความที่อธิบายคุณลักษณะแต่ละอย่างมาเขียนเป็นคู่ๆ โดยนำข้อความหนึ่งๆ ของแต่ละด้าน ไปเข้าคู่กับข้อความอีกข้อความหนึ่งของด้านอื่น ให้ผู้ตอบเลือกตอบให้ตรงกับลักษณะของตนเองเพียงข้อความเดียว ดังตัวอย่างข้อสอบ EPPS (Edwards Personal Preference Schedule) ตัวอย่างเช่น

(0) ก. ข้าพเจ้าสามารถทำอะไรๆ ได้ดีกว่าบุคคลอื่น

ข. ข้าพเจ้าชอบเล่าเรื่องตลกในงานเลี้ยง

(00) ก. ข้าพเจ้าชอบย้ายที่อยู่ไปในที่ต่างๆ

ข. ข้าพเจ้าทำงานได้นานๆ หลายชั่วโมงโดยไม่เกรำคาญ

2.3 ประเภทกำหนดการเลือกตอบ จะคัดเลือกคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ 3 – 5 ด้าน แล้วเอาคุณลักษณะทางบุคลิกภาพมาเป็นตัวเลือก จากนั้นให้เลือกตอบว่า ชอบมากที่สุด กับชอบน้อยที่สุด เพียง 2 ตัวเลือก ตัวอย่างเช่น แบบทดสอบ GPP (Gordon Personal Profile) ใช้คุณลักษณะวัดบุคลิกภาพ 4 ด้าน คือความรอบคอบ (Cautiousness) ความคิดริเริ่ม (Original Thinking) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Personal Relationship) และความแข็งขันแข็งแรง (Vigor) โดยข้อคำถามแต่ละข้อประกอบด้วยข้อความที่อธิบายพฤติกรรมของคุณลักษณะ 4 ด้าน แล้วให้เลือกข้อความที่ตรงกับคุณลักษณะตัวเองมากที่สุด และน้อยที่สุด ตัวอย่างเช่น

- ก. เข้าสังคมดี () มากที่สุด () น้อยที่สุด
 ข. ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง () มากที่สุด () น้อยที่สุด
 ค. อาสาทำงานอย่างเต็มที่ () มากที่สุด () น้อยที่สุด
 ง. มีลักษณะเป็นคนเจ้าอารมณ์ () มากที่สุด () น้อยที่สุด

2.4 ประเภทสถานการณ์ คำว่า สถานการณ์ หมายถึง การสร้างเหตุการณ์จำลอง อาจเป็นด้านภาษา หรือภาพก็ได้ แล้วสมมติให้ผู้ตอบเป็นตัวละครตัวหนึ่งในสถานการณ์นั้น เมื่อพบกับเหตุการณ์เช่นนั้นจะทำตัวอย่างไร ข้อสอบลักษณะนี้มีอยู่ 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นข้อคำถาม กับส่วนที่เป็นข้อคำตอบ ตัวอย่างเช่น

(0) นารีอยากเก่งคณิตศาสตร์แต่พื้นฐานไม่ดี ครูสอนวิธีการคิดโดยเทคนิคต่างๆ ก็ไม่เกิดทักษะขึ้น ถ้าท่านเป็นนารีจะอย่างไร

- ก. หมั่นทำการบ้านหลายๆ รูปแบบ
 ข. ฝึกบ้างหยุดบ้างรู้เรื่องอยู่บ้างก็ดีแล้ว
 ค. ไปฝึกฝนวิชาอื่นดีกว่ามามุ่งแต่คณิตศาสตร์

3. คุณภาพของการวัด คุณภาพของแบบทดสอบทางจิตวิทยานั้นส่วนใหญ่แล้วมักคำนึงถึงคุณภาพดังนี้ (ลวิน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2539)

3.1 ความเที่ยงตรง (Validity) หมายถึง คุณภาพของแบบทดสอบนั้นสามารถแทนสิ่งเร้าที่ให้อินทรีย์ตอบสนองตามที่คุณลักษณะ (Traits) นั้นกำหนดให้ตอบสนองหรือไม่

3.2 ความเชื่อมั่น (Reliability) หมายถึง ผลของการวัดนั้นสามารถบอกระดับหรือความเข้มของ คุณลักษณะนั้นได้อย่างน่าเชื่อถือเพียงใด มีความคลาดเคลื่อนในการดำเนินการวัดมากน้อยเพียงใด

3.3 ความเป็นปรนัย (Objectivity) หมายความว่า เครื่องมือหรือแบบทดสอบนั้นมีความชัดเจนในตัวเองของมันเองมากน้อยเพียงใดในการที่จะเป็นสื่อ หรือจะเราให้อินทรีย์ตอบสนองได้ตามความต้องการของผู้สร้างแบบทดสอบ ตลอดจนระบบของการให้คะแนน หรือสัญลักษณ์ที่จะแทนความเข้มของ คุณลักษณะเป็นที่น่าเชื่อถือและนำไปใช้ได้ทั่วๆ ไปหรือไม่ในการแปลความหมาย

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ

1. ความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ

ความเที่ยงตรงเป็นคุณสมบัติที่สำคัญของเครื่องมือวัด ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของความเที่ยงตรงไว้ดังนี้

ไอเซนค์ (Eysenck. 1969 : 97) กล่าวว่า ความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ คือ แบบทดสอบที่สามารถวัดได้ตรงตามสิ่งที่ต้องการวัด

กรอนรันด์ (Gronlund. 1976 : 79) กล่าวว่า ความเที่ยงตรง คือ ผลการประเมินที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

อนาสตาซี (Anastasi. 1982 : 27) กล่าวว่า ความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ คือ แบบทดสอบนั้นใช้วัดได้ผลตามที่ตั้งใจ

พาพาเรีย (1988 : 452) กล่าวว่า ความเที่ยงตรง หมายถึง ระดับของแบบทดสอบที่สามารถวัดได้ตรงตามจุดมุ่งหมาย

ฟีสต์ (Feist. 1990 : 702) กล่าวว่า ความเที่ยงตรง คือ แบบทดสอบหรือเครื่องมือที่สามารถวัดได้ตรงตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

เพอร์วิน (Pervin. 1993 : 510) ได้ให้ความหมายว่า ความเที่ยงตรง คือ เนื้อหาที่วัดในสิ่งที่เราสนใจ

เดวิส และฮักตัน (Davies & Houghton. 1995 : 255) กล่าวว่า ความเที่ยงตรง คือ แบบทดสอบที่สร้างขึ้นให้วัดได้ตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

ควาเรตสกี (Dwaretzky. 1997 : 457) กล่าวว่า ความเที่ยงตรง คือ วิสัยสามารถของเครื่องมือในการวัดให้ได้ตรงตามความมุ่งประสงค์

บุญชม ศรีสะอาด (2520 : 126) กล่าวว่า ความเที่ยงตรง คือ ความสามารถของแบบทดสอบในการที่จะวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ภัทรา นิคมานนท์ (2522 : 49) กล่าวว่า เครื่องมือที่มีความเที่ยงตรงสูงสามารถทำหน้าที่รวบรวมข้อมูลของสิ่งที่เราต้องการวัดได้ตรงตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการวัด

อนันต์ ศรีโสภณ (2525 : 43) กล่าวว่า แบบทดสอบใดที่มีความเที่ยงตรง หมายถึง แบบทดสอบนั้นสามารถวัดในสิ่งที่ต้องการจะให้วัดได้อย่างถูกต้อง

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2539 : 246) กล่าวว่า ความเที่ยงตรง คือ แบบทดสอบที่สามารถวัดได้ตรงตามลักษณะหรือจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

วิญญา วิชาลาภรณ์ (2540 : 146) กล่าวว่า ความเที่ยงตรง คือ ความถูกต้องที่เครื่องมือวัดในสิ่งที่ต้องการวัด หรือความถูกต้องแม่นยำที่เครื่องมือวัดตามจุดประสงค์ที่วางไว้

จากความหมายของความเที่ยงตรงพอสรุปได้ว่า ความเที่ยงตรง หมายถึง คุณสมบัติของแบบทดสอบที่สามารถวัดในสิ่งที่ต้องการวัดได้ถูกต้องตามความมุ่งหมาย

2. ชนิดของความเที่ยงตรง

ความเที่ยงตรงสามารถแบ่งได้เป็น 3 ชนิด (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 208)

2.1 ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity)

2.2 ความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity)

2.3 ความเที่ยงตรงตามเกณฑ์สัมพัทธ์ (Criterion – Related Validity)

ในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง

1. ความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2541 : 234)

ความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง หมายถึง คุณภาพของเครื่องมือที่สามารถวัดได้ตรงตามลักษณะหรือตามทฤษฎีต่างๆ ของโครงสร้างนั้น หรือวัดได้ครอบคลุมตามลักษณะของโครงสร้างของแบบทดสอบมาตรฐาน มีวิธีการคำนวณดังนี้

1.1 หาความสัมพันธ์กับแบบทดสอบที่เป็นเกณฑ์ โดยวิธีการนี้เราสามารถทำแบบทดสอบใหม่ที่สร้างขึ้นมาศึกษาหาความสัมพันธ์กับแบบทดสอบมาตรฐานที่เชื่อแน่ว่าวัดโครงสร้างนั้นๆ แล้ว เช่น อาจจะสร้างเพื่อวัดความเป็นผู้นำ หรือความบกพร่องทางจิต อยากจะทราบว่าแบบทดสอบเหล่านี้มีความเที่ยงตรงตามโครงสร้างด้านความเป็นผู้นำ หรือความบกพร่องทางจิตหรือไม่ ก็ต้องนำคะแนนจากแบบทดสอบนี้ไปหาค่าสหสัมพันธ์กับแบบทดสอบความเป็นผู้นำ หรือความบกพร่องทางจิตที่มีผู้ทำไว้เป็นมาตรฐานแล้ว ถ้าผลออกมาว่าค่าสหสัมพันธ์สูง เชื่อมั่นได้ก็แปลว่า แบบทดสอบที่สร้างขึ้นใหม่เป็นแบบทดสอบที่มีความเที่ยงตรงด้านโครงสร้าง วิธีการนี้เป็นวิธีที่เรียกว่าอาศัยสิ่งที่รู้หรือแน่ใจแล้วเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาตัดสินว่าของใหม่มีคุณภาพอย่างไร

1.2 โดยอาศัยกลุ่มรู้จัก (Known – group technique) คือ หากกลุ่มที่มีคุณสมบัติด้านนั้นเด่นและด้อยมาอย่างละกลุ่ม แล้วเอาข้อสอบไปสอบทั้ง 2 กลุ่ม หากคะแนนเฉลี่ยและความแปรปรวนของแต่ละกลุ่ม แล้วนำมาทดสอบนัยสำคัญถ้าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญแสดงว่าข้อสอบนั้นมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

1.3 วิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2539 : 263 – 264) เป็นวิธีที่จะต้องหาค่าสหสัมพันธ์ภายใน (Intercorrelation) ของข้อสอบแต่ละข้อ หรือแบบทดสอบย่อย (Subtest) แต่ละฉบับ จากนั้นจึงหาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) เพื่อพิจารณาว่าข้อสอบแต่ละข้อ หรือแบบทดสอบย่อยแต่ละฉบับนั้นวัดองค์ประกอบเดียวหรือไม่ ถ้าผลปรากฏว่า เมื่อคำนวณค่าน้ำหนักองค์ประกอบแล้วปรากฏว่ามีหนึ่งองค์ประกอบแสดงว่าแบบทดสอบฉบับนั้นมีค่าความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง ดังตัวอย่างแบบทดสอบวิชาวิทยาศาสตร์มี 6 ข้อ เมื่อนำไปคำนวณค่าสหสัมพันธ์ภายในจากสูตร r_{x1x2} ของเพียร์สัน (Pearson product – moment coefficient correlation) จะได้ผลดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 2 แสดงค่าสหสัมพันธ์ภายในของข้อสอบแต่ละข้อ

ข้อสอบ	1	2	3	4	5	6
1	1.00	.51	.57	.52	.29	.49
2		1.00	.91	.40	.43	.49
3			1.00	.50	.33	.53
4				1.00	.32	.59
5					1.00	.79
6						1.00

เมื่อเอาค่าสหสัมพันธ์ที่คำนวณได้ไปวิเคราะห์องค์ประกอบ เพื่อหาค่าน้ำหนักองค์ประกอบได้ผลดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 3 แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) ของแบบทดสอบวิชาวิทยาศาสตร์

ข้อสอบ	องค์ประกอบ (Factor)	
	1	2
1	.46	.04
2	.56	.02
3	.62	-.03
4	.29	.24
5	-.14	.74
6	.05	.63

จากตาราง แสดงว่าองค์ประกอบที่ 1 ประกอบด้วยข้อสอบข้อที่ 1, 2, 3 เพราะมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากกว่า .30 ส่วนองค์ประกอบที่ 2 นั้นประกอบด้วยข้อ 5 และ 6 ส่วนข้อ 4 นั้นมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบต่ำ ทั้งในองค์ประกอบที่ 1 กับที่ 2 ดังนั้น ข้อ 4 จึงไม่อยู่ในองค์ประกอบที่ 2 นี้ และจากการพิจารณาเนื้อหาข้อที่ 1, 2 และ 3 นั้น ปรากฏว่าวัดเกี่ยวกับความเข้าใจในเนื้อหา จึงตั้งชื่อองค์ประกอบที่ 1 ว่า “องค์ประกอบด้านความเข้าใจ” ส่วนข้อที่ 5 กับ 6 นั้น วัดเกี่ยวกับการทดลองทางวิทยาศาสตร์ จึงตั้งชื่อองค์ประกอบที่ 2 ว่า “องค์ประกอบด้านทักษะ” นั่นคือแบบทดสอบวิชาวิทยาศาสตร์ฉบับนี้มีลักษณะที่วัดอยู่ 2 องค์ประกอบด้วยกัน

1.4 วิธีคำนวณจากหลายลักษณะหลายวิธี (The Multitrait – Multimethod Matrix) เป็นวิธีหาความเที่ยงตรงแบบหลายลักษณะหลายวิธี (The Multitrait – Multimethod Validity) ซึ่งแคมป์เบลและฟิสต์ (Campbel and Fiske. 1959) ได้กล่าวถึงการวัดความเที่ยงตรงแบบหลายลักษณะหลายวิธีนี้ว่าเป็นการหาความเที่ยงตรงของแบบทดสอบที่ประกอบด้วยลักษณะที่วัดมีสองลักษณะหรือมากกว่าสองลักษณะและมีวิธีวัดสองวิธีหรือมากกว่าสองวิธีและคำนวณหาความเที่ยงตรงสองลักษณะดังนี้

1.4.1 ความเที่ยงตรงเชิงเหมือน (Convergent Validity) เป็นความเที่ยงตรงที่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างผลการวัดลักษณะเดียวกันด้วยวิธีเดียวกัน ซึ่งก็คือความเชื่อมั่นแบบทดสอบที่สอบซ้ำกัน (Reliability of test - retest) และวัดลักษณะเดียวกันแต่ต่างวิธีวัดจะมีความสัมพันธ์กันมีค่าสูง

1.4.2 ความเที่ยงตรงเชิงจำแนก (Discriminant Validity) เป็นความเที่ยงตรงที่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างผลการวัดที่ต่างกันด้วยวิธีเดียวกันหรือต่างวิธีกันก็ตามจะมีค่าความสัมพันธ์กับตัวแปรหรือมีค่าต่ำกว่าความเที่ยงตรงเชิงเหมือน

ตาราง 4 แสดงความความเที่ยงตรงแบบหลายลักษณะหลายวิธีในค่าของความเที่ยงตรงเชิงเหมือนและเชิงจำแนก

	วิธีที่ 1	แบบทดสอบ ถูกผิด	วิธีที่ 2	แบบทดสอบ เลือกตอบ
	ความจำ	ความคิด	ความจำ	ความคิด
วิธีที่ 1				
แบบทดสอบ				
ถูกผิด				
ความจำ	(.82)	.20	<u>.77</u>	.18
ความคิด		(.87)	.15	<u>.73</u>
วิธีที่ 2				
แบบทดสอบ				
เลือกตอบ				
ความจำ			(.85)	.21
ความคิด				(.93)

ตัวเลขที่อยู่ในตารางเป็นค่าสหสัมพันธ์ที่คำนวณจากสูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson product – moment coefficient correlation : r) ตัวเลขในวงเล็บเป็นความเที่ยงตรงเชิงเหมือนในรูปความเชื่อมั่น (Reliability) และตัวเลขที่ขีดเส้นใต้เป็นความเที่ยงตรงเชิงเหมือนที่วัดลักษณะเดียวกัน ในที่นี้คือวัดพฤติกรรมเดียวกันแต่ใช้วิธีวัดต่างกัน คือ วิธีถูกผิดกับวิธีเลือกตอบ ซึ่งตัวเลขทั้งที่อยู่ในวงเล็บและขีดเส้นใต้จะมีค่าความสัมพันธ์กันสูง (.73 ถึง .93) ส่วนตัวเลขอื่นๆ นั้นจะเป็นความเที่ยงตรงเชิงจำแนกที่วัดลักษณะต่างกัน คือ พฤติกรรมต่างกัน แม้ว่าจะใช้วิธีวัดเหมือนกันหรือวิธีวัดต่างกันก็ตามมีค่าความสัมพันธ์กันต่ำ (.15 ถึง .21) แสดงว่าแบบทดสอบฉบับนี้มีความเที่ยงตรงหลายลักษณะหลายวิธี

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ

ในการศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบนั้น ในต่างประเทศได้มีผู้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบ และวิธีวิเคราะห์แบบหลายลักษณะหลายวิธี ดังนี้

วีสัน, คลาค และเทลเกน (Watson, Clark & Tellegen. 1988 : 1063 – 1070) ได้ศึกษาความเที่ยงตรงของมาตรวัดผลของอารมณ์ทางด้านบวกและลบ (PANAS Scales) โดยวัดลักษณะอารมณ์ใน 2 ด้าน คือ ด้านบวก และด้านลบพบว่าค่าความเที่ยงตรงเชิงเหมือนมีค่า .89 ถึง .95 และความเที่ยงตรงเชิงจำแนกมีค่าต่ำกว่าความเที่ยงตรงเชิงเหมือน

แอตตีโอ และกรีเน่ (Addeo & Greene. 1994 : 439 – 446) ได้ศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดความภาคภูมิใจในตนเองของรอบสัน (The Robson self – Esteem Questionnaire) โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 307 คน พบว่ามีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างในแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

ความขัดแย้งในตนเอง มีน้ำหนักร้อยประกอบตั้งแต่ .26 - .62

ความดึงดูดใจ มีน้ำหนักร้อยประกอบตั้งแต่ -.22 - .87

ความนับถือและความเชื่อมั่นในตนเอง มีน้ำหนักร้อยประกอบตั้งแต่ -.43 - .80

เฮิบนอร์ และอัลเดอร์แมน (Huebner & Alderman. 1994) ได้ศึกษาความเที่ยงตรงเชิงเหมือนและเชิงจำแนกของมาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตของนักเรียน (The Student' s Life Satisfaction Scale : SLSS) โดยศึกษาในช่วงเวลาต่างกัน ครั้งที่ 1 ให้นักเรียนเป็นผู้ประเมินตนเอง โดยมีพฤติกรรมด้านเก็บกด และความโดดเดี่ยว ครั้งที่ 2 ซึ่งครูเป็นผู้ประเมินนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 3 – เกรด 6 ครั้งที่ 1 จำนวน 28 คน ครั้งที่ 2 จำนวน 53 ผลการศึกษาพบว่าความเที่ยงตรงเชิงเหมือนมีค่าสูงกว่าความเที่ยงตรงเชิงจำแนก

ไดเนอร์ และสมิท (Diener & Smith. 1995 : 130 - 141) ได้ศึกษาความเที่ยงตรงของแบบทดสอบวัดผลที่เกิดขึ้นจากบุคลิกภาพ โดยศึกษากับนักเรียนระดับวิทยาลัย จำนวน 259 คน ด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบ ผลการศึกษาพบว่า

ด้านความรัก มีน้ำหนักร้อยประกอบตั้งแต่ .75 - .87

ด้านความสนุก มีน้ำหนักร้อยประกอบตั้งแต่ .68 - .87

ด้านความกลัว มีน้ำหนักร้อยประกอบตั้งแต่ .72 - .84

ด้านความโกรธ มีน้ำหนักร้อยประกอบตั้งแต่ .79 - .83

ด้านความละอาย มีน้ำหนักร้อยประกอบตั้งแต่ .74 - .85

ด้านความเสียใจ มีน้ำหนักร้อยประกอบตั้งแต่ .76 - .85

ผลการวิเคราะห์ผลของบุคลิกภาพในทางบวก กับทางลบด้วยการวัด 3 วิธีโดยวิธีหลายลักษณะหลายวิธี พบว่าความเที่ยงตรงเชิงเหมือนสูงกว่าความเที่ยงตรงเชิงจำแนก

มาร์ตินิ, มาสโซติ และเซตาโร (Martini, Mazzotti & Setaro. 1996 : 877 - 882) ได้ศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบของคุณลักษณะเด่นทางจิตวิทยาของแบบสอบถามบุคลิกภาพของไอเซนค์ฉบับปรับปรุง (Eysenck Personality Questionnaire - Revised : EPQ - R) ฉบับที่แปลเป็นภาษาไทยโดยได้วัดกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 533 คน แบบทดสอบมีทั้งหมด 100 ข้อ แบ่งเป็น ด้านการแสดงตัว อารมณ์แปรปรวน พฤติกรรมทางจิต และวัดการเสริมสร้างในการทำแบบทดสอบ ผลปรากฏว่าสำหรับผู้ชาย ค่าความเชื่อมั่นในแต่ละด้านเท่ากับ .73 - .80 ส่วนผู้หญิงเท่ากับ .70 - .81 เมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบแล้วได้ลักษณะองค์ประกอบเช่นเดียวกับฉบับภาษาอังกฤษ

แดรี่ และกิบสัน (Deary & Gibson. 1998 : 647 - 661) ได้ศึกษาคุณลักษณะบุคลิกภาพของบุคคลที่มีความผิดปกติ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือ แบบสอบถามบุคลิกภาพของไอเซนค์ฉบับปรับปรุง (Eysenck Personality Questionnaire - Revised : EPQ - R) และแบบสอบถามบุคลิกภาพที่ผิดปกติ (The Personality Disorders Questionnaire : SCID - II) เมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบแล้วพบว่ามี 4 องค์ประกอบของบุคลิกภาพที่ผิดปกติที่สัมพันธ์กับบุคลิกภาพโดยทั่วไป คือ โรคจิตกับอารมณ์แปรปรวน การต่อต้านสังคมกับมีพฤติกรรมทางจิต การเข้าสังคมกับการแสดงตัว - เก็บตัว และการกังวลกับการถูกบังคับ

ฮิวส์แมน, เนมานิค และมันซ์ (Huelsenman, Nemanick & Munz. 1998 : 804 - 819) ได้ศึกษาความเที่ยงตรงของมาตราวัดผลของอารมณ์ 4 ลักษณะ (The Four Dimensional Mood Scale : 4D MS) ได้แก่ ผลของอารมณ์ทางบวกสูง ทางบวกต่ำ ทางลบสูง และทางลบต่ำ โดยวัดกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นคนงานในโรงพยาบาลจำนวน 473 คน ลักษณะแบบทดสอบเป็นแบบคำคุณศัพท์ จำนวน 60 คำ ผลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบใน 4 ด้าน พบว่าแต่ละด้านมีคุณลักษณะดังนี้ ด้านผลทางบวกสูงมี 4 ตัวแปร ด้านผลทางบวกต่ำมี 5 ตัวแปร ด้านผลทางลบสูงมี 6 ตัวแปร ด้านผลทางลบต่ำมี 5 ตัวแปร โดยมีความเที่ยงตรงตามองค์ประกอบในแต่ละด้านดังนี้

ด้านผลทางบวกสูง	มีน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่	.61 - .82
ด้านผลทางบวกต่ำ	มีน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่	.72 - .94
ด้านผลทางลบสูง	มีน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่	.71 - .88
ด้านผลทางลบต่ำ	มีน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่	.71 - .89

ลิโคเนน และเลสกินเนน (Liukkonen & Leskinen. 1999 : 651 - 664) ได้ศึกษาความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรงของแบบสอบถามการรับรู้ความสำเร็จของเด็ก (The Children's version of the Perception of Success Questionnaire : POSQ - CH) โดยวัดคุณลักษณะด้านการโน้มน้าวใจในการทำงาน และความเชื่อมั่นในตนเอง กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กอายุ 14 ปี จำนวน 557 คน ผลการศึกษาพบว่า ค่าความเชื่อมั่นในด้านการโน้มน้าวใจในการทำงานมีค่า .36 ถึง .59 ส่วนความเชื่อมั่นในตนเองมีค่า .34 - .60 สำหรับค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่าด้านการโน้มน้าวใจในการทำงานมีค่า .58 ถึง .76 ส่วนด้านการเชื่อมั่นตนเองมีค่า .58 ถึง .80

สำหรับในประเทศไทยได้มีผู้ศึกษาหาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบ ดังนี้

✓ บรรทม มณีโชติ (2530 : 60 – 61) ได้ศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดลักษณะนิสัยด้านความเสียสละแบบหลายลักษณะหลายวิธี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 83 คน ลักษณะของแบบทดสอบเป็นแบบข้อความและแบบสถานการณ์โดยวัดใน 4 ด้าน คือการให้ปัน การเห็นแก่ส่วนรวม ความมีน้ำใจ และการไม่เอาเปรียบผู้อื่น ผลการศึกษาพบว่าความเที่ยงตรงเชิงเหมือนมีค่าตั้งแต่ .4116 ถึง .6104 ส่วนความเที่ยงตรงเชิงจำแนกมีค่าตั้งแต่ -.0270 ถึง .2155

✓ สมสรร วงษ์อยู่น้อย (2532 : 113) ได้ศึกษาความเที่ยงตรงของแบบทดสอบวัดความซื่อสัตย์แบบหลายลักษณะหลายวิธี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1,396 คน จากทุกเขตการศึกษา ผลการศึกษาพบว่าแบบทดสอบทั้ง 3 ชุด มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงเหมือนอยู่ระหว่าง 0.1415 ถึง .2249 และค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงเชิงจำแนกอยู่ระหว่าง -.01074 ถึง -.027

✓ สุภาวดี ตั้งบุบผา (2533 : 101 – 102) ได้ศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร จำนวน 367 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ที่ผู้วิจัยสร้างเอง 1 ฉบับ และแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ของทอแรนซ์ 1 ฉบับ ผลการศึกษาพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคะแนนที่วัดองค์ประกอบต่างกันด้วยวิธีการเดียวกันมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ .7089 ถึง .8794 ส่วนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคะแนนที่ได้จากการวัดองค์ประกอบต่างกันด้วยวิธีต่างกัน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ .1538 ถึง .3015

✓ พรรณี เทพสุตร (2537 : 68) ได้ศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดความวิตกกังวลในการเรียนคณิตศาสตร์ โดยวัดความวิตกกังวลใน 4 ด้าน คือ ด้านเนื้อหาวิชา ด้านวิธีการเรียน ด้านผู้สอน และด้านการสอบ ลักษณะของแบบทดสอบเป็นแบบข้อความ และสถานการณ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 563 คน ผลการศึกษาพบว่า ความเที่ยงตรงเชิงเหมือนของแบบทดสอบย่อยทั้ง 8 ฉบับ มีค่าอยู่ระหว่าง .5916 ถึง .7769 ส่วนความเที่ยงตรงเชิงจำแนกมีค่าอยู่ระหว่าง -.3602 ถึง .4218

✓ เสกสิทธิ์ แสนทวีสุข (2539 : 83 – 84) ได้ศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดมโนภาพแห่งตนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 514 คน ประกอบด้วยมโนภาพแห่งตนหลายมิติ 11 ด้าน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบวัดมโนภาพแห่งตนหลายมิติที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และแบบทดสอบวัดมโนภาพแห่งตนหลายมิติที่แปลจากมาร์ช (SDQ II) ผลการศึกษา พบว่า ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างจากการวิเคราะห์องค์ประกอบมีค่าตั้งแต่ .3178 - .7780 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ความเที่ยงตรงเชิงเหมือนมีค่าอยู่ระหว่าง .5211 - .7982 ส่วนค่าความเที่ยงตรงเชิงจำแนกมีค่าอยู่ระหว่าง -.2179 ถึง .4762

✓ สอนง ตรงเที่ยง (2540 : 61 – 63) ได้ศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดการประเมินค่าทางสัญลักษณ์แบบการแปลงรูปและแบบทดสอบวัดการประเมินค่าทางภาษาแบบการแปลงรูปตามทฤษฎีโครงสร้างทางสติปัญญาของกิลฟอร์ด กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 610 คน ผลการศึกษาพบว่า ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบจากการวิเคราะห์เชิงสำรวจพบว่า แบบทดสอบทั้งสองฉบับวัดองค์ประกอบร่วมกัน คือ องค์ประกอบ การประเมินค่าทางสัญลักษณ์การแปลงรูป และองค์ประกอบ การประเมินค่าทางภาษาแบบการแปลงรูป สำหรับการวิเคราะห์เชิงยืนยันด้วยวิธีความน่าจะเป็นสูงสุด พบว่า แบบทดสอบฉบับถอตรหัส ฉบับการสลับที่ตัวอักษร และฉบับการตัดสินใจความถูกต้องของนิพจน์ วัดองค์ประกอบด้านการประเมินค่าทางสัญลักษณ์แบบการแปลงรูป

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และแบบทดสอบฉบับตัดสินการปรับใช้ประโยชน์ของสิ่งของ และฉบับการเปรียบเทียบประโยคที่ใช้บรรยายภาพ วัดองค์ประกอบด้านการประเมินค่าทางภาษาแบบการแปลงรูปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แบบทดสอบการประเมินค่าทางสัญลักษณ์แบบการแปลงรูปจำนวน 3 ฉบับ มีความเชื่อมั่นแบบคะแนนจริงสัมพันธ์ คือ .740 .749 และ .763 ตามลำดับ แบบทดสอบการประเมินค่าทางภาษาแบบการแปลงรูป จำนวน 2 ฉบับ มีความเชื่อมั่นแบบคะแนนจริงสัมพันธ์คือ .717 และ .742 ตามลำดับ

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบพบว่างานวิจัยในประเทศส่วนใหญ่จะใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบและการวิเคราะห์หลายลักษณะหลายวิธี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยในต่างประเทศที่นิยมศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างด้วยวิธีดังกล่าวเช่นเดียวกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำวิธีการดังกล่าวมาใช้ในการศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพตามแนวทฤษฎีบุคลิกภาพของไอเซนคที่สร้างขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชายและหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดราชบุรี จำนวน 26 โรงเรียน 123 ห้องเรียน จำนวนนักเรียนทั้งหมด 4,777 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชายและหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดราชบุรี ซึ่งเลือกมาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) มีขนาดโรงเรียนเป็นชั้น (Strata) โดยแบ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ พิเศษ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก และมีห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit) ได้จำนวน 65 ห้องเรียน และจำนวนนักเรียน 2,214 คน ซึ่งมีความเชื่อมั่นได้ 99 % (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2538 : 400 ; อ้างอิงจาก Yamane. 1967 ; 886) โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 แบ่งโรงเรียนออกเป็น 4 ขนาด ตามเกณฑ์การแบ่งของกรมสามัญศึกษา คือขนาดใหญ่ พิเศษ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก จากการสำรวจมีโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ 3 โรงเรียน จำนวน 36 ห้องเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่ 4 โรงเรียน จำนวน 29 ห้องเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 15 โรงเรียน จำนวน 51 ห้องเรียน และโรงเรียนขนาดเล็ก 4 โรงเรียน จำนวน 7 ห้องเรียน

ขั้นที่ 2 สุ่มห้องเรียนจากโรงเรียนแต่ละขนาดตามสัดส่วนของจำนวนนักเรียน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ 17 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 740 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ 15 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 539 คน โรงเรียนขนาดกลาง 28 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 852 คน และโรงเรียนขนาดเล็ก 5 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 83 คน รวมทั้งสิ้นได้จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 65 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 2,214 คน จาก 17 โรงเรียน ซึ่งมีรายละเอียดดังตาราง 5

ตาราง 5 แสดงจำนวนโรงเรียนและจำนวนนักเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	โรงเรียน	จำนวนห้อง	จำนวนนักเรียน
ใหญ่พิเศษ	เบญจมาชุกิต	6	248
	ราชโบริกานุเคราะห์	7	336
	รัตนราษฎร์บำรุง	4	156
ใหญ่	วัดดอนตูม	6	198
	สายธรรมจันทร์	5	226
	คุรุราษฎร์รังสฤษดิ์	4	115
กลาง	บางแพปฐมพิทยา	4	152
	ประสารัฐประชากิจ	3	122
	โสภณศิริราษฎร์	4	113
	ท่ามะขามวิทยา	4	103
	ปากท่อพิทยาคม	4	92
	ช่องพรานวิทยา	3	70
	หนองปลาหมอวิทยา	3	77
	เนกขัมวิทยา	2	89
	กรับใหญ่ว่องกุลกิจพิทยาคม	1	34
เล็ก	หนองโพวิทยา	3	54
	โพหัก"วงศ์สมบูรณ์ราษฎร์อุบลมภ์"	2	29
	รวม	65	2,214

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งวัดคุณลักษณะตามแนวทฤษฎีบุคลิกภาพของ ไอเซนเบิร์ก ลักษณะของแบบทดสอบเป็นประเภทสถานการณ์ 3 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ การให้คะแนนเป็น 0,1,2 ประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ด้าน ดังนี้

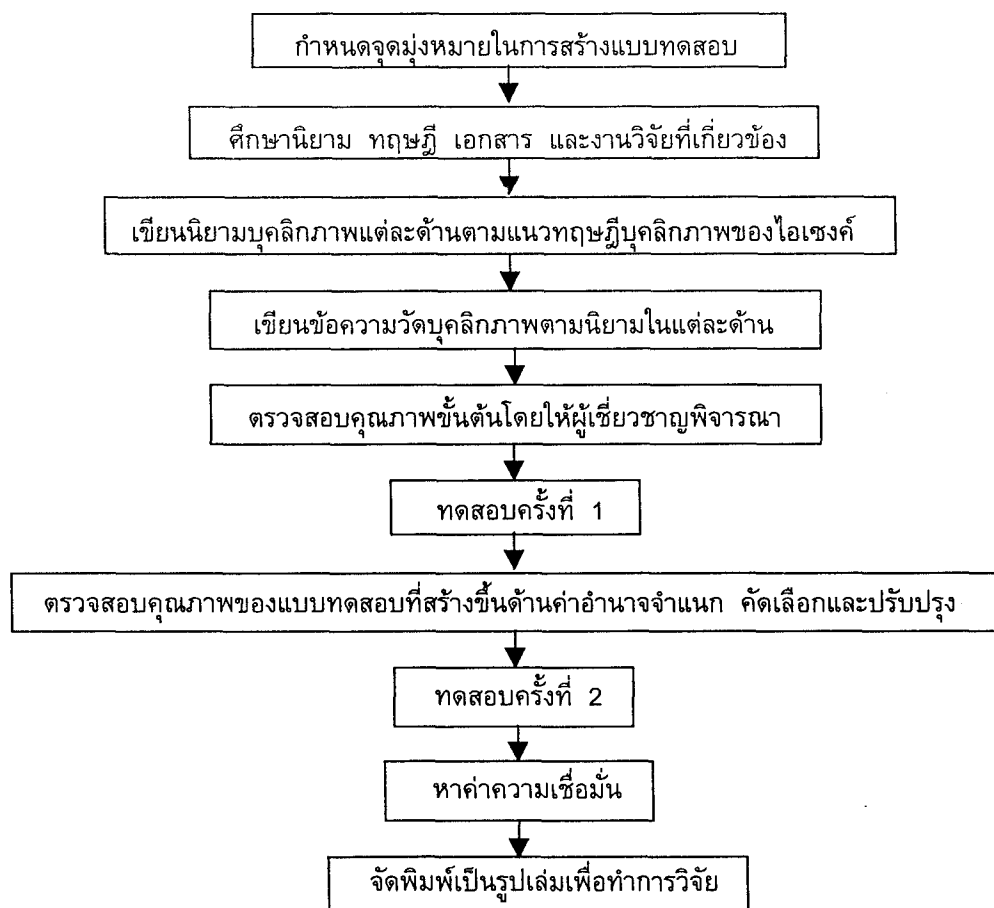
1. ด้านการแสดงตัว (Extraversion : E) จำนวน 20 ข้อ
2. ด้านอารมณ์แปรปรวน (Neuroticism : N) จำนวน 20 ข้อ
3. ด้านพฤติกรรมทางจิต (Psychoticism : P) จำนวน 20 ข้อ

ฉบับที่ 2 แบบทดสอบที่แปลมาจากแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพของไอเซนค์ฉบับปรับปรุง (Eysenck Personality Questionnaire - Revised : EPQ - R) ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบให้เลือกตอบชนิดที่มีตัวเลือก 2 ตัวเลือก จำนวน 79 ข้อ การให้คะแนนเป็น 0,1 โดยให้เลือกตอบว่าข้อความใดเป็นลักษณะของตน ให้ตอบ ใช่ ถ้าข้อความใดไม่เป็นลักษณะของตนให้ตอบ ไม่ใช่ ประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการแสดงตัว (Extraversion : E) จำนวน 22 ข้อ
2. ด้านอารมณ์แปรปรวน (Neuroticism : N) จำนวน 24 ข้อ
3. ด้านพฤติกรรมทางจิต (Psychoticism : P) จำนวน 33 ข้อ

วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นซึ่งวัดคุณลักษณะตามแนวทฤษฎีบุคลิกภาพของไอเซนค์มีขั้นตอนในการสร้าง ดังภาพประกอบ ดังนี้

ภาพประกอบ 2 แสดงลำดับขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้ดำเนินการตามลำดับขั้น (ภาพประกอบ 2) โดยเริ่มจากการกำหนดจุดมุ่งหมาย การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสร้างข้อสอบ และการวิเคราะห์ข้อสอบ จนกระทั่งถึงการตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบทดสอบ

เพื่อสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพตามแนวทฤษฎีบุคลิกภาพของไอเซนเบิร์ก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพื่อนำผลการทดสอบมาหาค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันและการวิเคราะห์หลายลักษณะหลายวิธี

2. ศึกษานิยาม ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งแบบทดสอบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของบุคลิกภาพที่สร้างขึ้น แบบทดสอบที่ศึกษา ได้แก่

- แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพของมอดสเลย์ (The Maudsley Personality Inventory)
- แบบสำรวจบุคลิกภาพของไอเซนเบิร์ก (Eysenck Personality Inventory : EPI)
- แบบสำรวจบุคลิกภาพเด็กของไอเซนเบิร์ก (Junior Eysenck Personality Inventory)
- แบบสอบถามบุคลิกภาพของไอเซนเบิร์กฉบับปรับปรุง (Eysenck Personal Questionnaire - Revised : EPQ – R)

- ตารางวัดลักษณะความรู้สึกทางบวกและลบ (The Positive and Negative Affect Schedule : PANAS)

- แบบสอบถามบุคลิกภาพเด็กของไอเซนเบิร์กฉบับปรับปรุง (Revised Junior Eysenck Personality Questionnaire : JEPQR – S)

- มาตรารวัดอารมณ์ใน 4 มิติ (The Four Dimensional Mood Scale : 4D MS)

3. เขียนนิยามคุณลักษณะตามแนวทฤษฎีบุคลิกภาพของไอเซนเบิร์ก ดังนี้

3.1 ด้านการแสดงตัว (Extraversion : E) หมายถึง การแสดงลักษณะนิสัยของบุคคลที่ชอบเข้าสังคม ชอบการพบปะสังสรรค์หรือพูดคุยกับผู้อื่น ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ง่าย มีมนุษยสัมพันธ์ดี ชอบกิจกรรมที่ตื่นเต้นโลดโผน และกล้าแสดงออกต่อหน้าผู้อื่น

3.2 ด้านอารมณ์แปรปรวน (Neuroticism : N) หมายถึง การแสดงลักษณะนิสัยของบุคคลที่มักจะวิตกกังวล หวาดกลัว ตื่นเต้นตกใจง่าย มีอารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย อ่อนไหว บางครั้งอาจหงุดหงิดหรือรู้สึกไม่พอใจอย่างไม่มีเหตุผล ตลอดจนรู้สึกเหงา ไม่มีชีวิตชีวา ท้อแท้ โดดเดี่ยว

3.3 ด้านพฤติกรรมทางจิต (Psychoticism : P) หมายถึง การแสดงลักษณะนิสัยของบุคคลที่ชอบต่อต้านสังคม ไม่สนใจกฎระเบียบของสังคม ไม่ชอบร่วมมือกับผู้อื่น ก้าวร้าว ชอบวางอำนาจ มักขัดแย้งกับผู้อื่น เอาแต่ใจตนเอง

4. เขียนข้อความวัดบุคลิกภาพ โดยดำเนินการดังนี้

4.1 สร้างข้อความให้ครอบคลุมนิยามของพฤติกรรมด้านต่างๆ ทั้ง 3 ด้าน ด้านละ 40 ข้อ รวมทั้งหมด 120 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสถานการณ์โดยให้ตอบตามความคิดเห็น และความรู้สึกของผู้ตอบ การให้คะแนนแต่ละข้อมีน้ำหนักคะแนนเป็น 0, 1, 2

5. ตรวจสอบคุณภาพขั้นต้น

ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวทฤษฎีบุคลิกภาพของไอเซนเบิร์กไปให้นักเรียนจำนวน 5 คนเพื่อนำผลที่ได้มาใช้ในการปรับปรุงตัวเลือก หลังจากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นด้านความเที่ยงตรงเชิงพื้นผิว (Face Validity) เพื่อพิจารณาว่าข้อความในเครื่องมือที่สร้างขึ้นมานั้นสามารถวัดได้ตรงตามนิยามที่กำหนดไว้หรือไม่ รวมทั้งภาษาที่ใช้ว่าเหมาะสมหรือไม่ ควรแก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อความใด รวมทั้งข้อเสนอแนะต่างๆ แล้วนำมาปรับปรุง หลังจากนั้นนำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิมตรวจสอบอีกครั้ง โดยข้อความทั้งหมดจะต้องมีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.5 เพื่อความชัดเจน ครบคลุม และถูกต้องตรงกัน จากผลการพิจารณาแบบทดสอบจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่าแบบทดสอบผ่านการพิจารณาตามนิยามที่กำหนดครบทั้ง 3 ด้าน โดยค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าอยู่ระหว่าง .60 ถึง 1.00 โดยด้านการแสดงตัวมีค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าอยู่ระหว่าง .60 ถึง 1.00 ด้านอารมณ์แปรปรวนมีค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าอยู่ระหว่าง .60 ถึง 1.00 และด้านพฤติกรรมทางจิตมีค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าอยู่ระหว่าง .80 ถึง 1.00 ได้จำนวนข้อสอบจำนวน 120 ข้อ โดยผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขด้านสำนวนภาษาตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วจัดพิมพ์เป็นแบบทดสอบเพื่อใช้ในการทดสอบครั้งที่ 1

6. การทดสอบครั้งที่ 1 นำแบบทดสอบที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นจากผู้เชี่ยวชาญไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 600 คน จากโรงเรียนนครราชสีมาวิทยาลัย โรงเรียนรัฐราษฎร์อุปถัมภ์ โรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง และโรงเรียนสารสิทธิ์พิทยาคม โดยแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 200 คน นักเรียนแต่ละกลุ่มจะได้ทำแบบทดสอบคนละ 1 ชุด ชุดละ 40 ข้อ เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบด้านค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25 % ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ แล้ววิเคราะห์ด้วย t -test จากนั้นคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติอย่างน้อยที่ระดับ .05 ผลการวิเคราะห์พบว่าก่อนคัดเลือกข้อสอบ แบบทดสอบด้านการแสดงตัวมีค่า t ตั้งแต่ -1.961 ถึง 12.242 ผ่านเกณฑ์จำนวน 38 ข้อ ด้านอารมณ์แปรปรวนมีค่า t ตั้งแต่ 2.007 ถึง 8.388 ผ่านเกณฑ์จำนวน 40 ข้อ และด้านพฤติกรรมทางจิตมีค่า t ตั้งแต่ 1.906 ถึง 7.507 ผ่านเกณฑ์จำนวน 39 ข้อ รวมทั้งสามด้านแล้วผ่านเกณฑ์จำนวน 117 ข้อ เมื่อคัดเลือกข้อที่มีค่า t สูงอย่างมีนัยสำคัญไว้ด้านละ 20 ข้อ ปรากฏว่าด้านการแสดงตัวมีค่า t ตั้งแต่ 5.583 ถึง 12.242 ด้านอารมณ์แปรปรวนมีค่า t ตั้งแต่ 5.450 ถึง 8.388 และด้านพฤติกรรมทางจิตมีค่า t ตั้งแต่ 4.523 ถึง 7.507 รวมได้ข้อสอบทั้งหมดจำนวน 60 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 4.523 ถึง 12.242

7. ทดสอบครั้งที่ 2 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 300 คน จากโรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ และโรงเรียนเบญจมราชูทิศ โดยใช้แบบทดสอบฉบับที่ 1 คือแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และแบบทดสอบฉบับที่ 2 คือแบบทดสอบที่แปลมาจากแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพของไอเซนเบิร์กฉบับปรับปรุง (Eysenck Personality Questionnaire - Revised : EPQ - R) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่นดังนี้ แบบทดสอบฉบับที่ 1 มีค่าความเชื่อมั่นด้านการแสดงตัวเท่ากับ .816 ด้านอารมณ์แปรปรวนเท่ากับ .758 และด้านพฤติกรรมทางจิตเท่ากับ .815 สำหรับแบบทดสอบฉบับที่ 2 มีค่าความเชื่อมั่นด้านการแสดงตัวเท่ากับ .812 ด้านอารมณ์แปรปรวนเท่ากับ .798 และด้านพฤติกรรมทางจิตเท่ากับ .706

8. จัดพิมพ์เป็นรูปเล่มเพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการวิจัยต่อไป

ลักษณะของแบบทดสอบ

ฉบับที่ 1 แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งวัดคุณลักษณะตามแนวทฤษฎีบุคลิกภาพของไอเซนค์ ลักษณะของแบบทดสอบเป็นประเภทสถานการณ์ จำนวน 60 ข้อ ใช้เวลาในการทำ 40 นาที มี 3 ตัวเลือก การให้คะแนนเป็น 0, 1, 2 ประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการแสดงตัว (Extraversion : E) จำนวน 20 ข้อ
2. ด้านอารมณ์แปรปรวน (Neuroticism : N) จำนวน 20 ข้อ
3. ด้านพฤติกรรมทางจิต (Psychoticism : P) จำนวน 20 ข้อ

ตัวอย่างแบบข้อคำถามเป็นดังนี้

ด้านแสดงตัว

- 0) ในงานเลี้ยงแสดงความยินดีแก่รุ่นพี่ของคณะ สุวรรณีได้รับคัดเลือกจากเพื่อนๆ ในห้องให้เป็นพิธีกรของงาน ถ้าท่านเป็นสุวรรณี ท่านจะอย่างไร
- (2) ก. ยินดีรับเป็นพิธีกร
- (1) ข. รับหน้าที่นี้ แต่ขอให้มีเพื่อนเป็นพิธีกรคู่ด้วย
- (0) ค. ไม่รับหน้าที่นี้ โดยขอรับหน้าที่เป็นฝ่ายจัดเตรียมงานแทน

ด้านอารมณ์แปรปรวน

- 0) เมื่อขีดขมดูภาพยนตร์ ขีดขมจะคิดว่าตนเองเป็นตัวละครในเรื่อง และมักจะร้องไห้เมื่อถึงตอนที่เศร้า ถ้าท่านเป็นขีดขม ท่านจะทำเหมือนขีดขมหรือไม่
- (0) ก. ไม่ทำ เพราะเป็นแค่เรื่องที่สร้างขึ้นเท่านั้น
- (1) ข. ไม่ทำ เพียงแต่รู้สึกสงสารเท่านั้น
- (2) ค. ทำ เพราะรู้สึกว่าเป็นตัวละครของเรื่องจริงๆ

ด้านพฤติกรรมทางจิต

- 0) ในการทำงานกลุ่ม นพดลแสดงความคิดเห็นขัดแย้งกับสุวัฒน์ ทำให้สุวัฒน์รู้สึกไม่พอใจ ถ้าท่านเป็นสุวัฒน์ ท่านจะอย่างไร
- (2) ก. ได้เถียงกับนพดลจนกว่าเพื่อนๆ จะเห็นตามความคิดของตน
- (0) ข. พยายามใช้เหตุผลประกอบความคิดของตน
- (1) ค. หยุดแสดงความคิดเห็น แต่แสดงสีหน้าว่าไม่พอใจมาก

เกณฑ์การให้คะแนน

แบบทดสอบแต่ละข้อมีจำนวน 3 ตัวเลือก โดยในแต่ละตัวเลือกให้คะแนนดังนี้

ตัวเลือกที่มีลักษณะบุคลิกภาพในด้านนั้น	ให้คะแนนเป็น 2
ตัวเลือกที่มีลักษณะบุคลิกภาพในด้านนั้นน้อย	ให้คะแนนเป็น 1
ตัวเลือกที่ไม่มีลักษณะบุคลิกภาพในด้านนั้น	ให้คะแนนเป็น 0

ฉบับที่ 2 แบบทดสอบที่แปลมาจากแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพของไอเซนค์ฉบับปรับปรุง (Eysenck Personality Questionnaire - Revised : EPQ - R) ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบให้เลือกตอบชนิดที่มีตัวเลือก 2 ตัวเลือก จำนวน 79 ข้อ ใช้เวลาในการทำ 15 นาที โดยให้เลือกตอบว่าข้อความใดเป็นลักษณะของตน ให้ตอบ **ใช่** ถ้าข้อความใดไม่เป็นลักษณะของตนให้ตอบ **ไม่ใช่** ประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการแสดงตัว (Extraversion : E) จำนวน 22 ข้อ
2. ด้านอารมณ์แปรปรวน (Neuroticism : N) จำนวน 24 ข้อ
3. ด้านพฤติกรรมทางจิต (Psychoticism : P) จำนวน 33 ข้อ

ตัวอย่างข้อคำถามเป็นดังนี้

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
ด้านแสดงตัว		
0) คุณช่างพูดใช่ไหม		
00) คุณชอบไปงานเลี้ยงสังสรรค์ใช่ไหม		
000) คุณรู้สึกสนุกกับการรวมกลุ่มกับคนอื่นใช่ไหม		
ด้านอารมณ์แปรปรวน		
0) คุณหงุดหงิดง่ายใช่ไหม		
00) คุณมีอาการขึ้น ๆ ลง ๆ บ่อยใช่ไหม		
000) คุณเคยรู้สึกทุกข์ใจอย่างไม่มีเหตุผลใช่ไหม		
ด้านพฤติกรรมทางจิต		
0) บางครั้งคุณชอบแกล้งสัตว์ใช่ไหม		
00) คุณพยายามที่จะไม่หยาบคายกับคนอื่นใช่ไหม		
000) คุณรู้สึกรำคาญคนที่ขับรถอย่างระมัดระวังใช่ไหม		

เกณฑ์การให้คะแนน

แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพด้านการแสดงตัว	เมื่อตอบ	ใช่	ให้	1 คะแนน
	เมื่อตอบ	ไม่ใช่	ให้	0 คะแนน
แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพด้านอารมณ์แปรปรวน	เมื่อตอบ	ใช่	ให้	1 คะแนน
	เมื่อตอบ	ไม่ใช่	ให้	0 คะแนน
แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพด้านพฤติกรรมทางจิต	เมื่อตอบ	ใช่	ให้	1 คะแนน
	เมื่อตอบ	ไม่ใช่	ให้	0 คะแนน

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์นั้น ผู้วิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ติดต่อขออนุญาตผู้บริหารของโรงเรียนที่จะใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อกำหนดเวลาในการสอบ
2. เตรียมข้อสอบให้เพียงพอแก่นักเรียนที่สอบในแต่ละครั้ง
3. อธิบายให้ผู้เข้าสอบทุกคนเข้าใจวัตถุประสงค์ และประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับ
4. นำแบบทดสอบฉบับที่ 1 คือ แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และแบบทดสอบฉบับที่ 2 คือ

แบบทดสอบที่แปลมาจากแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพของไอเซนคัมฉบับปรับปรุง (Eysenck Personality

Questionnaire - Revised : EPQ - R) ไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1

ปีการศึกษา 2543 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 2,214 คน ในแต่ละห้องเรียนทดสอบด้วย

แบบทดสอบทั้ง 2 ฉบับ นักเรียนแต่ละคนได้ทำ 2 ฉบับ โดยสลับชุดกัน แล้วนำผลการสอบมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และวิเคราะห์หลายลักษณะหลายวิธี

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index Of Consistency : IOC) เพื่อหาค่าความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2539 : 248 - 249 อ้างอิงจาก Rowinelli and Hambleton , 1977.)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้อง
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2. วิเคราะห์ข้อสอบเป็นรายข้อ (Item Analysis) เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบเป็นรายข้อ โดยใช้ t - test แบบเทคนิค 25 % ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 215 - 216 อ้างอิงจาก Edwards, 1957: 152 - 154)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ
	$\bar{X}_H$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง
	$\bar{X}_L$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
	S_H^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มสูง

S^2_L	แทน	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ
n_H	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูง
n_L	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มต่ำ

3. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบแต่ละด้านด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) ที่เสนอไว้ในปี 1951 (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2539 : 218) ดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
	n	แทน	จำนวนข้อของแบบทดสอบ
	S_i^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
	S_t^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของแบบทดสอบทั้งฉบับ

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. ค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S)
2. หาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) โดยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) โดยใช้โปรแกรม LISREL 8.10 โดยพิจารณาจากค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) และดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับค่าแล้ว (AGFI) ที่มีค่าเข้าใกล้ 1
3. หาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) โดยวิธีวิเคราะห์หลายลักษณะหลายวิธี (Multitrait Multimethod) โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2539 : 252) ดังนี้

$$r_{xy} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนน X
	$\sum Y$	แทน	ผลรวมของคะแนน Y
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนน X แต่ละตัวยกกำลังสอง
	$\sum Y^2$	แทน	ผลรวมของคะแนน Y แต่ละตัวยกกำลังสอง
	$\sum XY$	แทน	ผลรวมของผลคูณระหว่าง X กับ Y ทุกคู่
	N	แทน	จำนวนนักเรียน

4. ทดสอบนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยการทดสอบค่า t - test
(ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2534 : 325)

$$t = \frac{r\sqrt{N-2}}{\sqrt{1-r^2}} \quad ; \quad df = N-2$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าการแจกแจง t - distribution
	r	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
	N	แทน	จำนวนนักเรียน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนที่ใช้ในการสอบ
n	แทน	จำนวนข้อสอบในแบบทดสอบ
$\bar{X}_i$	แทน	ค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อ
S_i	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายข้อ
k'	แทน	คะแนนเต็มเป็นรายข้อ
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณา t – distribution
X	แทน	แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นซึ่งวัดคุณลักษณะตามแนวทฤษฎีบุคลิกภาพของไอเซนเบิร์ก
X_1	แทน	คะแนนจากแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นซึ่งวัดคุณลักษณะตามแนวทฤษฎีบุคลิกภาพของไอเซนเบิร์ก (ด้านการแสดงตัว)
X_2	แทน	คะแนนจากแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นซึ่งวัดคุณลักษณะตามแนวทฤษฎีบุคลิกภาพของไอเซนเบิร์ก (ด้านอารมณ์แปรปรวน)
X_3	แทน	คะแนนจากแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นซึ่งวัดคุณลักษณะตามแนวทฤษฎีบุคลิกภาพของไอเซนเบิร์ก (ด้านพฤติกรรมทางจิต)
Y	แทน	แบบทดสอบที่แปลมาจากแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพของไอเซนเบิร์กฉบับปรับปรุง
Y_1	แทน	คะแนนจากแบบทดสอบที่แปลมาจากแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพของไอเซนเบิร์กฉบับปรับปรุง (ด้านการแสดงตัว)
Y_2	แทน	คะแนนจากแบบทดสอบที่แปลมาจากแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพของไอเซนเบิร์กฉบับปรับปรุง (ด้านอารมณ์แปรปรวน)
Y_3	แทน	คะแนนจากแบบทดสอบที่แปลมาจากแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพของไอเซนเบิร์กฉบับปรับปรุง (ด้านพฤติกรรมทางจิต)
R^2	แทน	ค่าความแปรปรวนสหสัมพันธ์
b	แทน	น้ำหนักองค์ประกอบ
GFI	แทน	ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน
AGFI	แทน	ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับค่าแล้ว
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับมีดังนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และแบบทดสอบที่แปลมาจากแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพของไอเซงค์ฉบับปรับปรุง
2. หาค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยใช้วิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis)
3. หาค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยใช้วิธีวิเคราะห์หลายลักษณะหลายวิธี (Multitrait Multimethod)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และแบบทดสอบที่แปลมาจากแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพของไอเซงค์ฉบับปรับปรุง

ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และแบบทดสอบที่แปลมาจากแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพของไอเซงค์ฉบับปรับปรุง ไปทดสอบกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำคะแนนจากการทดสอบมาหาค่าสถิติพื้นฐาน ดังปรากฏในตาราง 6

ตาราง 6 ค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และแบบทดสอบที่แปลมาจากแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพของไอเซงค์ฉบับปรับปรุง

แบบทดสอบ	ลักษณะที่วัด	n	k'	$\bar{X}_i$	S_i
X	X_1	20	2.00	1.449	.292
	X_2	20	2.00	.776	.247
	X_3	20	2.00	.251	.211
Y	Y_1	22	1.00	.638	.141
	Y_2	24	1.00	.578	.198
	Y_3	33	1.00	.227	.095

จากตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏว่าแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพฉบับที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากการวิเคราะห์หามีค่าเฉลี่ยรายข้อตั้งแต่ .251 ถึง 1.449 โดยแบบทดสอบด้านการแสดงตัวมีค่าเฉลี่ยรายข้อสูงสุดคือ 1.449 แสดงว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีลักษณะด้านการแสดงตัว ด้านอารมณ์แปรปรวนมีค่าเฉลี่ยรายข้อเท่ากับ .776 แสดงว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีลักษณะด้านอารมณ์แปรปรวนค่อนข้างน้อย ส่วนด้านพฤติกรรมทางจิตมีค่าเฉลี่ยรายข้อต่ำสุดคือ .251 แสดงว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนมากไม่มีลักษณะด้านพฤติกรรมทางจิต ส่วนค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าตั้งแต่ .211 ถึง .292 แสดงว่าแบบทดสอบมีการกระจายของคะแนนใกล้เคียงกัน สำหรับแบบทดสอบที่แปลมาจากแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพของไอเซงค์ฉบับปรับปรุง จากการวิเคราะห์หามีค่าเฉลี่ยรายข้อตั้งแต่ .227 ถึง .638 โดยด้านการแสดงตัวมีค่าเฉลี่ยรายข้อสูงสุดคือ .638 แสดงว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีลักษณะด้านการแสดงตัว ด้านอารมณ์แปรปรวนมีค่าเฉลี่ยรายข้อเท่ากับ .578 แสดงว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีลักษณะด้านอารมณ์

แปรปรวน ส่วนด้านพฤติกรรมทางจิตมีค่าเฉลี่ยรายข้อต่ำสุดคือ .227 แสดงว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนมากไม่มีลักษณะด้านพฤติกรรมทางจิต ส่วนค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าตั้งแต่ .095 ถึง .141 แสดงว่าแบบทดสอบมีการกระจายของคะแนนใกล้เคียงกัน

2. ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis)

ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปทดสอบกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำคะแนนจากการทดสอบมาหาค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันด้วยโปรแกรม LISREL 8.10 ได้ผลดังตาราง 7

ตาราง 7 ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ด้วยวิธีวิเคราะห์แบบ Maximum Likelihood method

	X ₁	X ₂	X ₃
b	.60**	-.60**	-.60**
R ²	.15	.15	.15
GFI	1		
AGFI	1		

จากตาราง 7 แสดงให้เห็นว่ารูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างแบบทดสอบแต่ละด้านกับทฤษฎีบุคลิกภาพของไอเซนเบิร์กมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง -.60 ถึง .60 โดยด้านการแสดงตัว ด้านอารมณ์แปรปรวน และด้านพฤติกรรมทางจิต มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ .60, -.60 และ -.60 ตามลำดับ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบทุกค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าแบบทดสอบที่สร้างขึ้นวัดลักษณะตามแนวทฤษฎีบุคลิกภาพของไอเซนเบิร์ก และค่าความแปรปรวนสหสัมพันธ์ของแบบทดสอบทั้งสามด้านมีค่าเท่ากับ .15 ซึ่งหมายความว่าแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพในแต่ละด้านวัดลักษณะที่เป็นอิสระจากกัน เมื่อนำค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาทดสอบนัยสำคัญด้วยไค – สแควร์ พบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 1 ส่วนค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับค่าแล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 1 เช่นกัน แสดงว่าแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีโครงสร้างสอดคล้องกับโครงสร้างของไอเซนเบิร์กตามที่กำหนดไว้

3. ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยวิธีวิเคราะห์หลายลักษณะหลายวิธี (Multitrait Multimethod)

ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และแบบทดสอบที่แปลมาจากแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพของไอเซนเบิร์กฉบับปรับปรุง ไปทดสอบกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำคะแนนจากการทดสอบมาหาค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยวิธีวิเคราะห์หลายลักษณะหลายวิธี ได้ผลดังตาราง 8

ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยวิธีวิเคราะห์หลายลักษณะหลายวิธี

	X ₁	X ₂	X ₃	Y ₁	Y ₂	Y ₃
X ₁	1.00	-.294**	-.288**	<u>.564**</u>	-.256**	-.016
X ₂		1.00	.240*	-.114	<u>.632**</u>	.150
X ₃			1.00	.071	.371**	<u>.611**</u>
Y ₁				1.00	-.037	.164
Y ₂					1.00	.381**
Y ₃						1.00

ตัวเลขที่ขีดเส้นใต้ เป็นค่าความเที่ยงตรงเชิงเหมือน

ตัวเลขที่ไม่ขีดเส้นใต้ เป็นค่าความเที่ยงตรงเชิงจำแนก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล จากตาราง 8 พบว่า ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างแบบหลายลักษณะหลายวิธีของแบบทดสอบ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความเที่ยงตรงเชิงเหมือน (Convergent Validity) ซึ่งเป็นการวัดในลักษณะเดียวกันด้วยแบบทดสอบชนิดเดียวกันหรือต่างชนิดกันมีค่าอยู่ระหว่าง .564 ถึง .632 (ตัวเลขที่ขีดเส้นใต้) โดยแบบทดสอบด้านอารมณ์แปรปรวนมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความเที่ยงตรงเชิงเหมือนสูงสุด และแบบทดสอบด้านการแสดงตัวมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความเที่ยงตรงเชิงเหมือนต่ำสุด ส่วนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความเที่ยงตรงเชิงจำแนก (Discrimination Validity) ซึ่งเป็นการวัดในลักษณะต่างกันด้วยแบบทดสอบชนิดเดียวกันหรือต่างชนิดกันมีค่าอยู่ระหว่าง -.016 ถึง .381 (ตัวเลขที่ไม่ขีดเส้นใต้) โดยแบบทดสอบด้านการแสดงตัวของแบบทดสอบฉบับที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น กับด้านพฤติกรรมทางจิตของแบบทดสอบที่แปลมาจากแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพของไอเซนคัมป์ปรับปรุง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความเที่ยงตรงเชิงจำแนกต่ำสุด แสดงว่าแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการดำเนินการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ สามารถสรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. สังเกตความมุ่งหมาย สมมติฐาน และวิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า
2. สรุปผลการศึกษาค้นคว้า
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

สังเกตความมุ่งหมาย สมมติฐาน และวิธีการดำเนินการวิจัย

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพตามแนวทฤษฎีบุคลิกภาพของไอเซนคด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน
2. เพื่อศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพตามแนวทฤษฎีบุคลิกภาพของไอเซนคด้วยวิธีวิเคราะห์หลายลักษณะหลายวิธี

สมมติฐานในการวิจัย

1. แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพที่สร้างขึ้นมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างตามแนวทฤษฎีบุคลิกภาพของไอเซนค
2. แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพที่สร้างขึ้นมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างตามแนวทฤษฎีบุคลิกภาพของไอเซนคเมื่อวิเคราะห์โดยวิธีหลายลักษณะหลายวิธี โดยมีความเที่ยงตรงเชิงเหมือนสูงกว่าความเที่ยงตรงเชิงจำแนก

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดราชบุรี จำนวน 2,214 คน จำนวน 65 ห้องเรียน ซึ่งเลือกมาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) มีขนาดโรงเรียนเป็นชั้น (Strata) มีห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นซึ่งวัดคุณลักษณะตามแนวทฤษฎีบุคลิกภาพของไอเซนเบิร์ก ลักษณะของแบบทดสอบเป็นประเภทสถานการณ์ 3 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ ใช้เวลาในการทำ 40 นาที ประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการแสดงตัว (Extraversion : E) จำนวน 20 ข้อ
2. ด้านอารมณ์แปรปรวน (Neuroticism : N) จำนวน 20 ข้อ
3. ด้านพฤติกรรมทางจิต (Psychoticism : P) จำนวน 20 ข้อ

โดยแบบทดสอบแต่ละด้านมีค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) เท่ากับ .816, .758 และ .815 ตามลำดับ

ฉบับที่ 2 แบบทดสอบที่แปลมาจากแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพไอเซนเบิร์กฉบับปรับปรุง (Eysenck Personality Questionnaire - Revised : EPQ - R) ลักษณะของแบบทดสอบเป็นแบบให้เลือกตอบชนิดที่มีตัวเลือก 2 ตัวเลือก จำนวน 79 ข้อ ใช้เวลาในการทำ 15 นาที ประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการแสดงตัว (Extraversion : E) จำนวน 22 ข้อ
2. ด้านอารมณ์แปรปรวน (Neuroticism : N) จำนวน 24 ข้อ
3. ด้านพฤติกรรมทางจิต (Psychoticism : P) จำนวน 33 ข้อ

โดยแบบทดสอบแต่ละด้านมีค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) เท่ากับ .812, .798 และ .706 ตามลำดับ

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์นั้น ผู้วิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ติดต่อขออนุญาตผู้บริหารของโรงเรียนที่จะใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อกำหนดหมายเวลาในการสอบ
2. เตรียมข้อสอบให้เพียงพอแก่นักเรียนที่สอบในแต่ละครั้ง
3. อธิบายให้ผู้เข้าสอบทุกคนเข้าใจวัตถุประสงค์ และประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับ
4. นำแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และแบบทดสอบที่แปลมาจากแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพของไอเซนเบิร์กฉบับปรับปรุงไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า จำนวน 2,214 คน ในแต่ละห้องเรียนทดสอบด้วยแบบทดสอบทั้ง 2 ฉบับ นักเรียนแต่ละคนได้ทำทั้ง 2 ฉบับ โดยสลับชุดกัน แล้วนำผลการสอบมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และวิเคราะห์หลายลักษณะหลายวิธีเพื่อทำการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับมีดังนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐานแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และแบบทดสอบที่แปลมาจากแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพของไอเซนเบิร์กฉบับปรับปรุง
2. หาค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยใช้วิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis)

3. หาค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยใช้วิธีวิเคราะห์หลายลักษณะหลายวิธี (Multitrait Multimethod)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. ค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบ พบว่าแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีเฉลี่ยอยู่ระหว่าง .251 ถึง 1.449 โดยแบบทดสอบด้านการแสดงตัวมีค่าเฉลี่ยรายข้อเท่ากับ 1.449 ด้านอารมณ์แปรปรวนมีค่าเฉลี่ยรายข้อเท่ากับ .578 และด้านพฤติกรรมทางจิตมีค่าเฉลี่ย .227 แสดงว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีลักษณะด้านการแสดงตัวในระดับสูงสุด และไม่มีลักษณะด้านพฤติกรรมทางจิต ส่วนค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าตั้งแต่ .211 ถึง .292 โดยแบบทดสอบมีการกระจายของคะแนนใกล้เคียงกัน สำหรับแบบทดสอบที่แปลมาจากแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพของไอเซนเบิร์กฉบับปรับปรุง มีค่าเฉลี่ยรายข้ออยู่ระหว่าง .227 ถึง .638 โดยแบบทดสอบด้านการแสดงตัวมีค่าเฉลี่ยรายข้อเท่ากับ .638 ด้านอารมณ์แปรปรวนมีค่าเฉลี่ยรายข้อเท่ากับ .578 และด้านพฤติกรรมทางจิตมีค่าเฉลี่ยรายข้อเท่ากับ .227 แสดงว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีลักษณะด้านการแสดงตัว และไม่มีลักษณะด้านพฤติกรรมทางจิต ส่วนค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าตั้งแต่ .095 ถึง .196 โดยแบบทดสอบมีการกระจายของคะแนนใกล้เคียงกัน

2. ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบ ซึ่งหาด้วยวิธีด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) ในการวิเคราะห์เพื่อยืนยันรูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างแบบทดสอบแต่ละด้านกับแนวทฤษฎีบุคลิกภาพของไอเซนเบิร์ก พบว่าแบบทดสอบด้านการแสดงตัว ด้านอารมณ์แปรปรวน และด้านพฤติกรรมทางจิต มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง -.60, -.60 และ -.60 ตามลำดับ โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบทุกค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าแบบทดสอบที่สร้างขึ้นวัดลักษณะตามทฤษฎีบุคลิกภาพของไอเซนเบิร์ก และค่าความแปรปรวนสหสัมพันธ์ของแบบทดสอบทั้งสามด้านมีค่า .15 แสดงว่าแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพในแต่ละด้านวัดลักษณะที่เป็นอิสระจากกัน ส่วนค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 1.0 และค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับค่าแล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 1.0 เช่นกัน แสดงว่าแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีโครงสร้างสอดคล้องกับโครงสร้างของไอเซนเบิร์ก นั่นคือ แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีจำนวนองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบสอดคล้องกับแนวคิดของไอเซนเบิร์ก และทุกด้านวัดในแนวคิดร่วมกัน

3. ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบ ซึ่งหาด้วยวิธีด้วยวิธีวิเคราะห์หลายลักษณะหลายวิธี (Multitrait Multimethod) จากแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น กับแบบทดสอบที่แปลมาจากแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพของไอเซนเบิร์กฉบับปรับปรุง เมื่อนำไปทดสอบกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความเที่ยงตรงเชิงเหมือน (Convergent Validity) ซึ่งเป็นการวัดในลักษณะเดียวกันด้วยแบบทดสอบชนิดเดียวกันหรือต่างชนิดกัน มีค่าสหสัมพันธ์กันสูง คือ มีค่าอยู่ระหว่าง .564 ถึง .632 ส่วนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความเที่ยงตรงเชิงจำแนก (Discrimination Validity) ซึ่งเป็นการวัดในลักษณะต่างกันด้วยแบบทดสอบชนิดเดียวกันหรือต่างชนิดกันมีค่าสหสัมพันธ์กันต่ำ คือ มีค่าอยู่ระหว่าง -.016 ถึง .381 ซึ่งมีค่าต่ำกว่าความเที่ยงตรงเชิงเหมือน แสดงว่าแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

อภิปรายผล

ผลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น พบว่ามีค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเป็น 1.0 แสดงว่ามีโครงสร้างสอดคล้องกับโครงสร้างตามแนวทฤษฎีบุคลิกภาพของไอเซนค์ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้สร้าง และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับนงลักษณ์ วิรัชชัย (2537 : 45 – 46) ที่กล่าวไว้ว่า ถ้าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่า 1.0 แล้ว แสดงว่ามีความกลมกลืนของผลการสอบกับแบบทดสอบที่สร้างขึ้น นั่นคือ แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นทุกด้านสามารถวัดได้ตรงตามแนวคิดของไอเซนค์

2. ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบ ซึ่งหาด้วยวิธีด้วยวิธีวิเคราะห์หลายลักษณะหลายวิธี (Multitrait Multimethod) พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความเที่ยงตรงเชิงเหมือนมีค่าอยู่ระหว่าง .523 ถึง .816 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความเที่ยงตรงเชิงจำแนกมีค่าอยู่ระหว่าง -.016 ถึง .381 โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความเที่ยงตรงเชิงเหมือนมีค่าสูงกว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความเที่ยงตรงเชิงจำแนก ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของเซนทรา (Centra. 1971 : 675 - 683) เคมพ์เบลและฟิสค์ (Murphy & Davidshofer. 1988 : 104 – 106 ; citting Cambell & Fiske. 1959. *Convergent and discriminant validation by the multitrait – multimethod matrix*. p. 81 -105) ชอร์ทและคอสคาเรลลี (Shrock & Coscarelli. 1989 : 192) ที่กำหนดไว้ว่าการวัดลักษณะเดียวกันด้วยแบบทดสอบชนิดเดียวกันหรือต่างกันจะมีค่าสหสัมพันธ์กันสูงกว่า .50 ซึ่งเรียกความเที่ยงตรงเชิงเหมือน และการวัดลักษณะต่างกันด้วยแบบทดสอบชนิดเดียวกันหรือต่างกันจะมีค่าสหสัมพันธ์กันต่ำ โดยค่าความเที่ยงตรงเชิงเหมือนจะมีค่ามากกว่าความเที่ยงตรงเชิงจำแนก ทั้งยังสอดคล้องกับการศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดความวิตกกังวลในการเรียนคณิตศาสตร์ โดยพรณี เทพสุตร (2537 : 68) และการศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดมโนภาพแห่งตนหลายมิติ โดยเสกสิทธิ์ แสนทวีสุข (2539 : 84) ซึ่งพบว่ามีค่าความเที่ยงตรงเชิงเหมือนสูงกว่าความเที่ยงตรงเชิงจำแนก ดังนั้นจะเห็นได้ว่าแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเมื่อนำมาวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างด้วยวิธีหลายลักษณะหลายวิธีแล้ว มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอแนะเป็น 2 ด้าน คือ

1. ด้านการนำผลการวิจัยไปใช้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะดังนี้

เนื่องจากแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพตามแนวทฤษฎีของไอเซนค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้ใช้ได้กับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 ดังนั้นถ้าจะนำไปใช้กับนักเรียนในระดับอื่นๆ ควรมีการหาคุณภาพของแบบทดสอบก่อน

2. ด้านข้อเสนอแนะในด้านการวิจัย ผู้วิจัยขอเสนอแนะดังนี้

2.1 ควรมีการศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพตามแนวทฤษฎีบุคลิกภาพของไอเซนค์โดยวิเคราะห์ตามเพศ ระดับอายุ ระดับผลการเรียน การอบรมเลี้ยงดู เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพตามแนวทฤษฎีบุคลิกภาพของไอเซนค์โดยใช้รูปแบบเครื่องมืออื่นๆ เช่น แบบลิเคิร์ท แบบออลพอร์ต เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2540). แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- จุฬา บุรีภักดี. (2533). การพัฒนาบุคลากร. กรุงเทพฯ : สมเจตน์การพิมพ์.
- ฉวี วิชญเนติชัย. (2529). บุคลิกภาพและการปรับตัว. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยครูจันทระเกษม.
- เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์. (2520). การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2534). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เดโช สวานานนท์. (2523). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ทวี ท่อแก้ว และอภิม สันภิบาล. (2517). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ทัศนีย์ แสนพลพัฒน์. (2541). การพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา จังหวัดกรุงเทพมหานครจากบุคลิกภาพนักธุรกิจ และคะแนนเฉลี่ยสะสมระดับประกาศนียบัตร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อุดสาเนา.
- ทิตนา เข้มมณี และสร้อยสน สกลรักษ์. (2540). แบบแผนและเครื่องมือการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นงลักษณ์ วีรัชชัย. (2537). ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น (LISREL) สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นวลละออ สุภาพล. (2527). ทฤษฎีบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- บรรทม มณีโชติ. (2530). การศึกษารูปแบบของข้อคำถามวัดลักษณะนิสัยด้านความเสียสละชนิดข้อความและสถานการณ์ ที่มีต่อคุณภาพของแบบทดสอบ. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อุดสาเนา.
- เบญจวรรณ แยมละมูล. (2538). การศึกษาความเที่ยงตรงแบบหลายลักษณะหลายวิธีของแบบทดสอบวัดเจตคติที่มีต่อโรงเรียนของนักเรียนและครูในระดับประถมศึกษา. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อุดสาเนา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2520). การวัดผลและการประเมินทางการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- บุญส่ง นิลแก้ว. (2519). การวัดผลทางจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : แพร์พิตยา.
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2524). การวัดและการประเมินผลการศึกษา : ทฤษฎีและการประยุกต์. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- พรทิพย์ เขียวไพสิฐ. (2542). การสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพของพยาบาลกาชาดไทยตามแนวทฤษฎีบุคลิกภาพของแคทเทิล. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อุดสาเนา.

- พรณี เทพสุตร. (2537). การสร้างแบบทดสอบวัดความวิตกในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- ภัทรา นิคมานนท์. (2522). การประเมินผลและการสร้างแบบทดสอบ. กรุงเทพฯ : อักษราพิพัฒน์.
- ล้วน สายยศ. (2538, กันยายน). "เทคนิคการวัดบุคลิกภาพ," ศึกษาศาสตร์. 1 (1) : 68 – 73.
- ✓ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- _____ . (2539). เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ✓_____ . (2540). สถิติวิทยาทางการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- _____ . (2541). เทคนิคการสร้างและสอบข้อสอบความถนัดทางการเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- _____ . (2543). การวัดด้านจิตพิสัย. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วิญญา วิศาลาภรณ์. (2540). การวิจัยทางการศึกษาหลักการและแนวทางในการปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : คอมแพคท์พรีนท์.
- วันดี ระเจริญ. (2531). บุคลิกภาพและการปรับตัว. จันทบุรี : วิทยาลัยครูรำไพพรรณี.
- ๐ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2530). จิตวิทยาพัฒนาการ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ประกายประกิ.
- สมสรร วงษ์อยู่น้อย. (2532). การพัฒนาเทคนิควิธีเปรียบเทียบคู่เพื่อวัดคุณลักษณะด้านจิตพิสัย. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ด. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- สถิต วงศ์สุวรรณ. (2523). จิตวิทยาแนะแนว. กรุงเทพฯ : พีระพชนา.
- ๑_____ . (2540). การพัฒนาบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ : อักษรพิทยา.
- สนอง ตรงเที่ยง. (2540). การแสดงหลักฐานของความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง และค่าความเชื่อมั่นแบบคะแนนจริงสัมพันธ์ของแบบทดสอบวัดการประเมินค่าทางสัญลักษณ์และแบบทดสอบวัดการประเมินค่าทางภาษาแบบการแปลงรูปตามโครงสร้างทางสถิติปัญหาของกิลฟอร์ด. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- เสกสิทธิ์ แสนทวีสุข. (2539). การศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดมโนภาพแห่งตนหลายมิติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- สิริชัย ประทีปฉาย. (2533). การพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัว. วิทยาลัยรำไพพรรณี
- สุภาวดี ตั้งบุบผา. (2533). การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- ๑ไสภา ชูพิกุลชัย. (2529). ความรู้เบื้องต้นด้านจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- หฤทัย อติชาตพงศ์. (2525). จิตวิทยาพัฒนาการ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- Abraham, Sperling P. (1982). *Psychology*. Oxford : Butterworth – Heinemann.
- Addeo, R.R., & Greene, A. F. (1994, Summer). "Construct Validity of the Robson Self – Esteem Questionnaire in a College Sample," *Educational and Psychology Measurement*, 54(2) : 439 – 446. New York : The American Psychological Association.
- Anastasi, Anne. (1968). *Personality Development*. 3rd ed. New York : McGraw – hill Book.
- _____. (1982). *Psychological testing*. 6th ed. New York : Macmillan.
- Baron, Robert A. (1992). *Psychology*. 2nd ed. Boston : Allyn & Bacon.
- Carducci, Bernardo J. (1998). *The psychology of personality*. U.S.A. : Brooks / Cole Publishing.
- Carison, Neil r. (1990). *Psychology the science of behavior*. U.S.A. : A division Simon & Schuster
- Cattell, Raymond B. (1950). *Personality*. New York : McGraw – Hill.
- Centra, John A. (1971, Autumn). "Validation by the Multigroup – Multical Matrix : An adaptation of Compbell and Fiske's convergent and Discriminant Validation Procedure," *Educational and Psychological Measurement*. 31(3) : 675 – 83. New York : The American Psychological Association.
- Coon, Dennis. (1991). *Essentials of Psychology*. 5th ed. USA : West Publishing.
- Davies, Roger, & Houghton Peter. (1995). *Mastering Psychology*. 2nd ed London : Macmillan.
- Deary, Iran J., & Gibson Gavin. (1998, January). "Personality traits and personality disorders," *British Journal of psychology*, 89 : 647 – 661. New York : The British Psychological Society.
- Diener, E., Smith, H., & Fujita. (1995, March). " The personality structure of affect," *Journal of Personality and Social Psychological* , 69 (3) : 130 – 141 . New York : The American Psychological Association.
- Dwaretzky, John P. (1997). *Psychology*. 6th ed. California : Brooks / Gole.
- Eysenck, J. Hans. (1970). *The Structure of Human Personality*. London : Barnes & Noble.
- Eysenck , J. Hans, & Eysenck Sybil B.G. (1969). *Personality Structure and Measurement*. U.S.A. : Robert R. Knapp.
- Eysenck , J. Hans, & Eysenck Sybil B.G. (1993). *The Eysenck Personality Questionnaire*. San Diego : EdITS.
- Eysenck , J. Hans, & Eysenck Sybil B.G. (1994). *Manual of the Eysenck Personality Questionnaire*. San Diego : EdITS..
- Feist Jess. (1990). *Theory of personality*. 2nd ed U.S.A. : Holt, Rinehart and Winston.
- Gordon, Jesse E. (1963). *Personality and Behaviors*. New York : Macmillan.
- Gronlund, N. E. (1976). *Measurement and Evaluation in Teaching*. 3rd ed. New York : Macmillan.
- Hilgard, Ernest R. (1962). *Introduction to Psychology*. 3rd ed. New York : Harcourt, Brace and World.

- Hjelle, Larry, A., & Ziegler, Daniel, J. (1992). *Psychology Theories Basic Assumption, Reasearch, And Application*. 3rd nd. United States : McGraw – Hill.
- Huebner, Scott E., & Alderman, Gary. L. (1994, May). " Convergent and Discriminant Validity . of A Children's Life Saisfaction Scale : its Relationship to Self – and Teacher – Report Psychological Problems and School Functioning, " *Psychological Abstracts*. 81 (5) : 1920 – A.
- Huelsman, Timothy J., Nemanick, Richard C., & Munz, David C. (1998, October). " Scales to measure four dimensions of dispositional mood : Positive energy, tiredness, negative activation, and relaxatin," *Educational and Psychological Measurement*, 58 (5) : 804 – 819. New York : The American Psychological Association.
- Liebbert, Robert. M., & Spieglier, Michael. D. *Personality : strategies and issues*. (1993). California : Brooks / Cole.
- Liukkonen, Jarmo, & Leskinen Esko. (1999, August). " The relibility and validity of scores from the children's version of theperception of success questionnaire," *Educatuion and Psychological Measurement*, 59 (4) : 651 – 664 . New York : Sage Publications.
- Martini, San P., Mazzotti E. & Setaro S.(1996, April). " Factor Structure and psychometric feates of the Italian version for the EPQ – R ," *Journal of Personality and Individual Difference*, 21(6) : 887 – 882. London : Great Britain.
- Martini Terence., & Kirkcaldy Bruce . (1998, January). " Gender difference on The EPQ – R and attitudes to work," *Journal of Personality and Individaul Difference*, 24 (1) : 1 – 5. London : Great Britain.
- McFatter R. M. (1994, March). " Interaction in predicting mood from extraversion and Neuroticism," *Journal of Personality and Social Psychological*, 66 (3) : 570 – 578. New York : The American Psychological Association..
- Monte, Christopher F. (1995). *Beneath the Mask : An introduction to theories of personality*. U.S.A. : HarcourtBrace College.
- Morgan, Clifford T. (1971). *Introduction to Psychology*. 4th ed. New York : McGraw – Hill.
- Morris, Charles G. (1996). *Understanding Psychology*. 3 rd ed. New Jersey : Prentice – Hall.
- Munn, Norman L., Fernald, L Dodge JR., & Fernald, Perter. (1969). *Introduction to Psychology*. 2 nd ed. Boston : Houghton Mifflin.
- Murphy, Kevin R., & Davidshofer, Charles O. (1988) *Psychological Testing Priciples and Applications*. U.S.A : Prentice – Hall International Papalia, Diane E. (1988). *Psychology*. 2nd ed. USA: McGraw – Hill.
- Paul, L. (1993). *Psychology the psychometric view*. London : Routledge.
- Pervin, Lawrence A. (1993). *Sixth Edition Personality and Research*. 6th ed. Canada : TC Systems.

- Pervin, Lawrence A., & John Wiley. (1989). *Personality Theory and Research*. 6th ed.
New York : John Wiley & son.
- Samuel, William. (1981). *Personality : Searching for the sources of Human Behavior*.
NewYork : McGraw Hill.
- Schultz, Duane, & Schultz, Sydney Ellen. (1998). *Theories of Personality*. 6th ed. U.S.A. :
Brooks / Cole.
- Shrock, Sharon A., & Coscarelli, William C.C. (1989). *Criterion – referenced Test development*.
Massachusetts : Addison – Wesley.
- Watson, D., Clark, L. A., & Tellegen, A. (1988, June). " Development and validity of brief
measures of positive and negative affect : The PANAS scales," *Journal of
Personality and Social Psychological*, 54 (6) : 1063 – 1070. New York :The American
Psychological Association.

ภาคผนวก ก

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญเป็นรายข้อ
ของแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ตาราง 9 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญเป็นรายข้อของแบบทดสอบ
ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ด้านการแสดงตัว

ข้อ	ค่า IOC	ข้อ	ค่า IOC
1	.80	21	.80
2	.80	22	.60
3	.80	23	.80
4	.60	24	.60
5	.60	25	1.00
6	.60	26	.80
7	.60	27	.60
8	.80	28	.80
9	.60	29	.60
10	1.00	30	.80
11	.60	31	.80
12	.60	32	.60
13	.80	33	1.00
14	.60	34	1.00
15	.80	35	1.00
16	.80	36	.80
17	.80	37	1.00
18	.60	38	.80
19	.80	39	1.00
20	1.00	40	.80

ตาราง 10 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญเป็นรายข้อของแบบทดสอบ
ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ด้านอารมณ์แปรปรวน

ข้อ	ค่า IOC	ข้อ	ค่า IOC
1	.80	21	.60
2	.80	22	.80
3	.80	23	.80
4	.80	24	.80
5	.80	25	.80
6	.80	26	1.00
7	.80	27	.80
8	.80	28	.80
9	.80	29	1.00
10	.80	30	.80
11	.80	31	1.00
12	.80	32	.80
13	.80	33	.80
14	1.00	34	.60
15	1.00	35	.80
16	1.00	36	.80
17	.80	37	1.00
18	.80	38	.80
19	.60	39	1.00
20	1.00	40	.80

ตาราง 11 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญเป็นรายข้อของแบบทดสอบ
ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ด้านพฤติกรรมทางจิต

ข้อ	ค่า IOC	ข้อ	ค่า IOC
1	.80	21	.80
2	.80	22	.80
3	1.00	23	1.00
4	.80	24	.80
5	.80	25	.80
6	1.00	26	.80
7	1.00	27	1.00
8	.80	28	1.00
9	1.00	29	1.00
10	.80	30	1.00
11	1.00	31	1.00
12	.80	32	1.00
13	.80	33	.80
14	.80	34	1.00
15	1.00	35	1.00
16	.80	36	1.00
17	.80	37	1.00
18	1.00	38	1.00
19	.80	39	1.00
20	.80	40	1.00

ภาคผนวก ข
คำ t ของแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ตาราง 12 ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ด้านการแสดงตัว

ข้อ	ค่า t	หมายเหตุ	ข้อ	ค่า t	หมายเหตุ
1	8.232**	คัดเลือกไว้	21	2.143*	ตัดออก
2	2.995**	ตัดออก	22	4.413**	ตัดออก
3	5.707**	คัดเลือกไว้	23	2.721**	ตัดออก
4	3.699**	ตัดออก	24	5.929**	คัดเลือกไว้
5	-1.961	ตัดออก	25	3.046**	ตัดออก
6	3.934**	ตัดออก	26	4.686**	ตัดออก
7	1.388	ตัดออก	27	4.184**	ตัดออก
8	12.242**	คัดเลือกไว้	28	6.097**	คัดเลือกไว้
9	7.667**	คัดเลือกไว้	29	3.401**	ตัดออก
10	7.267**	คัดเลือกไว้	30	4.830**	ตัดออก
11	5.772**	คัดเลือกไว้	31	5.727**	คัดเลือกไว้
12	2.696**	ตัดออก	32	60486**	คัดเลือกไว้
13	8.720**	คัดเลือกไว้	33	3.785**	ตัดออก
14	3.270**	ตัดออก	34	5.772**	คัดเลือกไว้
15	5.875**	คัดเลือกไว้	35	6.470**	คัดเลือกไว้
16	5.583**	คัดเลือกไว้	36	8.421**	คัดเลือกไว้
17	10.023**	คัดเลือกไว้	37	4.848**	ตัดออก
18	6.050**	คัดเลือกไว้	38	8.493**	คัดเลือกไว้
19	4.071**	ตัดออก	39	7.080**	คัดเลือกไว้
20	3.491**	ตัดออก	40	3.812**	ตัดออก

ข้อที่คัดเลือกไว้ คือ ข้อที่มีค่า t สูง และมีนัยสำคัญทางสถิติอย่างน้อยที่ระดับ .05

ตาราง 13 ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ด้านอารมณ์แปรปรวน

ข้อ	ค่า t	หมายเหตุ	ข้อ	ค่า t	หมายเหตุ
1	3.495**	ตัดออก	21	4.581**	ตัดออก
2	7.289**	คัดเลือกไว้	22	3.907**	ตัดออก
3	2.007*	ตัดออก	23	3.657**	ตัดออก
4	5.427**	ตัดออก	24	5.175**	ตัดออก
5	3.885**	ตัดออก	25	5.177**	ตัดออก
6	7.510**	คัดเลือกไว้	26	6.139**	คัดเลือกไว้
7	4.157**	ตัดออก	27	5.490**	คัดเลือกไว้
8	6.168**	คัดเลือกไว้	28	7.907**	คัดเลือกไว้
9	5.074**	ตัดออก	29	5.774**	คัดเลือกไว้
10	7.337**	คัดเลือกไว้	30	5.002**	ตัดออก
11	5.919**	คัดเลือกไว้	31	5.261**	ตัดออก
12	4.845**	ตัดออก	32	4.291**	ตัดออก
13	3.231**	ตัดออก	33	5.326**	ตัดออก
14	3.979**	ตัดออก	34	8.797**	คัดเลือกไว้
15	6.864**	คัดเลือกไว้	35	7.329**	คัดเลือกไว้
16	6.263**	คัดเลือกไว้	36	5.758**	คัดเลือกไว้
17	7.012**	คัดเลือกไว้	37	5.217**	ตัดออก
18	5.803**	คัดเลือกไว้	38	5.876**	คัดเลือกไว้
19	5.450**	คัดเลือกไว้	39	3.234**	ตัดออก
20	8.388**	คัดเลือกไว้	40	7.797**	คัดเลือกไว้

ข้อที่คัดเลือกไว้ คือ ข้อที่มีค่า t สูง และมีนัยสำคัญทางสถิติอย่างน้อยที่ระดับ .05

ตาราง 14 ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ด้านพฤติกรรมทางจิต

ข้อ	ค่า t	หมายเหตุ	ข้อ	ค่า t	หมายเหตุ
1	3.947**	ตัดออก	21	4.345**	ตัดออก
2	5.512**	คัดเลือกไว้	22	3.114**	ตัดออก
3	3.742**	ตัดออก	23	4.357**	ตัดออก
4	7.024**	คัดเลือกไว้	24	4.523**	คัดเลือกไว้
5	4.413**	ตัดออก	25	3.487**	ตัดออก
6	4.081**	ตัดออก	26	1.906	ตัดออก
7	3.855**	ตัดออก	27	4.802**	คัดเลือกไว้
8	4.983**	คัดเลือกไว้	28	5.147**	คัดเลือกไว้
9	3.353**	ตัดออก	29	4.610**	คัดเลือกไว้
10	5.292**	คัดเลือกไว้	30	6.955**	คัดเลือกไว้
11	7.507**	คัดเลือกไว้	31	5.278**	คัดเลือกไว้
12	2.858**	ตัดออก	32	5.200**	คัดเลือกไว้
13	4.474**	ตัดออก	33	3.452**	ตัดออก
14	5.544**	คัดเลือกไว้	34	7.492**	คัดเลือกไว้
15	3.645**	ตัดออก	35	5.972**	คัดเลือกไว้
16	3.226**	ตัดออก	36	6.113**	คัดเลือกไว้
17	4.154**	ตัดออก	37	3.353**	ตัดออก
18	6.244**	คัดเลือกไว้	38	6.480**	คัดเลือกไว้
19	3.982**	ตัดออก	39	3.516**	ตัดออก
20	7.110**	คัดเลือกไว้	40	5.867**	คัดเลือกไว้

ข้อที่คัดเลือกไว้ คือ ข้อที่มีค่า t สูง และมีนัยสำคัญทางสถิติอย่างน้อยที่ระดับ .05

ภาคผนวก ค

แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพตามแนวทฤษฎีบุคลิกภาพของไอเซนค์
(ฉบับที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น)

แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้มีจำนวน 60 ข้อ ให้นักเรียนทำทุกข้อโดยตอบลงในกระดาษคำตอบ
2. แบบทดสอบฉบับนี้ เป็นสถานการณ์เรื่องราวต่างๆ ไป ให้นักเรียนอ่านแล้วคิดว่า ถ้านักเรียนเป็นบุคคลในสถานการณ์นั้นๆ นักเรียนจะตัดสินใจทำอะไร โดยเลือกจากคำตอบที่กำหนดให้ คำตอบเหล่านั้นไม่มีคำตอบใดผิดหรือถูก ดังนั้นขอให้นักเรียนตอบได้อย่างสบายใจ เพราะไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อการเรียนของนักเรียน ขอให้นักเรียนตอบให้ตรงกับความรู้สึกและความคิดเห็นของนักเรียนให้มากที่สุด
3. ในแต่ละข้อจะมี 3 ตัวเลือก ให้นักเรียนเลือกตอบเพียงคำตอบเดียวจากข้อ ก. ข้อ ข. หรือ ข้อ ค. แล้วทำเครื่องหมาย (X) ให้ตรงกับอักษร ก. , ข. หรือ ค. ที่นักเรียนเลือกลงในกระดาษคำตอบ
4. ห้ามนักเรียนขีดเขียนหรือทำเครื่องหมายใดๆ ลงในแบบทดสอบ

ตัวอย่าง

- (0) ในงานเลี้ยงแสดงความยินดีแก่รุ่นพี่ของคุณะ ถ้าท่านได้รับคัดเลือกจากเพื่อนๆ ในห้องให้เป็นพิธีกรของงาน ท่านจะอย่างไร
- ก. ยินดีรับเป็นพิธีกร
 - ข. รับหน้าที่นี้ แต่ขอให้มีเพื่อนเป็นพิธีกรคู่ด้วย
 - ค. ไม่รับหน้าที่นี้ โดยขอรับหน้าที่เป็นฝ่ายจัดเตรียมงานแทน

กระดาษคำตอบ

(0)

ก	ข	ค
X		

เมื่อนักเรียนต้องการตอบข้อ ก.

แต่ถ้านักเรียนต้องการเปลี่ยนคำตอบจากข้อ ก. เป็นข้อ ค. ให้ทำดังนี้

(0)

ก	ข	ค
X		X

1. เวลาที่ท่านได้ยินเสียงฟ้าร้อง ฟ้าผ่า ซึ่งเสียงดังมาก ท่านจะอย่างไร
 - ก. ไม่รู้สึกตกใจ
 - ข. เข้าไปอยู่ใกล้ๆ ผู้อื่น
 - ค. ตกใจมาก เอามือปิดหู
2. เวลาท่านได้ยินเพื่อนพูดถึงท่านในทางไม่ดี ท่านจะรู้สึกอย่างไร
 - ก. กังวลมาก กลัวว่าเพื่อนๆ จะไม่คบตน
 - ข. ไม่สบายใจ คิดว่าตนทำอะไรไม่ดีเพื่อนจึงว่า
 - ค. เป็นเรื่องธรรมดาที่ต้องมีทั้งคนชอบและไม่ชอบ
3. นภาเป็นเพื่อนสนิทของแก้วดา แต่มาระยะหลังแก้วดามักจะไปคุยกับเพื่อนคนอื่น ทำให้ภาน้อยใจมาก ถ้าท่านเป็นนภา ท่านจะอย่างไร
 - ก. เสียใจ รู้สึกว่าไม่มีเพื่อน
 - ข. คิดว่าแก้วดาคงมีธุระกับเพื่อน
 - ค. ตามแก้วดาถึงสาเหตุที่ไปคุยกับคนอื่น
4. น้ำฝนทะเลาะกับน้องเสมอเวลาที่แม่ซื้อเสื้อผ้าใหม่ๆ มาให้ โดยน้ำฝนจะต้องเลือกก่อน ถ้าเป็นท่าน ท่านจะอย่างไร
 - ก. ให้น้องเลือกก่อน
 - ข. แบ่งกันใส่ เพราะตัวไล่เลี่ยกัน
 - ค. เลือกก่อน เพราะเป็นพี่ย่อมมีสิทธิ์เลือกก่อน
5. พี่พัฒน์มักทะเลาะกับพี่น้องหรือเพื่อนเสมอ ถึงแม้จะรู้ตัวว่าเป็นฝ่ายผิด แต่ก็ไม่ยอมรับ ถ้าท่านเป็นพี่พัฒน์ ท่านจะอย่างไร
 - ก. ใช้วิธีพูดกันด้วยเหตุผล เพราะการทะเลาะ ไม่ช่วยแก้ปัญหาได้
 - ข. ทำอย่างพี่พัฒน์ เพราะคิดว่าสามารถแก้ปัญหาได้
 - ค. ทำสีหน้าไม่พอใจให้รู้ว่าโกรธเท่านั้น
6. เพื่อนๆ เสนอให้ท่านเล่นเป็นพระอภัยมณีในงานละครวันสุนทรภู่ ท่านจะอย่างไร
 - ก. รับเล่นด้วยความยินดี และจะพยายามอย่างเต็มที่
 - ข. รับเล่น แต่ก็ยังเกรงว่าจะแสดงได้ไม่ดี
 - ค. ไม่รับ โดยปฏิเสธว่าตนไม่มีความสามารถพอ
7. เวลาถูกพ่อแม่มดุมาลินีจะเก็บมาคิดและนอนร้องไห้ทุกครั้งท่านเป็นอย่างมาลินีหรือไม่
 - ก. เป็น แต่คิดว่าพ่อแม่มดุมเพราะรัก
 - ข. เป็น เสียใจกลัวว่าพ่อกับแม่จะไม่รัก
 - ค. ไม่เป็น และจะปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น
8. สกาวใจเห็นอุบัติเหตุรถชนเด็กกัน จึงนำกลับมาคิดจนนอนไม่หลับ ถ้าท่านเห็นเหตุการณ์อย่างสกาวใจ ท่านจะเป็นอย่างสกาวใจหรือไม่
 - ก. เป็น เพราะสงสารเด็ก
 - ข. เป็น เพราะภาพยังติดตาอยู่
 - ค. ไม่เป็น เพราะคิดว่าเรื่องมันผ่านไปแล้ว

9. วรนุชไม่ชอบตัวอิจนาในทีวี จึงไม่ชอบคนแสดงไปด้วย ท่านเป็นเหมือนวรนุชหรือไม่
- เหมือน เพราะแสดงได้ร้ายจริงๆ
 - ไม่เหมือน เพราะเป็นแค่การแสดง
 - ไม่เหมือน แต่รู้สึกชอบที่แสดงเก่ง
10. หากมีการรายงานกลุ่ม วิชาวิจะอาสาเป็นตัวแทนรายงานเสมอ ถ้าท่านเป็นวิชาวิ ท่านจะทำการอย่างไร
- ทำ เพราะชอบออกไปพูดหน้าชั้น
 - ไม่ทำ แต่จะออกถ้าเพื่อนในกลุ่มบอกให้ออก
 - ไม่ทำ เพราะรู้สึกกลัวที่จะต้องพูดต่อหน้าคนมากๆ
11. ถ้าท่านเล่นบิงปองกับเพื่อน ปรากฏว่าท่านเป็นฝ่ายแพ้ตลอด ท่านจะอย่างไร
- ปาไม้บิงปองลงบนโต๊ะ แล้วเดินออกไป
 - ยอมรับว่าแพ้ แต่จะแก้ตัวในเกมต่อไป
 - เลิกเล่น แล้วบอกให้เพื่อนคนอื่นเอาชนะให้ได้
12. ในกิจกรรมรอบกองไฟ มัทนาอาสาเป็นตัวแทนหมู่เล่นเกมสกับกับเพื่อนๆ ถ้าท่านเป็นมัทนา ท่านจะทำการอย่างไร
- ไม่ทำ เพราะไม่ชอบกิจกรรมที่ต้องแสดงออกท่ามกลางคนมากๆ
 - ไม่ทำ แต่ถ้าเพื่อนๆ เสนอก็จะทำ
 - ทำ เพราะรู้สึกสนุกสนานที่ได้ร่วมกิจกรรมกับเพื่อนๆ
13. ถ้าท่านเขียนเรียงความและจะส่งประกวดแล้วมีเพื่อนบอกกว่ายังไม่ดี ท่านจะอย่างไร
- เสียใจ น้อยใจที่เพื่อนไม่ให้งานกำลังใจ
 - คิดว่าตนเองทำได้ความสามารถแล้ว
 - รับฟังและนำไปแก้ไขทันที
14. ถ้าท่านเป็นสมาชิกใหม่ของชมรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และยังไม่ค่อยรู้จักเพื่อนสมาชิกมากนัก ท่านจะทำการอย่างไร
- เข้าร่วมกิจกรรมของชมรมและพูดคุยกับเพื่อนใหม่
 - คุยกับเพื่อนสมาชิกที่เรียนห้องเดียวกับตนเท่านั้น
 - ถ้าเลี้ยงได้ ก็จะไม่เข้าชมรม
15. ดาริกาไม่ชอบคุยกับใคร เพราะรู้สึกประหม่า ถ้าท่านเป็นดาริกา ท่านจะทำการอย่างไร
- ทำ เพราะรู้สึกเหมือนดาริกา
 - ไม่ทำ แต่จะพูดกับคนที่รู้จักเท่านั้น
 - ไม่ทำ เพราะรู้สึกสนุกเวลาได้พูดคุยกับผู้อื่น
16. สร้อยสนชอบแอบกินขนมในห้องเรียนต่างๆ ที่ครูห้าม และมักชวนศรีเรือนกินด้วย ถ้าท่านเป็นศรีเรือน ท่านจะทำการอย่างไร
- ไม่กินด้วย เพราะกลัวครูเห็น
 - กินด้วย เพราะสนุกที่ได้ขัดคำสั่งครู
 - บอกให้สร้อยสนเลิกทำ เพราะเป็นกฎของห้อง

17. พอกุ้ยฟังเพื่อนๆ เล่าเรื่องผีในตอนกลางวันจึงนำมาคิดทำให้นอนไม่หลับ ท่านเป็นอย่างพอกุ้ยหรือไม่
- เป็น เพราะรู้สึกกลัวมาก
 - ไม่เป็น เพราะตนไม่กลัวผี
 - ไม่เป็น เพราะเป็นเพียงเรื่องเล่า
18. ศุภโชคเพิ่งย้ายโรงเรียนมาใหม่ และไม่พอใจที่ทางโรงเรียนไม่ให้สะพานเป้มาโรงเรียน จึงชวนเพื่อนๆ ร่วมกันคัดค้าน ถ้าท่านเป็นศุภโชค ท่านจะทำอย่างศุภโชคหรือไม่
- ทำ เพราะเป็นความพอใจของตน
 - ไม่ทำ เพราะกลัวถูกครูทำโทษ
 - ไม่ทำ เพราะการที่ครูห้ามคงเห็นว่าเหมาะสมแล้ว
19. โรงเรียนประกาศรับผู้ที่สนใจไปอบรมต่อต้านยาเสพติดที่โรงเรียนประจำจังหวัด ท่านคิดว่าท่านจะไปสมัครหรือไม่
- สมัคร เพราะดีกว่าอยู่บ้านเฉยๆ
 - สมัคร เพราะจะได้ร่วมกิจกรรมกับเพื่อนๆ จากโรงเรียนต่างๆ
 - ไม่สมัคร เพราะไม่ชอบอยู่ร่วมกับคนที่ไม่รู้จัก
20. ถ้าท่านได้รับเลือกให้ร่วมเล่นละครโรงเรียนกับรุ่นพี่ที่ไม่ได้สนิทกันมาก่อน ท่านจะทำอย่างไร
- พูดคุยอย่างยิ้มแย้มแจ่มใสเพราะตนเป็นรุ่นน้อง
 - อยู่เฉยๆ เพราะไม่รู้ว่าจะพูดอะไร
 - คุย เมื่อจำเป็นจริงๆ
21. ภูวดลกลัวว่าจะสอบเข้ามหาวิทยาลัยไม่ได้ จึงอ่านหนังสืออย่างหนักทุกวัน ถ้าท่านเป็นภูวดล ท่านจะทำอย่างภูวดลหรือไม่
- ทำ เพราะกังวลว่าจะสอบไม่ได้
 - อ่านในช่วงใกล้สอบอย่างหนักก็คงจะพอ
 - ไม่ทำ และจะจัดเวลาสำหรับพักผ่อนบ้างจะได้ไม่เครียดเกินไป
22. ในงานเลี้ยงแสดงความยินดีแก่รุ่นพี่ของคณะ ถ้าท่านได้รับคัดเลือกจากเพื่อนๆ ในห้องให้เป็นพิธีกรของงาน ท่านจะทำอย่างไร
- ยินดีรับเป็นพิธีกร
 - รับหน้าที่นี้ แต่ขอให้มีเพื่อนเป็นพิธีกรคู่ด้วย
 - ไม่รับหน้าที่นี้ โดยขอรับหน้าที่เป็นฝ่ายอื่นที่ไม่ต้องแสดงตัว
23. ถ้าท่านเป็นเชียร์ลีดเดอร์ของโรงเรียน และมีเพื่อนบางคนบอกว่าท่านเต้นไม่ดี ท่านจะรู้สึกอย่างไร
- รู้สึกเสียใจและท้อใจมาก
 - เสียใจแต่จะพยายามฝึกซ้อมให้มากยิ่งขึ้น
 - เฉยๆ เพราะเป็นแค่บางคนเท่านั้นที่คิดอย่างนั้น
24. ในงานกีฬา ท่านลงแข่งวิ่ง แต่เข้าเส้นชัยเป็นสุดท้าย จึงถูกเพื่อนๆ ต่อกว่า ท่านจะทำอย่างไร
- บอกว่าตนทำดีที่สุดแล้ว
 - บอกว่าถ้าอยากชนะก็ให้แข่งเอง
 - โต้เถียงกับเพื่อนจนกว่าเพื่อนจะหยุดพูด

25. ในการอภิปรายกลุ่ม เพื่อนคนหนึ่งแสดงความคิดเห็นขัดแย้งกับท่าน แต่เพื่อนๆ ก็ยังไม่เห็นด้วยกับฝ่ายใด ท่านจะอย่างไร
- นั่งฟังเงียบๆ อย่างไม่พอใจ
 - พิจารณาความคิดของคนอื่นๆ ด้วย
 - ยืนยันว่าความคิดของตนถูกต้องที่สุด
26. สู้ทัศน์เป็นลูกชายของผู้อำนวยการโรงเรียน จึงมักไม่ทำตามกฎระเบียบของโรงเรียน ถ้าท่าน เป็นสู้ทัศน์ ท่านจะทำการสู้ทัศน์หรือไม่
- ทำ เพราะคิดว่าตนมีอภิสิทธิ์มากกว่าคนอื่น
 - ไม่ทำ เพราะ กลัวว่าเพื่อนๆ จะไม่คบด้วย
 - ไม่ทำ เพราะเป็นนักเรียนคนหนึ่งเหมือนกัน
27. อโนชาชอบทำกิจกรรมของโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นการประกวด หรือแข่งขันต่างๆ ถ้าเป็นท่าน ท่านจะทำการอย่างไร
- ร่วมกิจกรรม เพราะเป็นเรื่องที่น่าสนใจ
 - ร่วมในบางกิจกรรมเท่านั้น
 - ไม่ร่วมกิจกรรม เพราะไม่ชอบแสดงออก
28. เมื่อชมิตชมดูภาพยนตร์ ชมิตชมจะคิดว่าตนเองเป็นตัวละครในเรื่อง และมักจะร้องไห้เมื่อถึงตอนที่เศร้า ถ้าท่านเป็นชมิตชม ท่านจะทำเหมือนชมิตชมหรือไม่
- ไม่ทำ เพราะเป็นแค่เรื่องที่สร้างขึ้นเท่านั้น
 - ไม่ทำ เพียงแต่รู้สึกสงสารเท่านั้น
 - ทำ เพราะรู้สึกว่าเป็นตัวละครของเรื่องจริงๆ
29. ประสงค์มักใช้วิธีชกต่อยกับเพื่อนเวลาที่ทะเลาะกัน ถ้าท่านเป็นประสงค์ ท่านจะทำการประสงค์หรือไม่
- ไม่ทำ และจะพยายามใช้เหตุผลมากกว่า
 - ไม่ทำ เพราะอาจเกิดการบาดเจ็บได้
 - ทำ เพราะเป็นการตัดสินที่ดีที่สุด
30. เมื่อมีแขกของพ่อแม่มาที่บ้านของท่าน ท่านจะ ทำอย่างไร
- นั่งเฉย เพราะไม่รู้ว่าจะพูดอะไรด้วย
 - พูดคุยอย่างยิ้มแย้มแจ่มใส
 - นั่งอยู่ใกล้ๆ และจะพูดเมื่อถูกถามเท่านั้น
31. วินัยมักจะทะเลาะวิวาทกับผู้อื่นเสมอและชอบใช้เพื่อนให้ทำงานแทน เนื่องจากถือว่า เป็นลูกชายของนักการเมือง ถ้าท่านเป็นวินัย ท่านจะทำการวินัยหรือไม่
- ไม่ทำ เพราะเป็นนิสัยที่ไม่ดี
 - ไม่ทำ เพราะเกรงว่าบิดาจะเสียชื่อเสียง
 - ทำ เพราะตนเป็นลูกชายของนักการเมืองย่อมมีอำนาจมากกว่าคนอื่น
32. ชั่วโมงลีลาศ ครูเรียกให้เอกชัยไปเดินรำให้เพื่อนๆ ดู แต่เอกชัยไม่ยอมและบอกให้เพื่อนคนอื่นออกแทนเพราะอายุครูและเพื่อน ถ้าท่านเป็นเอกชัย ท่านจะออกไปเดินรำหรือไม่
- ไม่ออก เพราะอายุที่จะเดินรำให้เพื่อนๆ ดู
 - ไม่ออก เพราะกลัวว่าจะเดินผิด
 - ออก เพราะชอบเดินรำอยู่แล้ว

33. ขณะที่ทำงานในห้อง ถ้าครูเดินมาดูข้างๆ ท่านจะรู้สึกอย่างไร
 ก. ตื่นเต้น ไม่อยากให้ใครมามอง
 ข. ตื่นเต้นเล็กน้อย
 ค. ไม่ตื่นเต้น
34. ขณะที่ทีมพชัยกำลังแข่งฟุตบอล บังเอิญถูกฝ่ายตรงข้ามชนล้ม นพชัยจึงลุกขึ้นไปชก ถ้าท่านเป็นนพชัย ท่านจะอย่างไร
 ก. ทำเหมือนนพชัย
 ข. บอกให้เขาขอโทษ
 ค. คิดว่ากีฬา มีพลาดพลังได้
35. เมื่อต้องเข้ากิจกรรมผจญภัยในฐานต่างๆ ของการเข้าค่ายลูกเสือเนตรนารี ท่านจะอย่างไร
 ก. บอกอาจารย์ว่าไม่สบาย เพราะไม่ชอบกิจกรรมที่เสี่ยงอันตราย
 ข. เข้าร่วมกิจกรรม แต่ก็ยังกลัวว่าจะเกิดอันตราย
 ค. เข้าร่วมกิจกรรม เพราะน่าสนใจและตื่นเต้น
36. ถ้ามีเพื่อนซึ่งโกรธกันอยู่มามองหน้า ท่านจะอย่างไร
 ก. เข้าไปคุยด้วย เพราะเขาอาจจะอยากปรับความเข้าใจ
 ข. เดินหนี เพราะไม่อยากคุยด้วย
 ค. เข้าไปถามว่าอยากมีเรื่องอะไรไหม
37. ชั่วโมงภาษาอังกฤษ ครูจะให้นักเรียนตอบคำถามโดยต้องพูดภาษาอังกฤษ ถ้าท่านเป็นนักเรียนในห้องนั้น ท่านจะอย่างไร
 ก. อาสาตอบเพราะเป็นการฝึกภาษา
 ข. ถ้าครูเรียกก็จะตอบ แต่ถ้าไม่เรียกก็นั่งเฉยๆ
 ค. คอยหลบเวลาครูมองจะได้ไม่ถูกเรียก
38. รุ่งทองจะรู้สึกกลัว เวลาได้ยินเสียงแปลกๆ ตอนกลางคืน ถ้าท่านเป็นรุ่งทอง ท่านจะอย่างไร
 ก. นอนคิดหาสาเหตุว่าเสียงที่ได้ยินเป็นเสียงอะไร
 ข. นอนตามปกติ เพราะไม่ได้กลัว
 ค. นอนคลุมโปงและเปิดไฟด้วย
39. หัทยารู้สึกหงุดหงิดเสมอเวลามีคนพูดให้ไม่พอใจ ท่านเป็นอย่างหัตยาหรือไม่
 ก. ไม่เป็น เพราะเป็นคนใจเย็น
 ข. ไม่เป็น เพราะเป็นสิ่งที่ไม่ดี
 ค. เป็น เพราะไม่สามารถควบคุมอารมณ์ได้
40. ถ้าท่านไม่ได้เรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและมีประกาศรับสมัครพนักงานขาย ท่านคิดว่าท่านจะสมัครหรือไม่
 ก. ไม่สมัคร เพราะพูดไม่เก่ง
 ข. ไม่สมัคร เพราะไม่กล้า
 ค. สมัคร เพราะจะได้มีประสบการณ์ในการทำงานกับคนมากๆ

41. เวลาโรงเรียนมีกิจกรรม บุชบาจะเข้าร่วม และ ขอรับหน้าที่เป็นฝ่ายประชาสัมพันธ์ เพราะชอบที่จะแนะนำและพูดคุยกับผู้อื่น ถ้าท่านเป็นบุชบา ท่านจะทำอย่างบุชบาหรือไม่
- ไม่ทำ แต่ถ้าใครขอความร่วมมือก็จะช่วย
 - ไม่ทำ เพราะไม่ชอบงานที่ต้องติดต่อกับคนอื่น
 - ทำ เพราะเป็นหน้าที่ที่ได้พบปะและประสานงานกับผู้คนมากมาย
42. เมื่อมีการอภิปรายกลุ่ม วิไลจะนั่งเฉยหรือไม่ก็ขอเป็นเลขานุการคอยจดงาน ถ้าท่านเป็นวิไล ท่านจะทำอย่างวิไลหรือไม่
- ไม่ทำ เพราะชอบแสดงความคิดเห็น
 - ทำ เพราะชอบเป็นฝ่ายฟังมากกว่า
 - ทำ เพราะไม่แน่ใจว่าความคิดของตนจะถูกต้องหรือไม่
43. ถ้าท่านได้รับมอบหมายให้เป็นตัวแทนกล่าวขอบคุณในโอกาสไปดูงานที่ห้องสมุดแห่งชาติท่านจะทำอย่างไร
- บอกให้คนอื่นทำแทน เพราะไม่กล้าพูด
 - รับเป็นตัวแทนด้วยความเต็มใจ
 - ให้เพื่อนช่วยร่างคำพูด เพราะไม่มั่นใจว่าจะทำได้ดี
44. วิโรจน์เดินคุยกับเพื่อนอยู่ มีเพื่อนที่ไม่ชอบเดิน มาชน ถ้าท่านเป็นวิโรจน์ ท่านจะทำอย่างไร
- ต่อว่าอย่างรุนแรง
 - คิดว่าต้องโดนแกล้งแน่
 - คิดว่าบังเอิญมากกว่า
45. รุจิราเล่าให้เมขลาฟังว่าเห็นเพื่อนชายที่สนิทของรุจิราเดินอยู่กับนักเรียนหญิงคนอื่น ถ้าท่านเป็นรุจิรา ท่านจะทำอย่างไร
- เชื่อรุจิรา และเสียใจมาก
 - เก็บไว้ถามเพื่อนชายของตนก่อน
 - ไม่คิดอะไร
46. สุนิสาไม่อยากช่วยเพื่อนจัดบอร์ดหลังเลิกเรียน จึงรีบกลับบ้าน ถ้าท่านเป็นสุนิสา ท่านจะทำอย่างสุนิสาหรือไม่
- ทำ เพราะไม่ใช่หน้าที่ของตน
 - ทำ เพราะเพื่อนอยู่ด้วยกันหลายคนแล้ว
 - ไม่ทำ เพราะอยู่ห้องเดียวกันก็ต้องช่วยกัน
47. ถ้าท่านได้รับจดหมายลูกโซ่ ซึ่งในจดหมายบอกว่าถ้าไม่เขียนไปยังผู้อื่นอีก 9 คน ท่านจะได้รับอันตราย ท่านจะเขียนตามคำบอกหรือไม่
- ไม่เขียน เพราะเห็นว่าเป็นเรื่องเหลวไหล
 - เขียน เพราะกลัวว่าจะเกิดอันตรายจริงๆ
 - เขียน เพราะจะรู้สึกสบายใจมากกว่า
48. เวลาประชุมคณะกรรมการนักเรียน รัชชชัยซึ่งเป็นคณะกรรมการคนหนึ่ง มักจะมีความคิดเห็นไม่ตรงกับคนอื่น เนื่องจากคิดว่าความคิดของตนถูกต้องที่สุด ถ้าท่านเป็นรัชชชัย ท่านจะทำอย่างไร
- เดินออกจากที่ประชุมทันที เพราะว่าไม่พอใจ
 - ยอมรับมติของที่ประชุมถึงแม้ว่าจะไม่เห็นด้วยก็ตาม
 - ฟังความเห็นของคนอื่นแล้วนำมาพิจารณาประกอบกัน

49. ถ้าท่านไม่ได้รับอนุญาตจากผู้ปกครองให้ไปงานเลี้ยงวันเกิดเพื่อนตอนกลางคืน ท่านจะอย่างไร
- ก. เชื้อฟุ้ง เพราะท่านคงจะห่วงตนมาก
 - ข. ยืนยันว่าจะไปให้ได้เพราะโตแล้ว
 - ค. ฟังอย่างเจียบๆ แต่แอบหนีไป
50. ถ้าท่านตั้งใจอ่านหนังสืออย่างเต็มที่แล้ว แต่คะแนนที่ได้กลับน้อยกว่าเพื่อนที่ท่านคิดว่าอ่านหนังสือน้อยกว่า ท่านจะอย่างไร
- ก. ผิดหวัง ไม่มีกำลังใจ
 - ข. เฉยๆ เพราะเพื่อนอาจจะเข้าใจบทเรียนมากกว่า
 - ค. ผิดหวัง แต่คราวหน้าจะอ่านหนังสือให้มากกว่านี้
51. เมื่อเล่นกีฬา ชัยชนะจะเล่นอย่างรุนแรง ถ้าท่านเป็นชัยชนะ ท่านจะอย่างไร
- ก. ทำ เพราะคิดว่าถ้าเล่นแรงแล้วจะชนะ
 - ข. ทำเฉพาะในเกมที่สำคัญๆ
 - ค. ไม่ทำ เพราะนักกีฬาต้องรู้จักแพ้ชนะ
52. ถ้ามีนักเรียนใหม่ย้ายเข้ามาอยู่ห้องเดียวกับท่าน ท่านจะอย่างไร
- ก. เข้าไปแนะนำตัวก่อน เพราะอยากมีเพื่อนใหม่
 - ข. รอให้เพื่อนใหม่เข้ามาคุยด้วยก่อน
 - ค. ถ้ามาเพื่อนมาชวนจึงจะเข้าไปคุยด้วย
53. ปรีดาชวนสุทินไปติดกับนักเรียนโรงเรียนอื่น ถ้าท่านเป็นสุทิน ท่านจะอย่างไร
- ก. ไป เพราะรักเพื่อน
 - ข. ไป เพราะไม่ชอบโรงเรียนนั้นอยู่แล้ว
 - ค. ไม่ไป และจะห้ามปรีดาด้วย
54. ชั่วโมงสังคมศึกษา ครูบอกว่าจะเรียกชื่อนักเรียนให้ตอบคำถาม สารภีจะคอยหลบสายตาครู เพราะไม่อยากถูกเรียก ถ้าท่านเป็นสารภี ท่านจะทำการอย่างไรหรือไม่
- ก. ทำ เพราะไม่ชอบลุกขึ้นพูด
 - ข. ทำ เพราะกลัวว่าจะตอบผิด
 - ค. ไม่ทำ เพราะจะได้รู้ว่าตนเข้าใจถูกหรือผิด
55. เมื่อรู้สึกไม่สบายใจ เอกชัยจะนั่งเจียบไม่พูดกับใคร ท่านเป็นเหมือนเอกชัยหรือไม่
- ก. ไม่เป็น แต่จะปรึกษาผู้ปกครอง
 - ข. เป็น เพราะใครก็ไม่สามารถทำให้ตนรู้สึกดีขึ้นได้
 - ค. เป็น เพราะไม่อยากให้ใครทุกข์ใจกับตน
56. สุนิตย์เป็นคนร่าเริง สนุกสนาน และชอบพูดคุยกับคนอื่น ๆ ท่านคิดว่าท่านเป็นเหมือนสุนิตย์หรือไม่
- ก. เหมือน เพราะชอบความสนุกสนาน
 - ข. ไม่เหมือน เพราะชอบอยู่ตามลำพังมากกว่า
 - ค. ไม่เหมือน เพราะชอบเป็นฝ่ายฟังมากกว่าพูด

57. ถ้าท่านเป็นคนเรียนเก่ง แต่การสอบครั้งที่ผ่านมามีท่านไม่สบายจึงได้คะแนนน้อย ท่านจะอย่างไร
- ก. เสียใจมากที่ได้คะแนนน้อย
 - ข. เฉยๆ เพราะเป็นเหตุจำเป็นจริง ๆ
 - ค. คิดว่าต้องต้องแก้ตัวใหม่ในการสอบครั้งต่อไป
58. ถ้าท่านถูกเพื่อนทักว่าแต่งตัวเซย ท่านจะอย่างไร
- ก. กังวลมาก และรู้สึกอายเพื่อน
 - ข. ปรับปรุงการแต่งกายของตนตามที่เพื่อนแนะนำ
 - ค. ไม่คิดอะไร เพราะแต่ละคนย่อมชอบไม่เหมือนกัน
59. วราเทพเป็นหัวหน้าห้อง และชอบใช้เพื่อนให้ทำงานที่คร่อมอบหมายแทนตน ถ้าท่านเป็นวราเทพ ท่านจะทำอย่างวราเทพหรือไม่
- ก. ทำ เพราะตนเป็นหัวหน้าห้องย่อมมีอำนาจสั่งได้
 - ข. ทำ เพราะตนมีงานมากกว่าเพื่อน
 - ค. ไม่ทำ เพราะเป็นงานของตน
60. เมธีไม่ยอมช่วยเพื่อนทางเดินที่ในการเข้าค่ายลูกเสือ ถ้าท่านเป็นเมธี ท่านจะอย่างไร
- ก. ไม่ทำ เพราะเพื่อนต้องช่วยเหลือกัน
 - ข. ไม่ทำ เพราะกลัวเพื่อนจะต่อว่า
 - ค. ทำ เพราะเห็นว่าเพื่อนๆ ก็ทำได้

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

ภาคผนวก ง
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. รองศาสตราจารย์ล้วน สายยศ	ข้าราชการเกษียณอายุ
2. อาจารย์ชวลิต รวยอาจิณ	ภาควิชาการวัดผลและวิจัยทางการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ระวีวรรณ พันธุ์พานิช	ภาควิชาการวัดผลและวิจัยทางการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. อาจารย์ ดร. สุพร เข้มเเอง	ภาควิชาการวัดผลและวิจัยทางการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
5. รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์	ภาควิชาการวัดผลและวิจัยทางการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ สกุล	นางสาวดวงใจ บุญยะภาส
วัน เดือน ปีเกิด	19 เมษายน 2519
สถานที่เกิด	อ. บ้านโป่ง จ. ราชบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	37/8 หมู่ 4 ต. สวนกล้วย อ. บ้านโป่ง จ. ราชบุรี 70110
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	-
สถานที่ทำงานในปัจจุบัน	-
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2537	มัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง อ. บ้านโป่ง จ.ราชบุรี
พ.ศ. 2541	ศศ.บ (เกียรตินิยมอันดับ 1) วิชาเอกภาษาไทย จากมหาวิทยาลัย ศิลปากร
พ.ศ. 2543	กศ.ม วิชาเอกการวัดผลการศึกษา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ